

**KIURUVEDEN KAUPUNGIN
TALOUSARVIO
2014**

Taloussuunnitelma vv. 2015 - 2016

Kaupunginjohtajan esitys	12.11.2013
Kaupunginhallitus	18.11.2013
Kaupunginvaltuusto	

KIURUVEDEN KAUPUNGIN TALOUSARVIO VUODELLE 2014 SEKÄ TALO USSUUNNITELMA VUOSILLE 2015 – 2016

1. KIURUVEDEN KAUPUNGIN TALOUSARVIO VUODELLE 2014 SEKÄ TALO USSUUNNITELMA VUOSILLE 2015 – 2016

1.1. Kaupunginjohtajan esipuhe	3
1.2. Perustietoja kaupungista	4
1.3. Väestö- ja työvoima	4
1.4. Kiuruveden kaupunkistrategia	8

2. VUOSIEN 2014 - 2016 TALOUSSUUNNITELMAN YLEISPERUSTELUT

2.1. Yleinen talouskehitys	10
2.2. Kuntatalouden kehitysnäkymät	10
2.3. Kuntalain talouden tasapainottamista koskeva sääntely	11
2.4. Verorahoituksen muutokset	12
2.4.1 Verotulot	12
2.4.2 Valtionosuudet	13

3. KIURUVEDEN KAUPUNGIN TALOUS

3.1. Talousarvion ja taloussuunnitelman lähtökohdat	14
3.1.1 Kaupunginstrategiassa kuntataloudelle ja konserniohjaukselle asetetut tavoitteet	14
3.1.2. Tulojen kehitys	14
3.1.3 Menojen kehitys	15
3.2. Tuloslaskelma ja kaupungin kokonaistalouden kehitys	17
3.3. Yhteenvedo talouden kehityksestä suunnitelmakaudella	21
3.4. Talousarvion sitovuus	21

4. TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMA

4.1. Käyttötalous	
Kaupunginhallitus/Yleispalvelukeskus	24
Opetuslautakunta/Opetus- ja sivistyspalvelukeskus	35
Sivistyslautakunta/Opetus- ja sivistyspalvelukeskus	42
Tekninen lautakunta/Tekninen palvelukeskus	47
4.2. Käyttötalous tulosalueittain (valuustoon nähden sitova taso)	59
4.3. Tuloslaskelma (ulkoiset)	61
4.4. Tuloslaskelma (ulkoiset ja sisäiset)	62
4.5. Rahoituslaskelma	63
4.6. Investoinnit	64
4.7. Poistosuunnitelma	70

LIITTEET

Henkilöstösuunnitelma	71
Kiinteistö Oy Kiuruveden Kiurunkulman ja Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:n toiminta- ja taloussuunnitelmat	76

KAUPUNGINJOHTAJAN ESIPUHE

Talousarvion valmistelua ovat värittäneet monet kuntakenttään kohdistuneet uudistukset. Kuntarakennelaki tuli voimaan 1.7.2013. Kesäkuussa julkistettiin kansanedustaja Petteri Orpon johtaman työryhmän raportti sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain valmistelusta. Kuntien valtionosuusuudistuksen ensimmäiset kuntakohtaiset laskelmat ovat tätä kirjoitettaessa valmisteilla. Myös Kuntalakiä ollaan uudistamassa.

Kiuruveden kaupungin 2014 talousarvion laadinnan tavoitteeksi asetettiin kaupunginvaltuuston seminaarissa, että alijäämäistä talousarviota ei tehdä. Kaupunginhallituksen antama budjettiraami palvelukeskuksille lähti siitä, että kaupungin oman toiminnan menot ovat kuluvaan vuoteen verrattuna -1,5 % pienemmät. Sen sijaan sosiaali- ja terveydenhuollon menokehys kasvaa +4 %. Soten raamin sisällä erikoissairaanhoidon menot kasvavat +11 %. Käytännössä kaupunki raivaa omista palvelutoiminnan kustannuksista tilaa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluille. Kaupungin kaikista toimintamenoista, jotka ovat yhteensä 58,8 miljoonaa euroa, sosiaali- ja terveydenhuollon menot ovat 32,3 miljoonaa euroa eli 55 %.

Vaikka palvelukeskuksille annettu kehys on tiukka, emme ilman muita toimenpiteitä vielä pääse tasapainoon. Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle tuloveroprosentin korottamista nykyisestä + 1 prosenttiyksiköllä 20,75 %:iin. Palvelukeskukset tekivät lisäksi ”kirikierroksen”, jonka tuloksena on nyt päädytty tasapainoiseen tuloslaskelmaan 2014. Kaupungilla on vielä taseessa ylijäämää, mutta vuodelta 2012 tuli alijäämää 1,3 miljoonaa ja myös vuosi 2013 toteutuu alijäämäisenä ja taseeseen kertyneet puskurit alkavat ehtyä. Nyt viimeistään on se aika, että myös Kiuruvedellä on katsottava kriittisesti sekä kaupungin menoja että tuloja. Valtuuston linjauksen mukaisesti Kiuruvesi jatkaa itsenäisenä mutta yhteistyökykyinä ja – haluisena kaupunkina. Tasapainoinen talous on itsenäisyyden paras tae.

Talouden kiristymisen takana ovat valtion toimenpiteet paljon puhutun kestävyysvajeen kattamiseksi. Kuntien valtionosuuksia on rajusti leikattu ja leikkaukset valitettavasti jatkuvat vielä 2015 saakka. Tästä seuraa, että vaikeat ratkaisut hyvinvointivaltion turvaamiseksi ovat kuntien vastuulla. Valtioneuvosto askartelee kuntien tehtävien vähentämisen ja jo nyt liki umpikujaan ajautuneen sote järjestämislain kimpussa. Kiuruveden kaupungin linjaus on, että lähipalvelut halutaan säilyttää ja ylläpitää. Ne ovat osa kaupungin elinvoimaisuutta ja vetovoimatekijöitä uudelle yritystoiminnalle ja kaupunkiin muuttaville.

Investointiohjelmaa on katsottu paitsi investointitarpeiden myös investointien rahoitusmahdollisuuksien kautta. Kaupunginvaltuuston linjaus on, että sekä kaupungin että konsernin pitkäaikaisten lainojen määrä ei saa ylittää koko maakunnan kuntien pitkäaikaisten lainojen keskiarvoa. Niinpä moni sinänsä kannatettava investointihanke on jäänyt vuoden 2014 ulkopuolelle ja siirtynyt suunnitelmavuosille. Suurimmat investoinnit ovat terveyskeskuksen keittiöremontin ja uuden päiväkodin rakentamisen loppuunsaattaminen. Valokuiturakentaminen etenee kaupungin eteläosiin. Investointiohjelma on kokonaisuudessaan noin 4,8 miljoonaa euroa.

Kaupungissa on vireillä useita yrityshankkeita ja investointeja. EU rahoitusta on haettu niin lähilihan jalostukseen, tuotekehitykseen ja markkinointiin kuin bioenergia raaka-aine hankkeisiin. Teollinen tuotanto kaupungissa ei ole kohdannut vakavia takaiskuja. Maataloustuotannossa kulunut vuosi on ollut investointien vuosi. Tällä budjetilla ja näillä vaikeiltakin tuntuville ratkaisuille turvataan kaupungin elinvoimaa ja kilpailukykyä, hyvää palvelua ja yritysympäristöä kaupunkilaisille pitkäksi aikaa.

Jarmo Muiniekka
kaupunginjohtaja

1.2. PERUSTIETOJA KAUPUNGISTA

Kiuruveden kunta on perustettu vuonna 1873. Kiuruvesi muuttui kaupungiksi vuoden 1993 alussa. Kaupungin kokonaispinta-ala on 1 423 km², josta vesistöjen osuus on 6,4 %. Kaupungin halki kulkee valtatie 27, jota myöten on sekä 4- että 5-tielle matkaa noin 30 km. Kiuruveden halki kulkee Iisalmi-Ylivieska rautatie. Lähin reittiliikennekenttä on Kuopion lentoasema Rissala, jonne on syöttöliikenneyhteys Iisalmesta. Kiuruvesi kuuluu Ylä-Savon seutukuntaan. EU:n ohjelmakaudella vuosina 2014 – 2020 Kiuruvesi kuuluu Itä-Suomen Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) toimenpideohjelmaan, Euroopan Sosiaalirahaston (ESR) Manner-Suomen ohjelman Itä-Suomen suuralueosioon sekä Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaan (EMR).

1.3. VÄESTÖ- JA TYÖVOIMA (Lähde: Tilastokeskus)

Väestökehitys ja muuttoliike

Vuoden 2013 alussa Kiuruvedellä oli asukkaita 8 989. Asukkaita oli noin 7 henkilöä/maa-km². Taajamassa väestöstä asuu noin puolet. Väestö väheni vuonna 2012 yhteensä 74 hengellä. Kuntien välisen muuton vaikutus väestökehitykseen oli -44 henkilöä. Elävänä syntyneitä oli 87 ja kuolleita 127 eli nettomuutos tältä osin oli -40. Muuttoa suuntautui eniten Iisalmeen, Kuopioon, Helsinkiin, Vieremälle ja Ouluun. Nettomaahanmuuton vaikutus oli +9 henkeä.

Väestörakenne ja -ennuste

Vuoden 2012 lopussa oli Kiuruvedellä lasten eli 0 – 14-vuotiaiden osuus väestöstä 15,1 %, 15 – 64-vuotiaiden osuus 59,6 % ja yli 65-vuotiaiden osuus 25,3 %. Yli 65 -vuotiaiden osuus on hieman noussut ja työikäisten sekä lasten osuus vastaavasti hieman vähentynyt. Suhteellisten osuuksien muutokset ovat kuitenkin edelleen vuositasolla vähäisiä.

Väestörakenteen kehitys 2007 – 2012 sekä ennusteet vuosille 2015, 2020 ja 2025

Kiuruvesi	Asukkaita	0 – 14 vuotiaita	%	15 - 64 vuotiaita	%	Yli 65-vuotiaita	%
Tot. 31.12.2007	9 515	1 589	16,7	5 776	60,7	2 150	22,6
Tot. 31.12.2008	9 400	1 523	16,2	5 725	60,9	2 152	22,9
Tot. 31.12.2009	9 318	1 476	15,8	5 702	61,2	2 140	23,0
Tot. 31.12.2010	9 157	1 423	15,5	5 574	60,9	2 160	23,6
Tot. 31.12.2011	9 063	1 376	15,2	5 450	60,1	2 237	24,7
Tot. 31.12.2012	8 989	1 361	15,1	5 357	59,6	2 271	25,3
Enn. 31.12.2015	8 595	1 269	14,7	5 000	58,2	2 326	27,0
Enn. 31.12.2020	8 145	1 194	14,6	4 482	55,0	2 469	30,3
Enn. 31.12.2025	7 806	1 141	14,6	4 059	52,0	2 606	33,4

Vuodenvaihteen 2011/2012 lopullisten tilasto tietojen mukaan Kiuruveden väestöstä, joka oli 9 063 henkeä, oli työvoimaa 3 675 henkeä (40,5 %) ja työvoiman ulkopuolella siten 5 388 henkeä (59,5 %). Työvoiman suhteellinen osuus koko väestöstä on ollut vuodesta 1990 lähtien keskimäärin 40 %, vaikka työvoiman kokonaismäärä on vähentynyt noin 1 000 hengellä. Työvoiman suhteellisen osuuden arvioidaan vähenevän hitaasti väestön ikärakenteen muutoksen ja muuttoliikkeen vaikutuksen johdosta, mutta suhteelliset muutokset tulevat jatkossakin tapahtumaan hitaasti.

Työvoima sekä työlliset ja työttömät vuosina 2006 - 2011

Kiuruvesi	Asukkaita	Työvoima asukkaista	%	Työlliset työvoimasta	%	Työttömät työvoimasta	%
31.12.2006	9 636	3 904	41	3 384	87	520	13
31.12.2007	9 515	3 879	41	3 440	89	439	11
31.12.2008	9 400	3 834	41	3 362	88	472	12
31.12.2009	9 318	3 763	40	3 169	84	594	16
31.12.2010	9 157	3 705	40	3 198	86	507	14
31.12.2011	9063	3 675	40	3 200	87	475	13

Työvoiman ulkopuolella oleva väestö muodostuu lapsista (0 – 14-vuotiaat), opiskelijoista ja koululaisista, eläkeläisistä, varusmiehistä ja muista työvoiman ulkopuolella olevista. Vuodenvaihteen 2011/2012 lopullisten tilastotietojen mukaan työvoiman ulkopuolella olevasta väestöstä 0 – 14 -vuotiaita oli 1 376 (26 %), opiskelijoita ja koululaisia 665 (12 %), eläkeläisiä 3 107 (58 %) sekä muita 240 (4 %). Vuodesta 1990 lähtien eläkeläisten suhteellinen osuus on kasvanut 11 prosenttiyksikköä sekä 0 – 14-vuotiaiden osuus vähentynyt 8 % -yksikköä. Työvoiman ja opiskelijoiden suhteelliset osuudet ovat säilyneet lähes ennallaan. Vastaavan suuntainen kehitys jatkuu edelleen.

Työvoiman ulkopuolella olevat vuosina 2006 – 2011

Kiuruvesi	Asukkaita	Työvoiman ulkopuolella	%	0-14v	%	Opiskelijat ja koululaiset	%	Eläkeläiset	%	Muut	%
31.12.2006	9 636	5 735	59	1 636	17	683	7	3 123	32	303	3
31.12.2007	9 515	5 636	59	1 584	17	654	7	3 083	32	315	3
31.12.2008	9 400	5 566	59	1 524	16	643	7	3 107	33	292	3
31.12.2009	9 318	5 555	60	1 476	16	686	7	3 113	34	280	3
31.12.2010	9 157	5 452	60	1 423	16	680	7	3 102	34	223	3
31.12.2011	9 063	5 388	60	1 376	15	665	7	3 107	34	240	3

Väestöllinen huoltosuhde

Väestöllinen huoltosuhde vertaa lasten (0 – 14 v) ja vanhuseläkeläisten (65 v. täyttäneiden) määrää työikäisten (15 – 64 v) väestön määrään. Kaupungin väestöllinen huoltosuhde on pysynyt koko 2000-luvun noin 65:ssä. Jatkossa huoltosuhde tulee kuitenkin merkittävästi heikkenemään ja nousee tilastokeskuksen ennusteen mukaan lähes 82:een jo vuoteen 2020 mennessä.

Kaupungin väestöllisen huoltosuhteen kehitys 2000-luvulla

Vuosi	Ikäryhmä 0-14 v	Ikäryhmä 15–64 v	Ikäryhmä 65 v -	Asukkaita Yhteensä	Väestöllinen huoltosuhde
2001	1 782	6 181	2 224	10 187	64,8
2005	1 670	5 874	2 201	9 745	65,9
2010	1 423	5 574	2 160	9 157	64,3
2011	1 376	5 450	2 237	9 063	66,3
2012	1 361	5 357	2 271	8 989	67,8

Kaupungin ennuste väestöllisen huoltosuhteen kehityksestä vuoteen 2025 mennessä

Vuosi	Ikäryhmä	Ikäryhmä	Ikäryhmä	Asukkaita	Väestöllinen
	0-14 v	15 -64 v	65 v -	Yhteensä	huoltosuhte
2015	1 269	5 000	2 326	8 595	71,9
2020	1 194	4 482	2 469	8 145	81,7
2025	1 141	4 059	2 606	7 806	92,3

Taloudellinen huoltosuhte

Alueen kehitystä ja elinvoimaisuutta kuvaa myös taloudellinen huoltosuhte, joka ilmoittaa kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on yhtä työllistä kohti. Huoltosuhdetta kuvaavat luvut laskivat koko maassa vuonna 2010. Kiuruvedellä huoltosuhte on ollut hieman korkeampi kuin Ylä-Savossa ja Pohjois-Savossa keskimäärin. Taloudellisen huoltosuhteen kehittyminen kuvataan alla olevassa taulukossa.

TALOUDELLISEN HUOLTOSUHTEEN KEHITYS				
Tilanne 31.12.	Kiuruvesi	Ylä-Savo	Pohjois-Savo	Koko maa
v. 1991	1,70	1,68	1,50	1,30
v. 1995	2,19	2,15	1,94	1,65
v. 2000	2,04	1,90	1,66	1,32
v. 2005	1,88	1,77	1,57	1,32
v. 2006	1,85	1,72	1,52	1,28
v. 2007	1,70	1,58	1,46	1,24
v. 2008	1,80	1,60	1,47	1,24
v. 2009	1,94	1,74	1,57	1,34
v. 2010	1,86	1,66	1,52	1,31
v. 2011	1,83	1,60	1,48	1,29

Työttömyys

Työvoimaa oli Kiuruvedellä Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tilaston mukaan vuoden 2013 syyskuussa 3 675 henkeä. Työttömyysprosentti oli 13,1 ja työttömiä työnhakijoita oli 482 henkilöä. Edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna työttömyysprosentti oli noussut 2,4 % -yksikköä.

Työpaikkarakenne

Vuosi 31.12.	Maa- ja metsätal.	%-osuus	Teollisuus ja rakent.	%-osuus	Kauppa ja palvelut	%-osuus	Yhteensä	
2000	999	32	491	15	1 652	53	3 142	Toteutunut
2004	834	27	515	17	1 709	56	3 058	- " -
2005	801	26	512	17	1 767	57	3 080	- " -
2006	791	26	508	16	1 812	58	3 111	- " -
2007	823	26	547	18	1 765	56	3 135	- " -
2008	795	26	538	18	1 701	56	3 034	- " -
2009	766	26,3	478	16,4	1 671	57,3	2 915	- " -
2010	754	25,7	475	16,2	1 700	58,0	2 929	- " -
2011	749	26,1	439	15,3	1 676	58,5	2 864	- " -

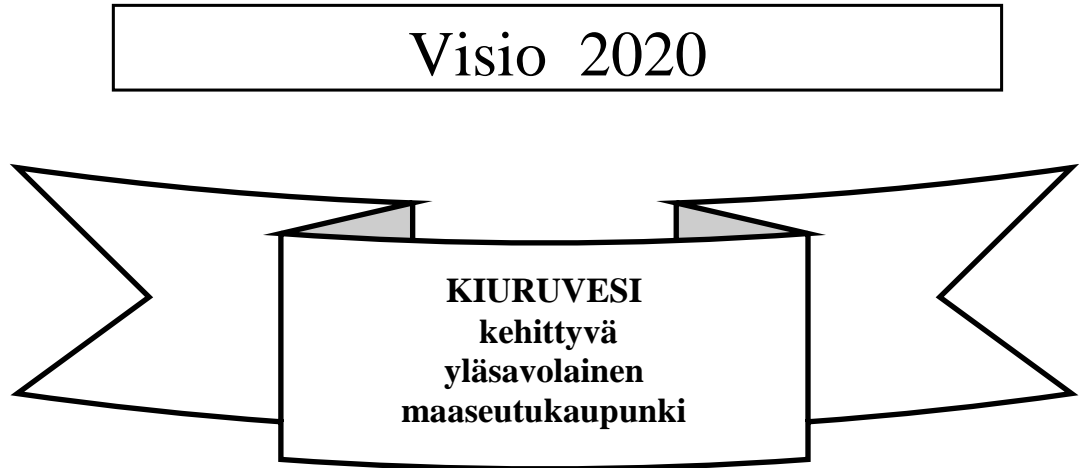
Seuraavassa Tilastokeskuksen taulukossa esitetään Kiuruveden kaupungin työpaikkakehitys toimialan mukaan vuosina 2007 -2010.

Työpaikat toimialan mukaan

	2008	2009	2010	2011
Kiuruvesi				
Yhteensä	3 034	2 915	2 929	2 864
Maa-, metsä- ja kalatalous	782	752	754	749
Kaivostoiminta; Sähkö-, kaasu ja lämpöhuolto; Vesi-, viemäri- ja jätehuolto	41	53	50	41
Teollisuus	330	268	272	289
Rakentaminen	158	148	153	150
Tukku- ja vähittäiskauppa; Kuljetus ja varastointi; Majoitus- ja ravitsemistoiminta	502	522	534	476
Informaatio ja viestintä	11	8	13	8
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	44	42	49	42
Kiinteistöalan toiminta	20	25	21	18
Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta; Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	158	117	127	123
Julkinen hallinto ja maanpuolustus; Pakollinen sosiaalivakuutus, Koulutus; Terveys- ja sosiaalipalvelut	804	800	782	779
Muut palvelut	133	126	123	121
Toimiala tuntematon	51	54	51	68

1.4. KIURUVEDEN KAUPUNKISTRATEGIA 2013 - 2016

Kaupunginvaltuusto ja – hallitus ovat valmistelleet kuluvalle valtuustokaudelle Kiuruveden kaupunkistrategian, joka tulee valtuuston päätettäväksi joulukuussa 2013. Strategiset valinnat ovat seuraavat:

Luomu-Suomen pääkaupunki

- LUOnnonMUKaisuus
- ekologisuus
- eettisyys
- kestävä kehitys
- osa elämäntapaa ja tuotantoa

Päästrategiat ovat seuraavat:

1. Kiuruvesi on itsenäinen, yhteistyötä tekevä yläsavolainen kaupunki, joka vahvistaa seutu-yhteistyötä yli maakuntarajojen sekä laajentaa kansainvälisiä yhteyksiä.
2. Vahvistamme elinkeinopohjaa; kehitämme yrittäjyyttä, luomme vahvan metsä- ja bioenergiakeskittymän sekä vahvistamme asemaamme maidon ja lihan tuotannossa ja luomme uutta alueellista elintarvikkeiden jalostusta, painopistealueena lähiruoka.
3. Edistämme väestön hyvinvointia; kehitämme sosiaali- ja terveydenhuollon lähipalveluja sekä tarjoamme laadukkaita ja monipuolisia opetus- ja vapaa-ajan palveluja.
4. Tuemme tasapainoista väestörakenteen kehitystä ja edistämme kaavoituksen avulla mahdollisuuksia luonnonläheiseen asumiseen.
5. Pidämme kaupungin talouden tasapainossa ja varaudumme tulevaan.

Päästrategian mukaiset painopistealueet ovat seuraavat:

1. Kuntatalous ja konserniohjaus
2. Elinkeinopohja
3. Väestö ja asuminen
4. Kunnan omat palvelut ja henkilöstö
5. Kunta-, seutu- ja maakuntayhteistyö sekä kansainvälinen yhteistyö

Painopistealueiden nykytilakuvaukset, tavoitteet ja mittarit sekä toimenpiteet on esitetty strategia-asiakirjassa.

Kiuruveden kaupunkistrategia on kaupungin yleisstrategia, joka sisällytetään osaksi toimintasuunnitelmaa ja konkretisoidaan palvelukeskusten toiminnallisiksi tavoitteiksi. Resursointi tarkistetaan vuosittain talousarvion laadinnan yhteydessä, jolloin painopisteitä voidaan tarvittaessa muuttaa.

Strategian toteutumista seurataan osavuosikatsauksissa ja toimintakertomuksissa. Seurannassa arvioidaan toimintojen ja tuottavuuden kehittymistä sekä hyödynnetään strategiassa määritellyjä mittareita. Tarkastuslautakunta arvioi osaltaan strategian toteutumista. Strategian lopullinen arviointi tapahtuu vuonna 2017.

2. VUOSIEN 2014 -2016 TALOUSSUUNNITELMAN YLEISPERUSTELUT

2.1 YLEINEN TALOUDELLINEN TILANNE (Kuntatalous 3/2013 – julkaisu)

Suomen kansantalous mateli viime vuonna taantumassa, sillä vientikysyntä ja investoinnit supistuivat ja kulutuksenkin kasvu jäi vain hieman nollan yläpuolella. Talouskasvu oli odotettua heikompaa pääasiassa vaimean vientikysynnän vuoksi. Yksi odotettu syy heikkoon kehitykseen oli Euroopan velkakriisin jatkuminen ja sen seurausvaikutusten heijastuminen talouteemme. Toinen heikkoon kehitykseen vaikuttanut tekijä tuli ehkä hieman yllättäen rajojemme sisältä, sillä investointitavaroihin ja elektroniikkaan painottunut teollisuustuotantomme joutui ennennäkemättömään kriisiin. Teollisuuden arvonlisäys väheni viime vuonna huomattavasti erityisesti elektroniikkateollisuudessa. Toisaalta arvonlisäys kasvoi useimmilla palvelualoilla, muun muassa liike-elämän palveluissa, rahoitustoiminnassa ja liikenteessä.

2.2 KUNTATALOUDEN KEHITYSNÄKYMÄT (Peruspalveluohjelma 2014- 2017)

Kuntatalous heikentyi ennakoitua enemmän vuonna 2012

Tilastokeskuksen helmikuussa julkaiseman kuntien ja kuntayhtymien tilinpaatosarviotilaston mukaan koko kuntatalouden yhteenlaskettu vuosikate heikentyi vuonna 2012 edellisvuoden 2,5 mrd. eurosta 1,7 mrd. euroon. Toteutunut kehitys jäi selvästi heikommaksi kuin ennakoitiin. Syyskuussa 2012 julkaistussa peruspalvelubudjetissa vuosikatteen arvioitiin heikkenevän hieman, 2,4 mrd. euroon. Odotettua heikomman kehityksen taustalla oli toisaalta se, että toimintamenot kasvoivat ennakoitua nopeammin, ja toisaalta myös se, että toimintatulojen kasvu hidastui selvästi. Nämä molemmat heikensivät toimintakatetta. Verotulojen kasvu jäi myös hieman ennustettua vaisummaksi.

Kuntatalous pysyy kireänä 2013

Kuntien verorahoituksen eli verotulojen ja käyttötalouden valtionosuuksien arvioidaan kasvavan vajaat 4 % vuonna 2013. Verotulojen kasvuksi ennakoidaan 4,5 %. Keskimääräinen kunnallisveroprosentti nousi 0,13 prosenttiyksiköllä, mikä lisää verotuottoa noin 135 milj. eurolla. Kunnat korottivat myös kiinteistöveroprosenttejaan. Ansiotuloverotuksen perusteisiin ei tehty sellaisia muutoksia, joilla olisi olennaista vaikutusta verotuottoon. Yritysten tulonäkymät pysyvät heikkoina. Yhteisöveron tuottoa alentavat vuoden alusta voimaan tulleet veroperuste-muutokset, mutta kunnille niiden verotuottoa alentava vaikutus kompensoitiin täysimääräisesti nostamalla kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta. Kuntien yhteisöverokertymän arvioidaan kasvavan 6,5 % vuonna 2013.

Käyttötalouden valtionosuuksien arvioidaan kasvavan 2,3 %. Peruspalvelujen valtionosuutta alennetaan 125 milj. eurolla, ja opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksiin ei tehdä indeksikoroituksia tänä vuonna, mikä vähentää kuntien ja kuntayhtymien valtionosuuksia noin 50 milj. eurolla.

Toimintamenojen kasvun ennakoidaan laskelmassa hidastuvan 3,5 prosenttiin. Kuntatalouden kääntyminen alijäämäiseksi pakottaa kunnat sopeuttamaan menokehitystään lähemmäksi tulojen kasvun asettamaa rajaa.

Kuntatalouden näkymät vuosille 2014 – 2017 ovat huolestuttavat

Vuoden 2012 odotettua heikempi toteutunut kehitys yhdistettynä lähivuosille ennustettuun hitaaseen talouskasvuun ja valtionosuusleikkauksiin merkitsee sitä, että kuntatalous pysyy alijäämäisenä ilman mittavia sopeutustoimia. Kuntatalous ei ole tarkasteluajanjaksolla tasapainossa millään mittarilla arvioituna, koska vuosikate ei riitä kattamaan edes poistoja.

Verotulojen ja valtionosuuksien yhteensä arvioidaan kasvavan keskimäärin runsaat 3 % vuosittain. Valtionosuudet kasvavat keskimäärin 1,5 % vuodessa. Toimintamenojen oletetaan kasvavan keskimäärin 3,5 % vuodessa. Vaikka toimintamenojen kasvu hidastuukin viime vuosien toteutuneesta menokasvusta, toimintamenot kasvavat kuitenkin nopeammin kuin tulot. Tästä johtuen kuntatalous pysyy alijäämäisenä ja heikkenee tarkastelujakson loppua kohden.

Investointitarpeet kunnissa ovat mittavat johtuen muun muassa rakennusten korjausvelasta, joka johtuu lähinnä 1970-luvun rakennusten peruskorjaustarpeesta. Myös rakenneuudistus ja kasvukeskusten uudisinvestoinnit lisäävät investointitarpeita. Toisaalta kuntatalouden tiukentuessa kunnissa joudutaan väistämättä arvioimaan uudelleen investointisuunnitelmia ja lykkäämään uusien investointien aloituksia.

Kuntatalouden kehitysnäkymät lisäävät painetta kunnallisveroprosenttien tuntuviin korotuksiin ja samalla kokonaisveroasteen nousuun. Korkotaso on pysynyt viime vuodet poikkeuksellisen matalalla tasolla, mutta keskipitkällä aikavälillä myös korkotason nousu yhdessä velkämäärän tuntuvan kasvun sekä kuntien lainamarginaalien nousun kanssa uhkaavat lisätä kuntien korkomenoja ja siten heikentää kuntataloutta. Lisäksi väestön ikääntymisestä kansantalouteen ja kuntatalouteen kohdistuvat paineet kasvavat vuosi vuodelta, mikä entisestään korostaa peruspalvelujen tuottavuutta parantavien uudistusten välttämättömyyttä.

Kuntien omilla toimilla menokasvun hillintä on mahdollista pääasiassa tuottavuutta parantamalla, palvelurakenteita uudistamalla sekä ottamalla käyttöön uusia tuloksellisuutta lisääviä toimenpiteitä. Tuottavuuden parantaminen on mahdollista vain rajatulta osin, sillä valtaosa kuntien toiminnasta on lailla säädeltyä ja erilaisin normeihin ohjattua. Tästä johtuen kuntien omat keinot menopuolensa tasapainottamisessa ovat rajalliset. Mitä enemmän palvelujen järjestämistä ohjataan kuntia sitovilla mitoituksilla ja normeilla, sitä vahaisempia ovat kuntien omat mahdollisuudet hillitä menokasvua. Palvelutarpeen vähentäminen on tehokkain keino vaikuttaa kuntien palvelujen järjestämisen kustannuksiin. Mitä paremmin palvelutarpeen kasvua pystytään kunnassa hillitsemään, sitä enemmän kunta voi vaikuttaa kustannustensa kasvuun. Palvelutarpeeseen vaikuttamisessa keskeinen merkitys on kuntien tekemällä tuottavuus-työllä, erityisesti resurssien kohdistamisella palvelutarvetta ennalta ehkäisevään suuntaan.

2.3 KUNTALAIN TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTA KOSKEVA SÄÄNTELY

Kuntalain 65 §:n 3 momentin mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen enintään neljän vuoden pituisena suunnittelukautena, jos talousarvion laatimisvuoden taseeseen ei arvioida kertyvän ylijäämää. Jos taseen alijäämää ei saada katetuksi suunnittelukautena, taloussuunnitelman yhteydessä on päätettävä yksilöidyistä toimenpiteistä (*toimenpideohjelma*), joilla kattamaton alijäämä katetaan valtuuston erikseen päättämänä kattamiskautena (*alijäämän kattamisvelvollisuus*).

Kuntalain 69 §:n 2 momentin mukaan, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Kuntalain 71 §:n 3 momentin mukaan, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyttä.

2.4 VERORAHOITUKSEN MUUTOKSET (Kuntatalous 3/2013 – julkaisu)

2.4.1 Verotulot

Kunnallisveroon vuonna 2014 vaikuttavat muutokset

Verovuoden 2014 kunnallisverotuksen kohteena oleviin ansiotuloihin ja verottavan tulon laskentaan on tehty useita veroperustemuutoksia. Suurin yksittäinen ansiotuloihin ja sitä kautta kuntien verotuloihin vaikuttava muutos liittyy hallituksen päättämään osinkotulojen verotusjärjestelmän uudistamiseen. Veroperusteisiin tehtyjä muita muutoksia vuodelle 2014 on työtulovähennyksen korottaminen enimmäismäärän ja kertymäprosentin osalta (vaikutus kunnallisveron tuottoon -18 milj. €), perusvähennyksen enimmäismäärän korotus (vaikutus -9 milj. €) ja kotitalousvähennyksen enimmäismäärän korottaminen 2000 eurosta 2400 euroon (vaikutus -4 milj. €). Lisäksi aiemmin on päätetty jatkaa asuntolainan korkovähennyksen lisärajoittamista 5 prosenttiyksiköllä (vaikutus 7 milj. €), verovapaiden kilometrikorvausten rajoittamisesta (vaikutus +6,5 milj. €) ja avainhenkilölain voimassaolon jatkamisesta (vaikutus -0,5 milj. €). Yhteensä vuonna 2014 voimaan tulevien veroperustemuutosten on arvioitu siten lisäävän kunnallisverotuloja noin 47 miljoonaa euroa.

Tämän lisäksi vuodelle 2015 päätettiin jatkaa asuntolainan korkovähennyksen lisärajoittamista 5 prosenttiyksiköllä (vaikutus 9 milj. €) ja opintolainan korkovähennyksenpoistamisesta (vaikutus 4,5 milj. €). Lisäksi aiempien päätösten mukaisesti ollaan vuodelle 2015 tekemässä ansiotasoindeksin mukaista tarkistusta veroperusteisiin (vaikutus -100 milj. €). Yhteensä staattisiksi vaikutuksiksi verotuottoon on arvioitu vuonna 2014 +47 milj. € ja vuonna 2015 -39,5 milj. € vuoteen 2013 verrattuna. Arviot tarkentuvat vuoden 2012 verotuksen valmistuttua marraskuussa.

Keskitetty työmarkkinaratkaisu toteutui ja on todennäköistä, että hallitus tukee ratkaisua uusilla veroratkaisuilla. Esillä olleet muutokset, valtion veroasteikon 1,5 %:n inflaatiotarkistus ja kilometrikorvaus muutoksen peruuttaminen, vaikuttaisivat kuntien verotuloja vähentävästi tämän hetken arvion mukaan noin -56,5 milj. €. Näistä ratkaisuista kuitenkin päätetään lopullisesti vasta myöhemmin syksyllä jolloin niiden vaikutuksista kuntien verotuloihin saadaan tarkempia arvioita.

Yhteisöveroon vaikuttavat muutokset ja kuntaryhmän osuus yhteisöveron tuotosta

Suurin yksittäinen kuntien verotuloihin vaikuttava muutos on yhteisöverokannan alentaminen nykyisestä 24,5 %:sta 20 %:in vuodesta 2014 alkaen. Tämän on arvioitu vaikuttavan yhteisöverotuottoon kokonaisuudessaan noin 870 milj. euroa sitä alentavasti. Vuodelle 2014 vahvistetun kuntien jako-osuuden mukaisesti laskettuna kunnat menettävät yhteisöverotuloja edellä esitetyn mukaisesti noin 250 milj. €. Yhteisöverotukseen tehdyt veroperustemuutokset on esitetty kompensoitavaksi kuntien yhteisöveron jako-osuutta muuttamalla. Alustavien laskelmien mukaan kuntien jako-osuudeksi vuodelle 2014 tulisi muutosten jälkeen 35,35 %, vuodelle 2015 33,98 % ja vuodesta 2016 alkaen 27,85 %. Laskelmat tarkentuvat vielä loppusyksystä, kun kaikkien muutosten sisältö on lopullisesti selvillä ja vuoden 2014 yhteisöveroennusteet on päivitetty.

Kiinteistöveroon vaikuttavat muutokset

Valtiovarainministeriö on asettanut työryhmän selvittämään kiinteistöveron ongelmia ja kehittämisevaihtoehtoja hallitusohjelman linjausten mukaisesti. Työryhmässä on edustettuna valtiovarainministeriö, Verohallinto ja Kuntaliitto.

Työryhmän esitysten pohjalta hallitus on päättänyt, että kiinteistöverojärjestelmää kehitetään ensivaiheessa korottamalla verotuksen pohjana olevia arvoja lähemmäs niiden todellisia arvoja. Työryhmän työ kuitenkin jatkuu edelleen ja sen tavoitteena on tuottaa ehdotus nykyjärjestelmää oikeudenmukaisemmasta, läpinäkyvämmästä ja ajan tasalla paremmin pysyvistä uudesta kiinteistöjen arvostusmallista.

2.4.2 Valtionosuudet

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus

Valtaosa, yli 80 prosenttia kunnan peruspalvelujen valtionosuuden laskennallisesta perusteesta määräytyy pelkästään kunnan ikärakenteeseen eli ikäryhmittäisiin asukasmääriin perustuen. Kunnan peruspalvelujen valtionosuutta koskevissa alustavissa laskelmissa on otettu huomioon kehysriihiratkaisut vuoden 2014 valtionosuusrahoitukseen kohdistuvasta 362 milj. euron lisäleikkauksesta (kehysriihen maaliskuu 2012 leikkaus 125 milj. € + kehysriihen maaliskuu 2013 leikkaus 237 milj. €). Lisäleikkaukset alentavat kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosenttia valtion talousarvioesityksen mukaan 1,43 prosenttiyksiköllä, mikä tarkoittaa kunnan omärahoitusosuuden kasvua noin 67 eurolla asukasta kohden. Valtionosuuteen tehtävän leikkauksen suuruus on kaikissa kunnissa asukasta kohden yhtä suuri.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitus

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen tehtävien mittavien määrärahalleikkausten lisäksi myös opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan vuoden 2014 valtionosuusrahoitusta alentavat hallitusohjelmassa ja kehyspäätöksissä sovitut säästöt. Nämä kohdistuvat mm. lukioon, ammatilliseen peruskoulutukseen, oppisopimuskoulutukseen, ammatilliseen lisäkoulutukseen, ammattikorkeakoulujen rahoitukseen, oppilaitosten perustamiskustannusten valtionosuuteen, vapaan sivistystyön rahoitukseen sekä teattereiden, orkestereiden ja museoiden rahoitukseen. Vuonna 2014 opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuusrahoituksen säästöt ovat yhteensä noin 62 milj. euroa, mistä 41 milj. euroa on kuntien ja kuntayhtymien arvioitu osuus.

Valtionosuusuudistus

Pääministeri Kataisen hallitusohjelman mukaan osana kuntarakenneuudistusta valtionosuusjärjestelmää uudistetaan yksinkertaisemmaksi ja selkeämmäksi. Valtionosuusperusteiden uudistamisessa tarkastellaan mm. perusteiden läpinäkyvyyttä, lukumäärää, päällekkäisyyksiä, korvaustarpeita, ajanmukaisuutta ja soveltuvuutta kuntarakenteen ja palvelutarpeiden muutoksessa. Kunta- ja hallintoministeri Henna Virkkunen kutsui 25.5.2012 valtionosuusuudistuksen selvitysmieheksi Rauman kaupunginjohtajan, valtiotieteen kandidaatin Arno Miettisen. Selvitysmiehen toimikausi on 1.6.2012–31.3.2014.

Samassa aikataulussa valtionosuusjärjestelmän uudistustyön kanssa tapahtuu myös ammattikorkeakoulujen rahoituksen kustannusneutraali siirto valtiolle. Uuden valtionosuuslainsäädännön on määrä tulla voimaan vuoden 2015 alusta. Uudistuksen aikataulun mukaan kunta-kohtaiset laskelmat julkistetaan lokakuussa 2013.

3. KIURUVEDEN KAUPUNGIN TALOUS

3.1 TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN LÄHTÖKOHDAT

3.1.1 KAUPUNKISTRATEGIASSA KUNTATALOUDELLE JA KONSERNI-OHJAUKSELLE ASETETUT TAVOITTEET

- Taseeseen ei synny alijäämää
- Lainakanta ml. konsernilainakanta ei ylitä koko maan keskimääräistä lainakantaa
- Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:n talous tulee saattaa kirjanpitolain ja kirjanpitolautakunnan kuntajaoston vaatimusten mukaiseksi.

3.1.2 TULOJEN KEHITYS

Käyttötaloustulot koostuvat pääasiassa verotuloista, valtionosuuksista ja toimintatuotoista. Seuraavissa kohdissa käsitellään tulokehityksen perusteita.

Verotulot

Verotuloja arvioidaan vuonna 2014 kertyvän seuraavasti:

Tulovero (kunnallisvero)	21 100 000 euroa
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 400 000 euroa
Kiinteistövero	1 600 000 euroa
Verotulot yhteensä:	24 100 000 euroa
Muutos on vuoden 2013 talousarvioon verrattuna	5,8 %

Vuoden 2014 talousarvioehdotuksen pohjana ovat seuraavat tulovero- ja kiinteistöveroprosentit: kunnallisvero 20,75 % (*korotus 1 % -yksikköä*), vakituiset asunnot 0,55 %, yleinen 0,80 %, muut kuin vakituiset asunnot 1,0 % ja rakentamattomat rakennuspaikat 3,0 %. Kuntaliiton laskelmien mukaan Kiuruveden kunnallisveron efektiivinen veroaste on seuraava: 2008: 13,74 %, 2009: 13,49 %, 2010: 13,16 %, 2011: 13,17 %, 2012: 12,85 %, 2013: 12,90 % (ennuste).

Verovuoden 2012 verotus on valmistunut. Maksuunpantu kunnallisveron määrä oli 19,5 milj. euroa, mikä on 1,3 % enemmän kuin vuonna 2011 (koko maan muutos 3,6 %). Yhteisöveron maksuunpantu määrä oli 1,6 milj. euroa, mikä on -26,6 % vähemmän kuin vuonna 2011.

Seuraavassa taulukossa esitetään verotulojen kehitys vuosina 2010 – 2016. Ennusteet perustuvat Kuntaliiton veroennustekehikkoon (lisäksi huomioitu tuloveroprosentin korotus 2014).

milj. euroa	Kunnallisvero	Yhteisövero	Kiinteistövero	YHTEENSÄ
2010 (tilinpäätös)	18,4	1,9	1,1	21,4
2011 (tilinpäätös)	19,2	2,3	1,4	22,9
2012 (tilinpäätös)	19,5	1,5	1,4	22,4
2013 (talousarvio)	19,8	1,5	1,5	22,8
2014 (talousarvio)	21,1	1,6	1,4	24,1
2015 (ennuste)	21,1	1,6	1,6	24,3
2016 (ennuste)	21,5	1,3	1,7	24,5

Valtionosuudet

Valtionosuuksia arvioidaan vuonna 2014 kertyvän seuraavasti:

Peruspalvelujen valtionosuus (yhden putken malli)	23 700 000 euroa
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-1 300 000 euroa
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	7 600 000 euroa
Valtionosuudet yhteensä:	30 000 000 euroa
Muutos on vuoden 2013 talousarvioon verrattuna	1,0 %

Vuonna 2012 verotulotasauksen laskentaperusteista poistettiin kiinteistövero, joka vähensi Kiuruveden kaupungin verotuloja noin 0,7 milj. euroa. Muutos on pysyvä.

Lopulliset tiedot valtionosuuksista saadaan viimeistään joulukuussa 2013.

Toimintatulot

Toimintatulojen kasvu vuoden 2013 talousarvioon verrattuna on 2,7 %.

Korkotulot ja muut rahoitustulot

Korkotuottoihin sisältyvät Kiinteistö Oy Kiuruveden Kiurunkulmalle myönnettyjen tertiääri-lainojen korot (korkotaso 2 %).

Osinkotuottoja arvioidaan kertyvän Savon Energiaholding Oy:ltä 500 000 euroa. Sijoitusarvopapereiden myyntivoittoa on budjetoitu 100 000 euroa. Sisäisenä eränä tuotoissa on vesi- ja viemärlaitoksen eriytetyn kirjanpidon mukainen jäännöspääoman korko, jonka suuruudeksi esitetään 3,0 % (170 500 euroa).

3.1.3 MENOJEN KEHITYS

Toimintamenot ja toimintakate

Toimintamenojen kasvu on vuoden 2013 talousarvioon verrattuna 1,0 %. Toimintakatteen (=käyttötalouden toimintatulojen ja toimintamenojen erotus) kehitys on ollut seuraava:

Milj. euroa	TP 2009	TP 2010	TP 2011	TP 2012	TA 2013	TA 2014	Muutos TA2013 -2014
Toimintakate	-46,7	-47,8	-48,8	-50,6	-51,4	-51,8	0,9 %

Henkilöstömenojen budjetoinnin perusteet

Henkilöstömenojen budjetointi perustuu liitteenä olevaan henkilöstösuunnitelmaan, jossa ei ole merkittäviä muutoksia vuoteen 2013 verrattuna.

Palkkausmäärärahat henkilöstösivukuluineen on budjetoitu siten, että vuoden 2013 palkkatason on laskettu 0,4 %:n suuruinen palkkojen yleiskorotusvaraus ja lomarahat. Henkilöstömenot ovat yhteensä noin 16,8 milj. euroa (vuonna 2013 noin 17,1 milj. euroa). Palkkojen perusteella määräytyvät sosiaalivakuutusmaksuprosentit: palkkaperusteinen KueL- maksu 16,75 %, VaEL – maksu 21,50 % (opettajat), sairausvakuutusmaksu 2,12 %, työttömyysvakuutusmaksu 3,10 %, tapaturmavakuutusmaksu 0,50 % ja taloudellinen tuki 0,05 %.

Talousarviossa 2014 henkilösivukuluja on yhteensä noin 5,0 milj. euroa. Näistä eläkemenoperusteisten maksujen osuus on noin 1,9 milj. euroa, mikä on saman verran kuin vuonna 2013. SOTE – kuntayhtymän hoidettavaksi siirtyneistä toiminnoista jo eläkkeellä olevista henkilöistä aiheutuvista eläkemenoperusteisista eläkemaksuista vastaa ao. kunta. Samanlainen käytäntö on myös lomitushenkilöstön kohdalla. Purettavien kuntayhtymien osalta vastuut eläkemenoisista siirtyvät jäsenkunnille kolmen edellisen vuoden käyttömenojen suhteessa. Varhe – maksuja vuodelle 2014 on budjetoitu noin 0,2 milj. euroa.

Vuoden 2014 varhaiseläkemenoperusteinen maksu (varhe -maksu) perustuu eläkemenoihin, jotka aiheutuvat 1.2.2010 - 31.12.2014 alkaneista työkyvyttömyyseläkkeistä, työttömyyseläkkeistä ja yksilöllisistä varhaiseläkkeistä sekä kuntoutustuista.

Eläkemenoperusteisella maksulla katetaan se osa kunnallisen eläkejärjestelmän rahoitustarpeesta, joka ylittää palkkaperusteisen ja varhe – maksun tuoton. Se on riippumaton talousarviovuoden palkoista ja perustuu niihin maksussa oleviin eläkkeisiin, jotka ovat karttuneet ennen vuotta 2005.

Muita käyttötalouden määrärahoja ja budjetointiperusteita

Yleishallinnon tulosalueen määrärahoihin sisältyvät **joukkoliikenteen** liikennöintikorvaukset, seutu- ja maakuntalippu, PALI – liikenne, matkojen yhdistelykeskus sekä korvaukset matkahuollon ylläpitämisestä. Maksuosuudet ovat nettona noin 251 600 euroa, kasvua on vuoden 2013 talousarvioon verrattuna 21,2 %. Lisäkustannuksena tuli syksystä 2013 alkaen Elyltä siirtynyt vuoro (Kiuruvesi-Turhala-Tihilä aamulla ja Kiuruvesi-Riitalahti-Luupujoki illalla).

Työllistämismäärärahoja budjetissa on tukityöllistämiseen, nuorten työllistämiseen sekä yhteisöjen tukemiseen yhteensä noin 272 000 euroa (netto). Kasvua on vuoden 2013 talousarvioon verrattuna 11,2 %. Työllisyyden hoitamista on myös nuorisotoimen yhteydessä oleva nuorten työpaja, johon on budjetoitu bruttona noin 199 000 euroa ja nettona noin 86 000 euroa.

Elinkeinoelämän kehittäminen – tulosalueelle on varattu **Ylä-Savon Kehitys Oy:lle maksettavaa ns. seuturahaa** (11,5 euroa/asukas) 103 000 euroa ja Veturi – hankerahaa 27 000 euroa. Lisäksi Ylä-Savon Kehitys Oy:lle maksetaan yhteyspäällikköpalveluista 73 000 euroa ja uusyrityskeskus -konseptista 7 000 euroa (alv 0 %). Elinkeino kehittäminen – tulosalueelle on budjetoitu HerbaCentria II – hanke 0 euroa (netto). Elinkeino-ohjelman mukaisiin yritystukiin on budjetoitu 50 000 euroa.

Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:n tarvitsemaa tukea lainojen hoitoon vuodelle 2014 on budjetoitu 750 000 euroa. Annettavasta tuesta 350 000 euroa on budjetoitu edellisten vuosien tapaan elinkeinoelämän kehittämisen määrärahoihin ja 400 000 euroa on investointiosassa pääomasijoitusta varten.

Kaupunginhallituksen määrärahat sisältävät myös **SOTE – kuntayhtymän menot**, jotka ovat (KYS:n menot mukaan lukien) **32,3 milj. euroa**. Samalle tulosalueelle sisältyvät myös noin 1,1 milj. euron suuruiset eläkemeno- ja varhe – maksut sosiaali- ja terveydenhuollon jo eläkkeelle siirtyneiden henkilöiden osalta. Myös sosiaalitoimen harkinnanvaraiset avustukset (11 500 euroa) sisältyvät sosiaali- ja terveydenhuollon tulosalueen määrärahoihin.

Suunnitelman mukaisia poistoja varten on budjetoitu noin 2,6 milj. euroa. Poistot perustuvat kaupunginvaltuuston 15.12.2010 § 69 päivittämään poistosuunnitelmaan, joka on tämän talousarvion liitteenä.

Korko- ja muut rahoitusmenot

Vuoden 2013 korkomenojen arvioinnissa on oletettu, että euribor – korot pysyvät edelleen alhaisella tasolla.

Kaupungin lainasalkun lainojen koroista suurin osa (noin 75 %) on sidottu euribor – korkoon. Mahdollinen euribor – korkojen nousu vaikuttaa kustannuksiin noin puolen vuoden viiveellä.

Kaupungilla on 2 milj. euron koronvaihtosopimus (korkosuojaus), joka on ollut kaupungille epäedullinen alhaisen korkotason vuoksi. Sopimuksesta aiheutuvien kustannusten arvioidaan olevan vuonna 2014 noin 36 000 euroa.

Investoinnit

Kaupungin omia investointihankkeita (netto) ja pääomasijoituksia on koko taloussuunnittelu-kaudella yhteensä noin 12,5 milj. euroa, josta vuodelle 2014 on noin 5,0 milj. euroa. Suunnittelukauden merkittävimpiä rakennushankkeita ovat Satumetsän päiväkodin rakentaminen, terveyskeskuksen ensiavun ja vastaanottotilojen peruskorjaus, jätevedenpuhdistamon saneeraus sekä kaavateiden rakentaminen.

3.2 **TULOSLASKELMA JA KAUPUNGIN KOKONAISTALOUDEN KEHITYS**

Vuoden 2014 talousarvioesityksen lukuja on verrattu vuoden 2013 talousarvioon.

Tuloslaskelma

Toimintakate muodostuu toimintatulojen ja – menojen erotuksesta (=käyttötalouden nettomenot). Se osoittaa, kuinka paljon käyttötalouden menoista jää katettavaksi verotuloilla ja valti-onosuuksilla. Vuoden 2014 talousarvion mukaan toimintakate kasvaa 0,9 % vuoden 2013 talousarvion toimintakatteeseen verrattuna.

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. **Tuloslaskelma osoittaa, että Kiuruveden kaupungin tulorahoitus on riittävä vuonna 2014.**

Tulorahoitus ei ole riittävä vuoden 2012 tilinpäätöksessä eikä myöskään vuoden 2013 talousarviossa, koska vuosikate on reilusti pienempi kuin poistot.

Tuloslaskelmassa esitetään kokonaistalouden kannalta keskeiset tekijät eli verotulot, valti-onosuudet sekä varsinaisen toiminnan tulot ja menot. Vakaan talouden lähtökohtana on sopeuttaa toimintamenot tuloerien kehitykseen.

Tuloslaskelma (milj. euroa):

TULOSLASKELMA (ulkoinen)	TP 2012	TA 2013	TA 2014	Muutos - % 2013 -2014
Toimintatulot	6,8	6,8	7,0	2,8
Valmistus omaan käyttöön	0,0	0,0	0,0	0,0
Toimintamenot	-57,4	-58,2	-58,8	1,1
TOIMINTAKATE	-50,6	-51,4	-51,8	0,9
Verotulot	22,4	22,8	24,1	5,8
Valtionosuudet	28,6	29,7	30,0	1,0
Korko- ja rahoitustulot	1,1	0,9	0,7	-14,4
Korko- ja rahoitusmenot	-0,4	-0,4	-0,4	4,2
VUOSIKATE	1,1	1,6	2,6	61,1
Suunnitelmapoistot ja arvonalentumiset	-2,4	-2,5	-2,6	4,5
TILIKAUDEN TULOS	-1,3	-0,9	0,0	0,0
Poistoeron muutos	0,0	0,0	0,0	0,0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1,3	-0,9	0,0	-100,0

Taloussuunnittelun tasapainoperiaate

Kuntalaki velvoittaa kuntaa huolehtimaan tulorahoituksen riittävydestä ja maksuvalmiuden säilyttämisestä. Taloussuunnitelmassa on esitettävä toimenpiteet edellisiltä tilikausilta kertyneen tai kuluvalta tilikaudelta kertyvän alijäämän kattamiseksi. Muodollista tulojen ja menojen tasapainottamista vuositasolla ei kuitenkaan edellytetä. Kunta, jonka kuluvan vuoden tasearvio on ylijäämäinen, voi sen sijaan tehdä alijäämäisen taloussuunnitelman. Suunnitelman alijäämäisyys ei kuitenkaan saa olla suurempi kuin talousarvion laadintavuoden tasearvion mukainen kertynyt ylijäämä.

Taseeseen kertyvän ylijäämän kehitys 2011 -2015 (milj. euroa):

	Tilikauden yli-/alijäämä	Taseessa ylijäämää
Tilinpäätös 2011	0	4,7
Tilinpäätös 2012	-1,3	3,4
Talousarvio 2013	-0,9	2,5
Talousarvio 2014	0	2,5
Taloussuunnitelma 2015	-0,2	2,3
Taloussuunnitelma 2016	-0,3	2,0

Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelmalla osoitetaan kuinka paljon kunnan toiminnan ja sen investointien rahavirta on ylijäämäinen tai alijäämäinen. Rahoituksen rahavirralla osoitetaan, miten alijäämäinen toiminnan rahavirta on rahoituksellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman ja investointien muuttamiseen.

Rahoituslaskelman mukaan kaupungin velkamäärä kasvaa vuonna 2014 noin 2,2 milj. euroa.

Investointien tulorahoitus, %:

Investointien tulorahoitus %	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
	28,9	30,8	53,0	57,1	82,8

Tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenosta* on rahoitettu tulorahoituksella (vuosikatteella). Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

*omahankintameno= investointimeno, josta on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet

Lainakanta:

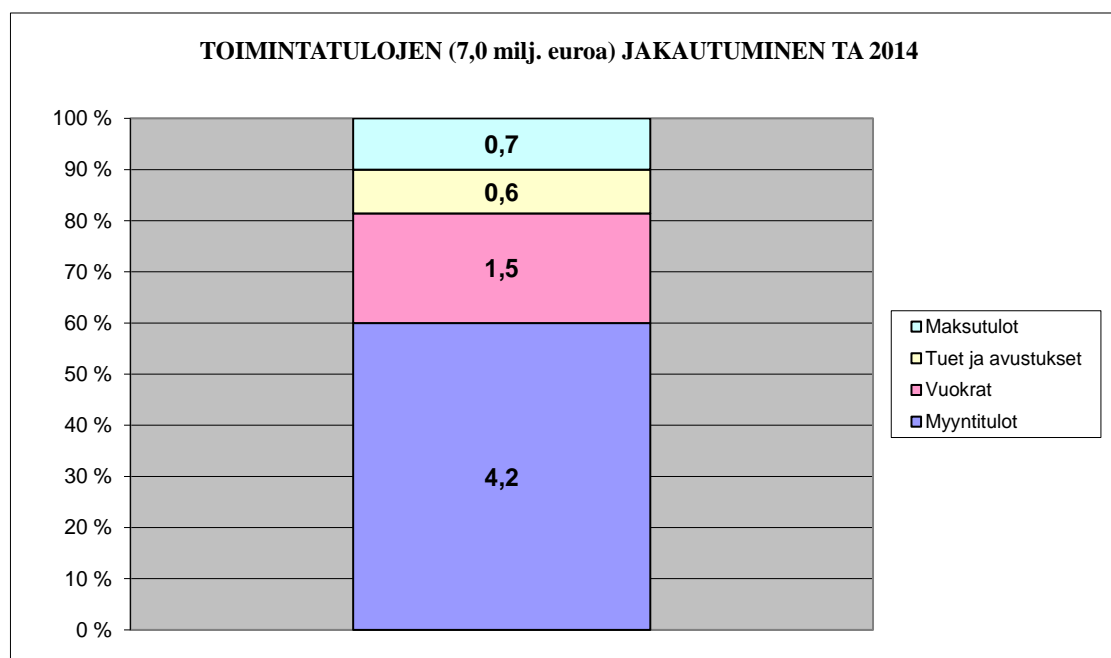
Vuonna 2014 lainakanta kasvaa noin 2,2 milj. euroa ja nousee 26,9 milj. euroon.

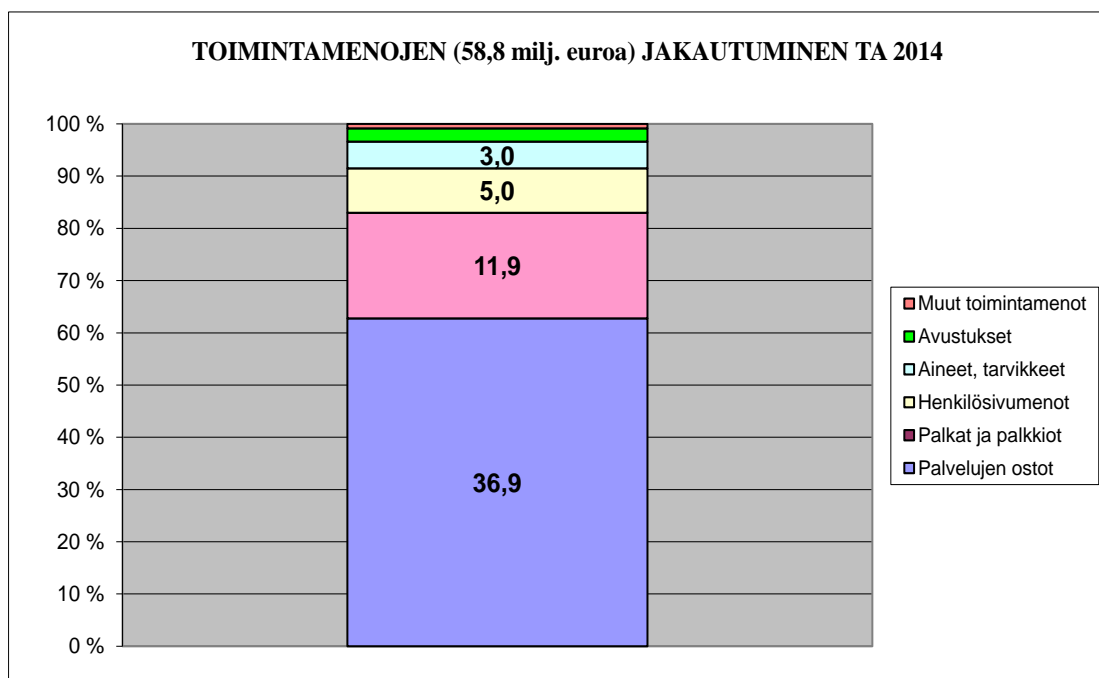
(31.12)	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Lainakanta milj. euroa	21,3*	24,7*	26,9	28,6	29,0
Lainat €/asukas	2 367	2 763	3 022	3 213	3 258

*Sijoitusvarojen käyttö 1milj. euroa/vuosi (vähentää lainanottoa)

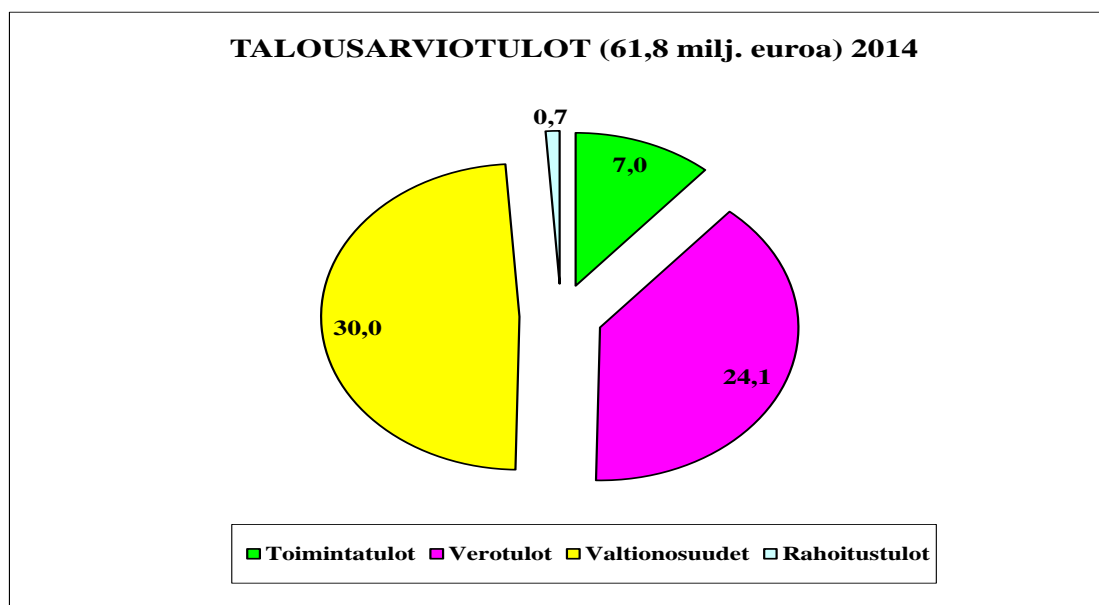
Maksuvalmius:

Maksuvalmiutta rasittaa verotulojen vähäinen kasvu ja mittavat investoinnit. Maksuvalmiutta tasapainotetaan kuntatodistusohjelmilla.

Toimintatuloja ja toimintamenojen (ulkoiset) jakautuminen talousarviossa 2014:

Talousarvion 2014 kokonaistulot:

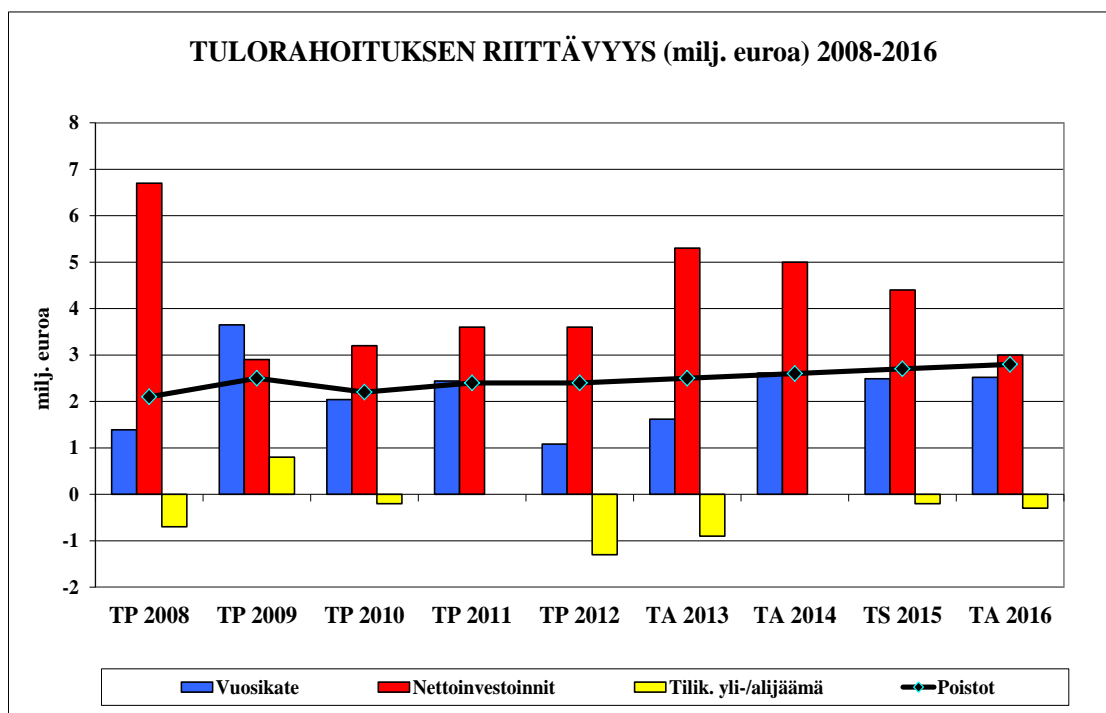

Tulorahoituksen riittävyys

Seuraavassa taulukossa kuvataan tulorahoituksen riittävyyttä.

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Tämä edellyttää, että poistojen määrä vastaa keskimääräisiä vuotuisia korvausinvestointeja.

Taulukosta nähdään, että poistot ovat merkittävästi pienemmät kuin vuosittaiset investointimenot.

3.3. YHTEENVETO TALOUDEN KEHITYKSESTÄ SUUNNITELMAKAUDELLE

Kaupungin talous pysyy koko taloussuunnitelmakaudella kireänä. Liikkumavaraa ei juuri ole käyttötaloudessa eikä myöskään investoinneissa. Edellisten vuosien tapaan suunnitelmakauden tulojen, erityisesti verotulojen ja valtionosuuksien, arviointiin sisältyy paljon epävarmuustekijöitä. Lisäksi kaupungin talouden suunnittelun epävarmuutta lisää sosiaali- ja terveydenhuollon menokehitys. Ylä-Savon SOTE – kuntayhtymän (sisältää erikoissairaanhoidon) menojen osuus kaupungin budjetista on yli puolet (55 %).

Kaupungin investointiohjelma (netto) suunnitelmakaudella 2014 -2016 on yhteensä noin 12,5 milj. euroa. Tärkeitä hankkeita on siirretty suunnitelmakauden ulkopuolelle velkaantumisen hillitsemiseksi.

3.4 TALOUSARVION SITOVUUS

Talousarvion sitovia eriä ovat kuntalain 65 §:n mukaisesti valtuuston hyväksymät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Tavoitteet ovat osa talousarviota, jota kaupungin toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava.

Käyttötalousoisa:

Tulosaluekohtaiset (=tehtäväaluekohtaiset) määrärahat ja tuloarviot ovat kaupunginvaltuustoon nähden sitovia bruttomääräisenä. Poikkeuksena ovat kuitenkin työllisyyden hoitaminen, elinkeinojen kehittäminen sekä vesi- ja viemärlaitos, joiden määrärahat ja tuloarviot ovat sitovia nettoperiaatteen mukaan.

Tulosaluekohtaiset toiminnalliset tavoitteet ja perustelut esitetään sitovina. Lisäksi mukana on informaatiotietona toimintaa ohjaavia tavoitteita, tunnuslukuja ja mittareita.

Tuloslaskelmaosa:

Verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja – menot, satunnaiset erät ja tilinpäätössiirrot ovat kaupunginvaltuustoon nähden sitovia eriä.

Rahoitusosa:

Kaikki rahoituksen rahavirran erät ovat kaupunginvaltuustoon nähden sitovia.

Investointiosa

Investoinnit ovat sitovia kaupunginvaltuustoon nähden toimielinkohtaisesti hankeryhmittäin seuraavasti:

Kaupunginhallitus	
	Maa-alueet
	Rakennukset
	Koneet ja laitteet
	Sijoitukset ja muut pitkävaikutteiset menot
Opetuslautakunta	
	Rakennukset
	Kiinteät rakenteet ja laitteet
	Koneet ja laitteet
Sivistyslautakunta	
	Rakennukset
	Kiinteät rakenteet ja laitteet
	Koneet ja laitteet
Tekninen lautakunta	
	Kiinteistöt
	Tiet ja alueet
	Vesi- ja viemärlaitos

Kaupunginvaltuuston hyväksyttyä talousarvion saattaa kaupunginhallitus sen täytäntöönpano-ohjeineen lautakuntien noudatettavaksi. Kaupunginhallitus ja lautakunnat hyväksyvät sen jälkeen tulosaluekohtaiset käyttösunnitelmat ja hankesuunnitelmat. Käyttösunnitelman hyväksyy toimielin, joka on tulosvastuussa tavoitteiden toteutumisesta ja joka on tilivelvollinen tulosalueen taloudesta. Hankesuunnitelmalla tarkoitetaan toimielimen toimivaltaan kuuluvan investointiosan jakamista eri hankkeille.

Määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenvetolaskelma

Seuraavassa taulukossa esitetään talousarvion määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenvetolaskelma, jossa on eriteltyä käyttötalouden osan, tuloslaskelmaosan, investointiosan ja rahoitusosan kaupunginvaltuustoon nähden sitovat erät. Lisäksi taulukossa näkyy, onko määräraha brutto- vai nettomääräinen.

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN YHTEENVETO

Ulkoiset / 1000 €	SITOVUUS	MÄÄRÄRAHAT	TULOARVIOT
KÄYTTÖTALOUSOSA			
Kaupunginhallitus			
Yleishallinto	Brutto	2 111	30
Ruokahuolto	Brutto	2 106	1 460
Elinkeinojen kehittäminen	Netto	760	70
Maaseutuhallinto	Brutto	623	396
Työllisyyden hoitaminen	Netto	393	121
Sosiaalitoimi ja terveydenhuolto	Brutto	33 587	197
Opetuslautakunta			
Varhaiskasvatus	Brutto	3 662	357
Peruskoulutus	Brutto	6 709	500
Lukiokoulutus	Brutto	1 000	67
Sivistyslautakunta			
Sivistyspalvelut	Brutto	1 216	122
Vapaa-aikapalvelut	Brutto	945	367
Tekninen lautakunta			
Hallinto (Tekpa)	Brutto	775	1
Rakennusvalvonta	Brutto	150	65
Tiet ja alueet	Brutto	1 065	211
Kiinteistöt	Brutto	2 673	1 272
Vesi- ja viemärlaitos	Netto	1 058	1 704
TULOSLASKELMAOSA			
Verotulot	Brutto		24 100
Valtionosuudet	Brutto		30 000
Korkotulot	Brutto		26
Muut rahoitustulot	Brutto		700
Korkomenot	Brutto	320	
Muut rahoitusmenot	Brutto	62	
INVESTOINTIOSA			
Kaupunginhallitus			
Maa-alueet	Brutto	25	10
Rakennukset	Brutto	320	
Koneet ja laitteet	Brutto	85	
Sijoitukset ja muut pitkävaikutteiset menot	Brutto	820	
Opetuslautakunta			
Rakennukset	Brutto	1 710	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	Brutto	30	
Koneet ja laitteet	Brutto	220	
Sivistyslautakunta			
Rakennukset	Brutto	120	6
Kiinteät rakenteet ja laitteet	Brutto	30	
Teknien lautakunta			
Kiinteistöt	Brutto	180	
Tiet ja alueet	Brutto	925	
Vesi- ja viemärlaitos	Brutto	305	
RAHOITUSOSA			
Antolainasaamisten vähennykset	Brutto		113
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	Brutto		5 066
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	Brutto	3 033	
Vaikutus maksuvalmiuteen			

Valmistus omaan käyttöön 55.640 euroa

4. TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMA

4.1 KÄYTTÖTALOUS

KAUPUNGINHALLITUS / YLEISPALVELUKESKUS

Yleispalvelukeskuksen johtaja: Kaupunginsihteeri

Tulosalueet: Yleishallinto, ruokahuolto, elinkeinojen kehittäminen, maaseutuhallinto, työllisyyden hoitaminen, sosiaalitoimi ja terveydenhuolto (Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä)

YLEISHALLINTO

Vastuhenkilö: Kaupunginsihteeri

Tulosalueen toimintastrategia

Yleishallinto huolehtii kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen toimialaan kuuluvien asioiden valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävistä sekä sisäisestä ja ulkoisesta tiedottamisesta. Se avustaa ja tukee kaupunkikonsernin johtoa tavoitteellisessa johtamisessa, toimintojen kehittämisessä, organisoinnissa ja rahoittamisessa. Edelleen se tukee ja luo edellytyksiä muiden palvelukeskusten tulokselliselle toiminnalle sekä antaa tietoon ja osaamiseen perustuvia asiantuntijapalveluja.

Tulosalueen tavoitteet suunnitelmakaudelle 2015- 2016

1. Yhteistyön lisääminen yli kunta- ja maakuntarajojen
2. Kaupungin vetovoimaisuuden vahvistaminen
3. Sijoitusvarojen suunnitelmallinen käyttäminen investointien rahoitukseen
4. Henkilöstön työhyvinvoinnista ja jaksamisesta huolehtiminen
5. Arkistot saatetaan maakunta-arkiston määräämälle tasolle

Tulosalueen palvelusuunnitelman kuvaus vuodelle 2014

Yleishallinnon tulosalueen tehtävänä on järjestää ja tuottaa kaupungin hallinto- ja talouspalvelut, mukaan lukien luottamushenkilöorganisaation toimintaan liittyvät hallinnolliset ja taloudelliset tehtävät.

Tulosalueen haasteellisimmat palvelualueet talousarviovuonna ovat kaupungin tietohallinto ja arkistotoimi. Tietohallinto on aina ollut osa kaupungin hallintoa, mutta sen edellyttämä osaaminen on korostunut voimakkaasti Ylä-Savon ICT – palvelut Oy:n perustamisen jälkeen. Kaupunki toimii tarvitsemiensa ICT -palveluiden tilaajana ja ostajana.

Arkiston kuntoon saaminen vaatii monen vuoden suunnitelmallisen työn.

Tulosalueen käyttötalouden tavoitteet ja tunnusluvut vuodelle 2014

1. Arkiston kuntoon saattamisesta annetaan väliraportti kaupunginhallitukselle
2. Nimetään/rekrytoidaan kaupungin tietohallintovastaava ja perehdytetään hänet tehtävänsä
3. Yleispalvelukeskuksen kaikille henkilöille laaditaan tai päivitetään tehtäväkuvat esimiesalaiskeskustelun yhteydessä (kehityskeskustelu)
4. Siirrytään vaiheittain sähköiseen kokouskäytäntöön.

Tulosalueen käyttötalouden perustelut vuodelle 2014

Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää yleishallinnon tulosalueen henkilöstön joustavaa käyttöä. Koko henkilöstön osaamista ja voimavaroja tarvitaan; yhteistyön toimivuuden merkitys korostuu.

Arkiston kuntoon saaminen on monen vuoden työ ja edellyttää selkeän kokonaissuunnitelman laatimista sekä aikataulutusta. Suunnitelman laatii arkistos sihteeri palvelukeskusten arkistovastaavien kanssa. Tarvittaessa käytetään ulkopuolista asiantuntijoita.

Merkittävimmät avustukset: Iskelmätapahtuma 45 000 euroa ja muut tapahtumat 10 000 euroa (yhteistyö- ja markkinointisopimus), Taito Ylä-Savo ry 6 000 euroa. Lisäksi Taito Ylä-Savo ry:n käytössä olevista tiloista ei peritä vuokraa. Toimikuntia (mukaan lukien vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto) varten on varattu 7 200 euroa.

Merkittävimmät maksuosuudet: verotuskustannukset valtiolle 216 000 euroa, Pohjois-Savon liitto 65 000 euroa ja kehittämisrahasto 8 000 euroa, Kuntaliitto 35 000 euroa, Aluekehitys-säätiö 10 900 euroa.

Tuloarviot ja määrärahat sekä laskennalliset kustannukset

YLEISHALLINTO	TP 2012	TA 2013	LTK 2014	TA 2014	Muutos %	TS 2015	TS 2016
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	109 772	25 500	39 050	43 350	70,0	39 050	39 050
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0		0	0
Toimintamenot	-2 277 620	-2 306 980	-2 225 300	-2 214 345	-4,0	-2 225 300	-2 225 300
Toimintakate(netto)	-2 167 848	-2 281 480	-2 186 250	-2 170 995	-4,8	-2 186 250	-2 186 250
Laskennalliset kustannukset							
Poistot ja arvonalentumiset	-51 633	-72 104	-76 632	-76 632	6,3	-93 826	-90 965
Muut laskennalliset kustannukset	565 474	609 125	471 660	591 549	-2,9	591 549	591 549
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-1 763 779	-1 769 959	-1 830 272	-1 699 428	-4,0	-1 727 577	-1 724 716

RUOKAHUOLTO

Vastuuhenkilö: Ruokapalvelupäällikkö

Tulosalueen toimintastrategia

Asiakkaille tuotetaan laadukkaat ja ravitsemuksellisesti täysipainoiset, asiakkaiden hyvinvointia tukevat ateriapalvelut kustannustehokkaasti lähi- ja luomuruuan mahdollisuudet hyödyntäen.

Tulosalueen tavoitteet suunnitelmakaudelle 2015 -2016

1. Kehitetään lähi- ja luomuruuan käyttöä kaupungin ruokapalveluissa sekä pyritään ruokapalvelujen kaikissa käytännöissä toimimaan mahdollisuuksien mukaan myös muiden kestävän kehityksen periaatteiden suuntaan
2. Jatketaan seudullista yhteistyötä ja käytetään verkostoitumista ruokapalvelujen kehittämisen tukena
3. Tuetaan työssä jaksamista sekä esimiestyön kautta että muita työhyvinvoinnin edistämisen keinoja käyttäen
4. Kannustetaan henkilöstöä ammattitaidon ylläpitämiseen ja kehittämiseen

Tulosalueen palvelusuunnitelman kuvaus vuodelle 2014

Terveyskeskuksen keittiön remontin pitäisi valmistua tammikuussa 2014. Helmikuu on varattu keittiön tekniikan koestamiselle ja laitekoulutuksille. Tuotannon siirtäminen on mahdollista maaliskuun aikana. Ensimmäisessä vaiheessa siirretään tuotanto Virranrannasta ja kaupungintalolta. Kesäkuun alussa siirtyy päiväkotien ruuan valmistus sekä keskuskeittiöltä siirtyvä henkilöstö. Kouluruuan valmistus siirtyy viimeisessä vaiheessa koulujen alkaessa elokuussa.

Ylä-Savon muiden kuntien kanssa jatketaan koulutusyhteistyötä ja edelleen tutkitaan mahdollisuutta tehdä yhteistyötä tuotannonohjausjärjestelmän kehittämiseksi.

Elintarvikehankinnoissa siirrytään huhtikuun alusta Suomen Julkishankinnan sopimusten päättyessä käyttämään IS-Hankinta Oy:n puitesopimuksia. Lähiruokahankinnoissa tehdään alueellista yhteistyötä sekä hyödynnetään IS-Hankinta Oy:n palveluja. Tarvittaessa lähiruokahankinnat kilpailutetaan itse tai käytetään suorahankintaa. Lähi- ja luomuruuan saatavuus ja käytettävyys pyritään turvaamaan tekemällä yhteistyötä Kiuruveden elinkeinotoimen sekä alueen yrittäjien kanssa.

Tulosalueen käyttötalouden tavoitteet ja tunnusluvut vuodelle 2014

1. Tuotetaan kaupungin ruokapalvelut terveyskeskuksen keittiön remontin aikana hajautettuna Virranrannan keittiöön, keskuskeittiöön ja kaupungintalon keittiölle. Takaisin muuttoon valmistaudutaan kouluttamalla henkilökuntaa. Remontin valmistuttua tuotanto siirretään terveyskeskukseen asteittain: ensin siirretään tuotanto Virranrannasta ja kaupungintalolta. Kesäkuun alussa siirtyy päivähoidon ateriat ja keskuskeittiön henkilökunta. Koulu- ja päiväkotien alkaessa elokuussa siirtyy myös kouluruuan valmistus lukiolta. Satumetsän päiväkodin keittiö aloittaa toimintansa päiväkodin valmistuttua jakelukeittiönä.
2. Pyritään ylläpitämään luomu- ja lähiruuan käyttöaste vakaana toiminnallisten muutosten tuomista haasteista huolimatta. Kehitetään yhteistyössä lähiruokatoimijoiden kanssa uusia käyttökelpoisia tuotteita, joilla voidaan mahdollistaa lähiruuan käyttö myös tuotannon keskittämisen jälkeen.
3. Jatketaan seudullista yhteistyötä ja käytetään verkostoitumista ruokapalvelujen kehittämisen tukena.
4. Tuetaan työssä jaksamista muutoskoulutuksen ja esimiestyön kautta sekä muita työhyvinvoinnin edistämisen keinoja käyttäen.
5. Kannustetaan henkilöstöä ammattitaidon ylläpitämiseen ja kehittämiseen.

TUNNUSLUVUT	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Ateriasuoritteita:					
* terveyskeskuksen keittiö	314 557	271 268	406 680	448 118	448 115
* keskuskeittiö (lukio)	227 314	234 812	130 900	0	0

Suunnitelmavuosien suoritemäärien kehittymisen arvioinnissa on huomioitu, että kun koulu- ja päiväkotiateria valmistetaan kokopäivähoidon laitoksessa olevassa keittiössä, käytetään muun- tokerrointa 0,6. Näin ollen kokonaissuoritemäärä ei ole sama kuin nykyisten kahden keittiön suoritemäärä yhteensä eikä vuosien 2012, 2013, 2014 ja 2015 tunnusluvut ole vertailukelpoisia keskenään suoritekertoimien muutoksien vuoksi.

Tuloarviot ja määrärahat sekä laskennalliset kustannukset

RUOKAHUOLTO	TP 2012	TA 2013	LTK 2014	TA 2014	Muutos %	TS 2015	TS 2016
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	2 405 993	2 435 708	2 464 386	2 464 386	1,2	2 464 386	2 464 386
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0		0	0
Toimintamenot	-2 266 213	-2 332 410	-2 337 770	-2 332 770	0,0	-2 337 770	-2 337 770
Toimintakate(netto)	139 780	103 298	126 616	131 616	27,4	126 616	126 616
Laskennalliset kustannukset							
Poistot ja arvonalentumiset	-38 172	-51 833	-103 540	-103 540	99,8	-115 540	-115 540
Muut laskennalliset kustannukset	-36 078	-35 414	-21 794	-27 780	-21,6	-27 780	-27 780
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-2 340 463	-2 419 657	-2 463 104	-2 464 090	1,8	-2 481 090	-2 481 090

ELINKEINOJEN KEHITTÄMINEN

Vastuuhenkilö: Kaupunginjohtaja

Tulosalueen toimintastrategia

Elinkeinojen kehittämisen tehtävänä on kehittää yrittäjyyttä, edistää metsä- ja bioenergiakeskittymän syntymistä sekä vahvistaa maidon ja lihan tuotannon asemaa. Kaupungin yleisen toimintaperiaatteen mukaisesti pyritään edistämään lähiruoan tuotantoa ja käyttöä paikallista elintarvikejalostusta tukemalla. Toiminta perustuu voimassa olevan maaseutu- ja elinkeino-ohjelmaan 2011 -2015

Elinkeinojen kehittämisen alle kuuluvat elinkeinopalvelu, maaseudun kehittämissyksikkö Kiuruveden osalta, maidontarkastamo, markkinointi ja hanketoiminta.

Tulosalueen tavoitteet suunnitelmakaudelle 2015 -2016

1. Metsä- ja bioenergiakeskittymän syntymisen edistäminen
2. Maatalousyrittäjyyden jatkuvuus, tuotantomäärien pitäminen ennallaan, sivuelinkeinojen kehittäminen muuta toimintaa tukevaksi sekä laajakaistayhteyden mahdollistaminen
3. Elintarvikkeiden jatkojalostuksen sekä lähiruoan tuottamisen ja käytön mahdollistaminen
4. Teollisuusyritysten toimintaedellytysten parantaminen
5. PK-yritysten neuvonta, tukeminen ja kasvun mahdollistaminen

Tulosalueen palvelusuunnitelman kuvaus vuodelle 2014

Elinkeinojen kehittämisen tehtävänä on edesauttaa Kiuruveden alueen palvelutason säilymistä tukemalla yksityisen sektorin toimintaa. Kaupan, palvelualojen ja teollisuuden alojen jo olemassa olevia ja uusia yrityksiä tukemalla varmistetaan nykyisten työpaikkojen säilyminen sekä mahdollistetaan uusien syntyminen. Työllisyystilanteen ennallaan säilyttäminen kytkeytyy myös voimakkaasti muuttotappion pienentämiseen.

Tukea tarjotaan useissa eri muodoissa, kuten erilaisina elinkeinotukina (vuokra-, koulutus- ja markkinointituki), uusien yritysten neuvontapalveluna, kehittyvien yritysten neuvontana ja avustamisena, hankehallinnointina sekä paikkakunnan tapahtumien tukemisena.

Haasteena on löytää oikeanlainen tukimuoto oikeaan aikaan, sillä yrityksen kannattavuuden on säilyttävä myös tuen tai tukijakson päätyttyä.

Kaupungin ulkopuolella työssäkäyvien henkilöiden matkatukeen varataan 15 000 euroa (sisältyy tulosalueen toimintamenoihin).

Tulosalueen käyttötalouden tavoitteet ja tunnusluvut vuodelle 2014

1. Metsä- ja energiateollisuuden työpaikkojen määrän kasvu
2. Hoiva-, hoito- ja hyvinvointialan säilyminen ennallaan tai laajeneminen
3. KiuruPark II – hankkeen tulosten seuranta ja käytäntöjen vakiinnuttaminen
4. Uuden hankekauden toimenpiteiden selvittäminen
5. Maidontarkastamon lopettamisen valmistelu niin, että toiminta päättyy 1.7.2014 lukien
6. Valokuituverkon rakentaminen kaupungin eteläisille alueille

Yhteistoimintaosuudet ja avustukset: Ylä-Savon Kehitys Oy: ns. seuturaha 102.000 euroa, yhteyspäällikköpalvelut ja uusyrityskeskuskonsepti yhteensä 80 000 euroa, Veturi – hanke 27 000 euroa, Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy: avustus 350 000 euroa, yritystuet 50 000 euroa.

Tulosalueen käyttötalouden perustelut vuodelle 2014

Metsä- ja energiateollisuuden alalla maailmantalouden tilanne heijastuu nopeasti ja vahvasti työllisyyteen. Talouden taantuminen tai heikkeneminen on suurin riskitekijä työllisyystavoitteen saavuttamisen tiellä. Bioenergiահankkeen esiselvitysvaiheen jatkuminen varsinaiseksi hankkeeksi voi puolestaan edesauttaa työllisyystilannetta tulevaisuudessa, mutta vielä vuonna 2014 muutos tuskin näkyy.

Hoiva-, hoito- ja hyvinvointipalvelut ovat kasvava ala väestön ikääntyessä ja yksityisten palveluntarjoajien avulla kyetään tarjoamaan riittävä palvelutaso Kiuruveden kaltaisella muuttotappioalueella.

Elinkeinoasioita hoitavat yhteyspäällikkö, maaseutuasiamies ja kaupunginjohtaja. Yhteyspäällikkö hoitaa palvelu- ja kaupanalan sekä teollisuuden alan yritysten neuvonnan sekä näiden alojen hankkeet. Maaseutuasiamies vastaa maaseudun yritysneuvonnasta, hankkeista ja sivuelinkeinojen kehittämisestä. Kaupunginjohtajalla on asemansa puolesta tehtävänä kaupungin kehittäminen, johon elinkeinojen kehittäminen vahvasti nivoutuu.

Tuloarviot ja määrärahat sekä laskennalliset kustannukset

ELINKEINOJEN KEHITTÄMINEN	TP 2012	TA 2013	LTK2014	TA 2014	Muutos %	TS 2015	TS 2016
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	135 385	223 750	75 000	70 150	-68,6	75 000	75 000
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0		0	0
Toimintamenot	-949 761	-995 208	-1 196 021	-760 549	-23,6	-746 021	-746 021
Toimintakate(netto)	-814 376	-771 458	-1 121 021	-690 399	-10,5	-671 021	-671 021
Laskennalliset kustannukset							
Poistot ja arvonalentumiset	-135 058	-143 344	-143 022	-143 022	-0,2	-143 022	-143 022
Muut laskennalliset kustannukset	-8 705	-8 841	-8 933	-11 993	35,7	-11 993	-11 993
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-1 093 524	-1 147 393	-1 347 976	-915 564	-20,2	-901 036	-901 036

MAASEUTUHALLINTO

Vastuuhenkilö: Maataloussihteeri

Maaseudun tukihallintoyksikkö ja maaseudun kehittäminen

Tulosalueen toimintastrategia

Maaseudun tukihallintoyksikkö tuottaa ja turvaa toimintaedellytykset maataloustukijärjestelmän kuntakohtaiseen hoitamiseen, maaseutuväestön tarvitsemiin hallinnon alaan liittyviin palveluihin sekä maaseutuelinkeinoviranomaiselle kuuluviin muihin viranomaistehtäviin lähipalveluina yhteistoiminta-alueen jokaisessa kunnassa. Maaseudun tukihallintoyksikkö huolehtii toimialansa toiminnan, talouden ja organisaation kehittämisestä tasapuolisesti ja tasa-arvoisesti kaikissa yhteistoiminta-alueen kunnissa. Maaseudun tukihallintoyksikön jaettavat kustannukset jaetaan yhteistoiminta-alueen kuntien kesken 1.5.2013 tukea hakeneiden tilojen suhteessa. Tukea hakeneita tiloja oli 1.5.2013 Kiuruvedellä 445, Pielavedellä 208 ja Keiteleellä 81.

Palvelustrategia:

Maaseudun tukihallintoyksikkö tarjoaa ja toteuttaa maatalousyrittäjille laadultaan ja kustannustehokkuudeltaan edulliset kuntatasolle kuuluvat maataloushallinnon tehtävät ja palvelut.

Maaseudun kehityksen strategia:

Edistetään maatilojen rakennekehitystä ja maataloustukijärjestelmän hyväksikäyttöä tavoitteena on hyödyntää tukijärjestelmän mahdollisuudet.

Maaseudun säilymistä viihtyisänä ja vetovoimaisena asuin- ja elinympäristönä kehitetään huomioimalla ympäristöön liittyvät erityisarvot.

Työssä jaksamisen strategia:

Maaseudun tukihallintoyksikön henkilökunnan fyysisen ja henkisen työkyvyn ylläpitämistä sekä työhyvinvointia ylläpidetään järjestämällä säännöllisiä kehityskeskusteluja ja keskustelutilaisuuksia sekä osallistumalla hallinnon alaa koskevaan koulutukseen.

Tulosalueen tavoitteet suunnitelmakaudelle 2015 -2016

1. EU- ja kansallisten maataloustukien käsittely valtakunnallisessa aikataulussa tavoitteena oikein myönnetyt ja maksetut tuet.
2. Tuenhakijoille tiedotetaan maatalouden tukijärjestelmien muutoksista tavoitteena EU:n ja kansallisten tukien täysimääräinen hyödyntäminen.
3. Uuden 2014 alkavan ohjelmakauden mukanaan tuomien muutosten omaksuminen ja sen tarjoamien mahdollisuuksien täysimääräinen hyödyntäminen tukihallintoyksikön toiminnassa.

Edistetään maaseudun elinvoimaisuutta ja tuetaan neuvonnalla maatilojen rakennekehitystä.

Tulosalueen palvelusuunnitelman kuvaus vuodelle 2014

1. Maksajavirastosopimus Kiuruveden kaupungin sekä Pielaveden ja Keiteleen kuntien yhteistoiminta-alueen ja Maaseutuviraston välillä tuli voimaan 1.1.2013. Maksajavirastosopimuksen mukaista tukihallintoa kehitetään vastaamaan kaikkien sopimuskuntien tarpeita yhteistyössä tuottajajärjestöjen ja muiden yhteistyötoimijoiden kanssa.
2. Tilatukijärjestelmä on vakiintunut osaksi tukijärjestelmää. Informoidaan viljelijöitä tukioikeuksista ja toteutetaan tilatukioikeuksien omistusten ja hallinnan siirrot tavoitteena ajan- tasainen tukioikeusrekisteri.
3. Maataloustukihakemukset käsitellään ja tallennetaan siten, että maksatukset voidaan toteuttaa valtakunnallisessa aikataulussa.
4. Edistetään maatilojen tuotantomahdollisuuksien hyväksikäyttöä ja sitoutumista maatalouden ympäristötukijärjestelmään sekä hyödyntämään ympäristötuen erityistukijärjestelmän tarjoamat mahdollisuudet.
5. Edistetään sähköisen tukihaun käytön lisääntymistä osallistumalla sähköiseen tukihakuun liittyvään koulutukseen yhteistyössä tuottaja- ja neuvontajärjestön kanssa.

Tulosalueen käyttötalouden tavoitteet ja tunnusluvut vuodelle 2014

1. Tukihallintoyksikön työntekijöiden perehdyttäminen ja kouluttaminen maksajavirastosopimuksen edellyttämiin erityisvaatimuksiin jatkuu.
  2. Tukihallintoyksikkö on valmis uuden ohjelmakauden tuomiin mahdollisuuksiin.
  3. Työntekijöiden työhyvinvointia, työssä jakamista ja työssä viihtymistä kehitetään lisäämällä kehityskeskusteluja ja jokapäiväistä kanssakäymistä yksikön eri toimipisteiden välillä.
- Tuki vuosilomaoikeutettujen maatilayrittäjien maksulliseen lomitustoimintaan 46 000 euroa, 4H-yhdistys 9 000 euroa (toiminta-avustus) ja kylätoiminta-avustukset 10 000 euroa.

Maaseudun tukihallintoyksikkö

Tukea hakeneita tiloja	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Kiuruvesi, Pielavesi ja Keitele yhteensä	722	715	705

Tuloarviot ja määrärahat sekä laskennalliset kustannukset

MAASEUTUHALLINTO	TP 2012	TA 2013	LTK 2014	TA 2014	Muutos %	TS 2015	TS 2016
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	306 032	351 950	325 668	396 390	12,6	325 668	325 668
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0		0	0
Toimintamenot	-484 602	-614 059	-562 907	-625 629	1,9	-562 907	-562 907
Toimintakate(netto)	-178 570	-262 109	-237 239	-229 239	-12,5	-237 239	-237 239
Laskennalliset kustannukset							
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0,0	0	0
Muut laskennalliset kustannukset	-7 316	-9 160	-8 051	-9 000	-1,7	-9 000	-9 000
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-491 918	-623 219	-570 958	-634 629	1,8	-571 907	-571 907

TYÖLLISYYDEN HOITAMINEN**Vastuuhenkilö: Kaupunginsihteeri****Tulosalueen toimintastrategia**

Kaupungin työllistämistoimien tarkoituksena on alentaa pitkäaikais- ja nuorisotyöttömyyttä, ehkäistä syrjäytymistä sekä parantaa työllistettävien valmiuksia omaehtoiseen koulutuksen hankintaan ja työsaantiin. Työllistämistoimiin kuuluvat tukityöllistäminen, työllistämiprojektit sekä nuorten kesätyöllistämisen tukeminen.

Tulosalueen tavoitteet suunnitelmakaudelle 2015 -2016

1. Kaupunki lievittää pitkäaikaistyöttömyyttä tukityöllistämällä sekä yhteisöjen avustustoiminnalla. Avustukset: Etappi – hanke 8 000 euroa, Ylä-Savon TOIMI – valmennussäätiö 65 000 euroa, Kiuruveden Urheilijat ry:n RastiReitti – hanke 10 000 euroa, Kiuruveden Työttömät ry vuokratuki 7 000 euroa, Päiväkeskus Pysäkki 3 000 euroa. Yhteensä 93 000 euroa.
2. Tuetaan sivistyslautakunnan hallinnoimaa ja aluehallintoviraston rahoittamaa nuorten työpajatoimintaa
3. Tuetaan yrityksiä ja kotitalouksia nuorten kesätyöllistämässä.
4. Järjestetään mahdollisuuksien mukaan harjoittelupaikka kiuruvetisille nuorille, jotka tarvitsevat opiskelun vuoksi pakollista harjoittelua
5. Työllistämistoimia tehostetaan yhteistyössä Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ja työ- ja elinkeinotoimiston, nuorten työpajan kanssa sekä Ylä-Savon TOIMI – työvalmennussäätiön kanssa.

Tulosalueen palvelusuunnitelman kuvaus vuodelle 2014

Pitkäaikais- ja nuorisotyöttömyyttä alennetaan tukityöllistämällä ja ”erityistyöllistämällä”.

Tulosalueen käyttötalouden tavoitteet ja tunnusluvut vuodelle 2014

Alennetaan työttömyysastetta tukityöllistämällä pitkäaikais- ja nuorisotyöttömiä. Erityisesti työllistämään sellaisia henkilöitä, joille on tullut työllisysehto (pyritään estämään henkilön putoaminen toimeentulotuella). Myönnetään yhdistyksille työllistämisavustusta sekä myönnetään avustusta nuorten kesätyöllistämiseen.

TUNNUSLUVUT	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2015
Työttömyysaste keskimäärin (%)	13,5	10,0	13,5	13,0	13,0
Työllistäminen (henkilöä keskimäärin)	15	17	20	20	20
Nuorten kesätyöllistäminen (henkilöä)	89	90	80	80	80

Tuloarviot ja määrärahat sekä laskennalliset kustannukset

TYÖLLISYYDEN HOITAMINEN	TP 2012	TA 2013	LTK 2014	TA 2014	Muutos %	TS 2015	TS 2016
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	90 704	125 000	100 000	120 500	-3,6	100 000	100 000
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0		0	0
Toimintamenot	-349 763	-369 676	-407 665	-392 611	6,2	-407 665	-407 665
Toimintakate(netto)	-259 059	-244 676	-307 665	-272 111	11,2	-307 665	-307 665
Laskennalliset kustannukset							
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0		0	0
Muut laskennalliset kustannukset	-669	-762	-2 696	-4 410	478,7	-4 410	-4 410
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-350 432	-370 438	-410 361	-397 021	7,2	-412 075	-412 075

SOSIAALITOIMI JA TERVEYDENHUOLTO

Vastuhenkilö: Kaupunginjohtaja

Tulosalueen tavoitteet suunnitelmakaudelle 2015 -2016

1. Toimivat yhteistyömallit sosiaali- ja terveyshuollon palvelujen järjestämisessä
2. Sosiaali- ja terveydenhuollon lähipalvelujen turvaaminen

Tulosalueen palvelusuunnitelman kuvaus vuodelle 2014

Tulosalueen käyttötalouden tavoitteet ja tunnusluvut vuodelle 2014

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ja Kiuruveden kaupungin välille laaditaan vuosittain palvelusopimus palvelujen tuottamisesta.

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän maksuosuus on 32 300 000 euroa, josta Kysin osuus on 7 500 000 euroa.

Sosiaalitoimen merkittävimmät avustukset: Rintamaveteraanit ry 8 500 euroa, Sotainvalidit 2 000 euroa, Pohjois-Savon Näkövammaiset ry:n äänilehteä varten 1 000 euroa, Varapäreen vuokratuki 5 200 euroa.

Tuloarviot ja määrärahat sekä laskennalliset kustannukset

SOS.TOIMI JA TERVEYDENHUOLTO	TP 2012	TA 2013	LTK 2014	TA 2014	Muutos %	TS 2015	TS 2016
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	17 028	0	197 025	197 025		172 700	172 700
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0		0	0
Toimintamenot	-32 213 881	-32 098 170	-33 695 569	-33 592 069	4,7	-33 671 244	-33 671 244
Toimintakate(netto)	-32 196 853	-32 098 170	-33 498 544	-33 395 044	4,0	-33 498 544	-33 498 544
Laskennalliset kustannukset							
Poistot ja arvonalentumiset	-2 519	0	0	0		0	0
Muut laskennalliset kustannukset	0	0	-639	-1 270		-1 270	-1 270
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-32 216 400	-32 098 170	-33 696 208	-33 593 339	4,7	-33 672 514	-33 672 514

OPETUSLAUTAKUNTA / OPETUS- JA SIVISTYSPALVELU- KESKUS

Opetus- ja sivistyspalvelukeskuksen johtaja: Sivistysjohtaja

Tulosalueet: Varhaiskasvatus, peruskoulutus, lukiokoulutus

VARHAISKASVATUS

Vastuuhenkilö: Varhaiskasvatuksen johtaja

Tulosalueen toimintastrategia

Varhaiskasvatuspalvelut ovat monipuolisia ja laadukkaita palveluja, joissa huomioidaan lapsen ja perheen tarpeet. Kasvatuskumppanuuteen pohjautuvassa yhteistyössä vanhempien kanssa luodaan turvallinen ja myönteinen kasvuympäristö, joka turvaa lapselle mahdollisuuden yksilölliseen kasvuun ja kehitykseen.

Tulosalueen tavoitteet suunnitelmakaudelle 2015 – 2016

1. Toteutetaan uudet toimitilaratkaisut ja toimintojen uudelleen järjestäminen.
2. Vara- ja vuorohoitoa kehitetään perheiden tarvetta vastaaviksi.
3. Perhepäivähoidon asemaa vahvistetaan merkittävänä pienten lasten hoitomuotona

Tulosalueen palvelusuunnitelman kuvaus vuodelle 2014

Varhaiskasvatus tarjoaa monipuolisia varhaiskasvatuspalveluja lapsiperheille, vastaa päivähoiton, varhaisen tuen, avoimen toiminnan ja perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan tarpeisiin sekä tukee perheitä kasvatustehtävässä. Päivähoitoa järjestetään päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa sekä kunnallisena että yksityisenä. Avoimen päiväkodin leikkitoiminta ja kerhotoiminta täydentävät ja korvaavat päivähoitoa. Perusopetuslain mukaista koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään taajama-alueella omista ryhmissään ja kyläkouluilla päivähoitopalvelujen yhteydessä.

Koulujen loma-aikoina palveluja järjestetään päivystysluonteisesti ja asiakasmaksuista myönnetään vapautus, mikäli vanhemmat sitoutuvat järjestämään lapsen hoidon itse. Tuntiperustaisen asiakasmaksun laajentamista koko päivähoitoa koskeväksi tarkastellaan keväällä 2014. Tavoitteena on lyhentää lasten hoidossa oloaikoja ja auttaa henkilöstön työaikojen keskittämistä ruuhka-aikoihin.

Päiväkotitilat otetaan käyttöön kesällä 2014. Päiväkodissa on 100 laskennallista hoitopaikkaa.

Perhepäivähoitomuotoja kehitetään niin, että perhepäivähoito säilyy edelleen hyvänä vaihtoehtona hoitopaikkojen järjestämiseksi.

Tulosalueen käyttötalouden tavoitteet ja tunnusluvut vuodelle 2014

1. Uusien toimitilojen valmistuminen ja toimintojen uudelleen järjestäminen
2. Selvitetään esiopetuksen järjestämistavat yhdessä perusopetuksen kanssa
3. Tuntiperusteisen päivähoitomaksun käyttöönotto
4. Perhepäivähoidon kehittäminen
5. Aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelman tarkistaminen ja toiminnan siirtyminen Puistolän kiinteistöön
6. Selvitetään Hovin ryhmäperhepäivähoitopisteen tilojen käyttö, kun vuoro hoito siirtyy Saatumetsän päiväkodille

TUNNUSLUVUT		TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Päiväkotihoido						
	lapsia kokopäivähoidossa	80	75	90	90	90
	lapsia osapäivähoidossa	31	35	35	35	35
Ryhmäperhepäivähoito						
	lapsia kokopäivähoidossa	37	30	30	30	30
	lapsia osapäivähoidossa	18	10	10	10	10
Perhepäivähoito						
	lapsia kokopäivähoidossa	132	100	100	100	100
	lapsia osapäivähoidossa	18	15	20	20	20
Lasten määrä leikkitoiminnassa		125	170	170	180	180
Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta						
	koululaisia toiminnan piirissä	47	60	60	60	60
Lasten kotihoidon tuki						
	(tuen piiriin kuuluvien lasten määrä)	146	120	120	120	120
Yksityisen hoidon tuki ja kuntalisä						
	(tuen piiriin kuuluvien lasten määrä)	20	40	40	40	40

Tulosalueen käyttötalouden perustelut vuodelle 2014

Kunnan on järjestettävä lasten päivähoitoa siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Uusien toimintojen käyttöönotto edellyttää henkilöstön kouluttamista sekä laite- ja ohjelmistohankintoja. Pienten lasten hoidon turvaamiseksi mietitään paikallisia ratkaisuja.

Tuloarviot ja määrärahat sekä laskennalliset kustannukset

VARHAISKASVATUS	TP 2012	TA 2013	LTK 2014	TA 2014	Muutos %	TS 2015	TS 2016
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	350 808	361 250	359 250	359 250	-0,6	358 850	383 050
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0		0	0
Toimintamenot	-4 071 763	-4 057 952	-4 033 882	-4 006 497	-1,3	-3 942 388	-3 971 290
Toimintakate(netto)	-3 720 955	-3 696 702	-3 674 632	-3 647 247	-1,3	-3 583 538	-3 588 240
Laskennalliset kustannukset							
Poistot ja arvonalentumiset	-45 736	-38 812	-43 772	-43 772	12,8	-100 827	-100 827
Muut laskennalliset kustannukset	-57 920	-58 089	-53 777	-68 516	18,0	-68 516	-68 516
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-4 175 419	-4 154 853	-4 131 431	-4 118 785	-0,9	-4 111 731	-4 140 633

PERUSKOULUTUS**Vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja****Tulosalueen toimintastrategia**

Perusopetus järjestää laadukasta ja tuloksellista opetusta yhteistyötä korostavalla tavalla. Opetuksessa painotetaan perustietojen ja – taitojen oppimista, oppilaiden perusturvallisuutta ja itsetunnon myönteistä kehittämistä sekä ryhmässä toimimisen, itsensä ilmaisemisen ja luovuuden valmiuksia.

Tulosalueen tavoitteet suunnitelmakaudelle 2015 – 2016

1. Koulujen tilat ovat riittävät, terveelliset ja turvalliset. Siirrytään pysyviin opetuksen järjestämistiloihin.
2. Kehitetään varhaista puuttumista oppimis- ja muihin koulunkäyntivaikeuksiin ja estetään syrjäytymistä moniammatillisella yhteistyöllä.
3. Kannustetaan henkilöstöä täydennyskoulutukseen ja käyttämään alueellista koulutustarjontaa.
4. Valmistellaan uudet opetussuunnitelmat ja otetaan ne käyttöön 2016.

Tulosalueen palvelusuunnitelman kuvaus vuodelle 2014

Perusopetuksen tulosalueen tehtävänä on järjestää kaupungissa asuvien oppilaiden opetus. Opetuksen tavoitteena on luoda mahdollisuus hyvään oppimiseen ja itsensä kehittämiseen. Yleisopetuksen ja erityisopetuksen yhteensovittaminen toteutetaan oppilaan edun mukaisesti. Oppilaiden syrjäytymisen estäminen tulee hyvän oppimisen ohella olla perusopetuksen keskeisimpiä tavoitteita.

Tilojen osalta keskeisin painopiste on keskustan koulujen ja varhaiskasvatuksen toimintojen optimaalinen tilaratkaisu, mikä mahdollistaa tilojen hyötykäytön kuntalaisten ikä- ja palvelurakenteen muuttuessa.

Tulosalueen käyttötalouden tavoitteet ja tunnusluvut vuodelle 2014

Lisätään palvelukeskuksen sisäistä yhteistyötä. Painopistealueina on koulujen yhteistyön kehittäminen sekä varhaiskasvatuksen ja koulujen välinen yhteistyö.

1. Esi- ja osa perusopetusta järjestetään edelleen väistötiloissa jäähallilla.
2. Selvitetään esiopetuksen järjestämistavat yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa.
3. Jatketaan opetusvälineistön uudistamista.
4. Sopeutetaan opetuksen järjestäminen pieneneviin resursseihin.
5. Opetussuunnitelmatyö käynnistetään.
6. Lisätään palvelukeskuksen sisäistä sekä palvelukeskusten välistä yhteistyötä.

TUNNUSLUVUT	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Oppilasmäärä	989	967	950	925	915
Opetustunnit	67 550	68 989	66 729	63 934	63 148

Tulosalueen käyttötalouden perustelut vuodelle 2014

Perusopetuksen tuntimäärän leikkaaminen supistaa opetuksen laajuutta.

Opetusvälineistön uudistamisella turvataan nykyteknologian hyödyntämismahdollisuudet kaikilla kouluasteilla.

Tuloarviot ja määrärahat sekä laskennalliset kustannukset

PERUSKOULUTUS	TP 2012	TA 2013	LTk 2014	TA 2014	Muutos %	TS 2015	TS 2016
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	557 783	430 159	477 693	503 093	17,0	477 693	477 693
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0		0	0
Toimintamenot	-7 822 954	-8 147 091	-8 132 269	-8 102 222	-0,6	-8 036 432	-8 020 967
Toimintakate(netto)	-7 265 171	-7 716 932	-7 654 576	-7 599 129	-1,5	-7 558 739	-7 543 274
Laskennalliset kustannukset							
Poistot ja arvonalentumiset	-261 889	-274 341	-285 982	-285 982	4,2	-285 382	-285 382
Muut laskennalliset kustannukset	-194 546	-218 950	-154 896	-173 036	-21,0	-173 036	-173 036
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-8 279 389	-8 640 382	-8 573 147	-8 561 240	-0,9	-8 494 850	-8 479 385

LUKIOKOULUTUS

Vastuuhenkilö: Rehtori

Tulosalueen toimintastrategia

Kiuruveden lukion perustehtävänä on antaa hyvä yleissivistys, jatko-opintokelpoisuus sekä mahdollisuus yksilölliseen ja sosiaaliseen kasvuun. Lukiokoulutus antaa valmiudet jatko-opintoihin yliopistossa, ammattikorkeakoulussa ja lukion oppimäärään perustuvassa ammatillisessa koulutuksessa.

Kiuruveden lukiossa järjestetään sekä nuorille tarkoitetun opetussuunnitelman, että aikuisille tarkoitetun opetussuunnitelman mukaista koulutusta.

Tavoitteena on, että lukiosta valmistuu aktiivisia, oman kulttuuriperintönsä tuntevia aikuisia, jotka pitävät kulttuureiden monimuotoisuutta elämän rikkautena sekä löytävät paikkansa muuttuvassa ja globaalistuvassa maailmassa.

Tulosalueen tavoitteet suunnitelmakaudelle 2015 – 2016

1. Käynnistetään opetussuunnitelmatyö Valtioneuvoston tavoitteita ja tuntijakoa koskevan päätöksen jälkeen. Tuntijakotyöryhmän esitys valmistuu joulukuussa 2013. Valmistaudutaan lukion uusien opetussuunnitelmien käyttöönottoon 1.8.2016 lukien.
2. Valmistaudutaan ylioppilastutkinnon toteuttamiseen tieto- ja viestintätekniikkaa käyttäen 2016. Siirtyminen sähköisiin kokeisiin tapahtuu vaiheittain 2016–2019. Seurataan aktiivisesti projektin etenemistä (Digabi) ja ylioppilastutkintolautakunnan ohjeita koetilän rakentamiseksi. Varaudutaan koetilän rakentamiseen vaadittaviin kustannuksiin.
3. Valmistaudutaan ylioppilastutkinnon sisällöllisiin muihin muutoksiin äidinkielen (2015) ja matematiikan (2016) kokeissa.
4. Oppimisympäristöjä ja opetusta kehitetään ja monipuolistetaan edelleen talousarvionmäärärahojen puitteissa uudenlaista ylioppilastutkintoa silmälläpitäen. Jatketaan tietoyhteiskuntavalmiuksien parantamista.
5. Nelijaksojärjestelmää vakiinnutettaessa kehitetään opiskelijan arviointia tavoitteena oppimisen ja työskentelyn monipuolinen tarkasteleminen.
6. Lisätään alueen toisen asteen oppilaitosten välistä yhteistyötä ja ollaan mukana tehostamassa pienten lukioiden yhteistyötä tutkimalla mahdollisuuksia esim. opettajaresurssien yhteiskäyttöä. Rakennetaan opiskelijoille joustavia opintopolkuja.
7. Tehostetaan Kiuruveden lukion markkinointia ja asetetaan vuosittaiseksi tavoitteeksi Kiuruvedellä peruskoulun päättävien ikäluokasta 50 % ja lisäksi noin kymmenen hevostaloudesta, LUMA -aineista ja mediaopinnoista kiinnostunutta opiskelijaa muualta Suomesta.

Tulosalueen palvelusuunnitelman kuvaus vuodelle 2014

Lukiokoulutuksen tulosalueen tehtävänä on järjestää kaupungissa asuvien oman kunnan sekä muista kunnista tulleiden opiskelijoiden opetus sekä yhdistelmäopintojen suorittaminen yhteistyössä Ylä-Savon kaikkien toisen asteen oppilaitosten kanssa. Laadukkaan lukiokoulutuksen ylläpitäminen ja vetovoimaisuuden kehittäminen mahdollistetaan riittävällä opetustuntimäärällä, tieto- ja viestintätekniikan käytön lisäämisellä, opinto-ohjausta ja opiskelijahuoltoa kehittämällä.

Lukio tarjoaa runsaasti matemaattis-luonnontieteellisiä oppiaineita, pitää yllä runsasta kielitarjontaa yhdessä lähilukioiden ja ISO-verstaan kanssa ja antaa mahdollisuuden media-alan opintoihin. Yhteistyökumppaneiden kanssa lukio tarjoaa opiskelijoille hevostalouden opintoja ja markkinoi itseään ratsastuslukiona.

Yksittäisestä opiskelijasta ja yhteisöllisyydestä huolehditaan hyvin. Laadukas opetus toteutetaan luokattomana ja kurssimuotoisena opiskeluaikana ollessa enintään neljä vuotta. Opetuksessa hyödynnetään modernia opetusteknologiaa ja tietoverkkoja sekä oppimisympäristöjä.

Tulosalueen käyttötalouden tavoitteet ja tunnusluvut vuodelle 2014

Lisätään ja monipuolistetaan alueen toisen asteen oppilaitosten välistä yhteistyötä. Lisätään yhteistyötä perusopetuksen kanssa ja suunnitellaan yhteisten opettajien tehokasta käyttöä sekä mahdollistetaan lahjakkaille lukioon tuleville lukio-opintoja jo peruskouluvaiheessa.

1. Toteutetaan koulutustakuuta toisen asteen koulutuksessa syrjäytymisen ehkäisemiseksi.
2. Jatketaan kaluston uusimista hankkimalla ATK – luokkaan uudet työasemat. Määrärahojen puitteissa jatketaan tietokoneiden hankintaa sekä luokkien pöytien ja tuolien uusimista.
3. Aloitetaan sähköisessä ylioppilastutkinnossa vaadittavan kohtilan suunnittelu ja mahdollisesti sen varustaminen.
4. Aktivoidaan henkilöstöä osallistumaan täydennyskoulutuksiin sekä työhyvinvointitoimintaan.

Lukion kirjoissa olevia opiskelijoita 20.8.2013 oli 166. Näistä 20 suorittaa lukion lisäksi ammatillisia opintoja. Lukiossa on 31 ammatillista opiskelijaa, jotka suorittavat lukio-opintoja ja ylioppilastutkintoa. Tuntikehyksen perustana oleva opiskelijamäärä on 170 opiskelijaa. Lukuvuonna 2013–2014 toteutetaan 245 lukiokurssia.

Lukuvuonna 2012 -2013 lukiossa opiskeltiin englannin ja ruotsin lisäksi saksaa, venäjää ja latinaa. Negatiivisia keskeyttäjiä ei ollut.

Kolmessa vuodessa lukion suorittaa noin 91 % aloittaneista. Lukio tulee suorittaa enintään neljässä vuodessa.

Ylioppilastutkinnon suoritti 55 opiskelijaa lukuvuonna 2012 – 2013.

TUNNUSLUVUT	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TA 2016
Oppilasmäärä	173	171	165	165	165
Opetustunnit	8 930	11 494	10 647	10 283	10 283

Tulosalueen käyttötalouden perustelut vuodelle 2014

Tieto- ja viestintätekniiikan käytön lisääminen edellyttää opetushenkilöstöltä lisää perehtymistä tieto- ja viestintätekniiikapohjaiseen pedagogiikkaan sekä riittävää tietokonekantaan ja toimivia verkkoja.

Syrjäytymisen ehkäisemiseksi tarvitaan sekä hyvä ohjausjärjestelmä, että toimiva opiskelijahuolto. Tämä edellyttää henkilöstön sitoutumista, joustavuutta sekä jatkuvaa perehdyttämistä.

Markkinointia tehostamalla saadaan valtakunnallisten tavoitteiden mukaisesti noin 50 % peruskoulun päättäneiden ikäluokasta lukioon. Tämä yhdessä muualta tulevien opiskelijoiden kanssa mahdollistaa hyvän kurssitarjonnan jatkossakin kuntatalouden kiristyessä.

Virtuaalisia oppimisympäristöjä kehittämällä opiskelijalla on mahdollisuus opiskella verkossa ja näin hän saa monipuolisia valmiuksia jatko-opintoihin.

Tuloarviot ja määrärahat sekä laskennalliset kustannukset

LUKIOKOULUTUS	TP 2012	TA 2013	LTK 2014	TA 2014	Muutos %	TS 2015	TS 2016
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	105 085	62 118	67 220	67 220	8,2	67 220	67 220
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0		0	0
Toimintamenot	-1 275 897	-1 329 298	-1 221 197	-1 206 866	-9,2	-1 221 197	-1 221 197
Toimintakate(netto)	-1 170 812	-1 267 180	-1 153 977	-1 139 646	-10,1	-1 153 977	-1 153 977
Laskennalliset kustannukset							
Poistot ja arvonalentumiset	-69 460	-73 239	-73 807	-73 807	0,8	-73 807	-73 807
Muut laskennalliset kustannukset	-40 245	-46 269	-32 575	-35 321	-23,7	-35 321	-35 321
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-1 385 602	-1 448 806	-1 327 579	-1 315 994	-9,2	-1 330 325	-1 330 325

SIVISTYSLAUTAKUNTA / OPETUS- JA SIVISTYSPALVELUKESKUS

Opetus- ja sivistyspalvelukeskuksen johtaja: Sivistysjohtaja

Tulosalueet: Sivistyspalvelut ja vapaa-aikapalvelut

SIVISTYSPALVELUT

Vastuhenkilö: Kulttuurisihteeri

Tulosalueen toimintastrategia

Sivistyspalvelujen tulosalue tarjoaa kaupungin asukkaille mahdollisuuden elämänlaajuiseen oppimiseen, itsensä monipuoliseen kehittämiseen ja virkistäytymiseen sekä kulttuuriperinteen vaalimiseen. Sivistyspalvelut vastaavat osaltaan Kiuruveden vetovoimaisuudesta asuinpaikkana sekä matkailukohteena.

Kansalaisopiston toimintaa kehitetään vapaan sivistystyölain ja kehittämisohjelman suuntaisesti edistämällä kansalaisten tietoyhteiskuntavalmiuksia ja sosiaalisen median käyttöä, hyvinvointia ja terveyttä, monikulttuurisuutta sekä kestäväää kehitystä ottamalla erityisesti huomioon ilmastonmuutoksen tuomat haasteet.

Kirjasto-kulttuuritaloa kehitetään siten, että se on kaikille avoin tiedon, elinikäisen oppimisen ja elämysten keskus. Monipuolisella yhteistyöllä mahdollistetaan toiminnan jatkuva kehittäminen ja laatu. Kirjasto tarjoaa perinteistä ja digitaalista aineistoa. Kirjastopalveluissa painotetaan muun muassa tasa-arvoa, luotettavuutta ja ennakkoluulottomuutta.

Kulttuuritoiminnassa kaupungin asukkaille turvataan monipuolinen kulttuuritarjonta sekä aktivoidaan kaupunkilaisia tuottamaan ja käyttämään kulttuuripalveluja. Lisäksi huolehditaan paikallisen perinteen säilyttämisestä ja esilletuonnista.

Tulosalueen tavoitteet suunnitelmakaudelle 2015 – 2016

1. Pyritään osallistumaan perusopetuksen opetussuunnitelmatyöhön. Tavoitteena on saada kulttuuri- ja kirjastopalvelut mukaan suunnitelmaan.
2. Huolehditaan paikallisen perinteen säilyttämisestä ja esilletuonnista edelleen uudistaen kotiseutumuseon näyttelyitä ja markkinointia. Laitetaan perinnetietoa enemmän esille internetiin, jolloin se on paremmin saatavilla. Jatketaan yhteistyötä ja verkostoitumista alueen muiden museoiden kanssa.
3. Huolehditaan kulttuuritalon monipuolisesta tarjonnasta ja palveluista. Jatketaan kulttuuritalon imagon kehittämistä monipuolisena ja omaleimaisena tapahtumapaikkana ja tapahtumien, kokousten ja koulutuksien järjestämispaikkana lähialueilla. Etsitään uudenlaisia markkinointitapoja.
4. Kehitetään kirjaston verkko- ja asiointipalveluja ja sisältöjä. Hankitaan uusi kirjastojärjestelmä yhdessä Ylä-Savon Rutakko -kirjastojen kanssa.

5. Kansalaisopiston tavoitteena on järjestää lähellä ja tasapuolisesti tavoitettavaa, kuntalaisten tarpeita palvelevaa ja yksilöä sekä yhteisöä kehittävää opetustoimintaa.

Tulosalueen palvelusuunnitelman kuvaus vuodelle 2014

Sivistyspalveluiden tulosalueen tehtävänä on vastata kokonaisuudesta, joka sisältää kirjasto- ja kulttuuripalvelut sekä kansalaisopiston ja museon toiminnan.

Kirjastossa valmistaudutaan uuteen kirjastojärjestelmään. Tietokannat on siivottava ennen uuteen järjestelmään siirtymistä. Kehittämiskohteenä kirjastossa on seniorityö.

Kulttuuritalon markkinointia monipuolisena tapahtumakeskuksena tehostetaan. Panostetaan uudenlaisen markkinointimateriaalin tuottamiseen ja internetiin markkinointikanavana. Uudistetaan edelleen museon näyttelyitä ja tapahtumia. Jatketaan tilojen kunnostamista ja kehitetään museon toiminnasta ympärivuotista verkkomateriaalin avulla. Tutkitaan mahdollisuutta avata uudet Koulu- ja Maidon tie – näyttelyt.

Kansalaisopistossa järjestetään lähellä ja tasapuolisesti tavoitettavaa, kuntalaisten tarpeita palvelevaa ja yksilöä kehittävää opetustoimintaa.

Jatketaan sivistyspalveluiden yhteisten tapahtumien järjestämistä uusien asiakaskontaktien saavuttamiseksi ja toiminnan elävöittämiseksi.

Tulosalueen käyttötalon tavoitteet ja tunnusluvut vuodelle 2014

1. Kansalaisopiston tavoitteena on opetustoiminnan toteuttaminen asiakaslähtöisesti.
2. Kulttuuritoimessa tavoitteena on museon ja kulttuuritalon kävijämäärien hienoinen lisääminen ja markkinoinnin kehittäminen.
3. Kirjastossa tavoitteena on toiminnan terävöittäminen ja elävöittäminen.
4. Kirjasto- ja kulttuuripalvelut pyritään saamaan mukaan perusopetuksen uuteen opetussuunnitelmaan.

TUNNUSLUVUT	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
<i>Kansalaisopisto</i>					
Kansalaisopiston opiskelijoita	1 339	1 500	1 600	1 600	1 600
Opetustuntien lukumäärä	7 364	7 200	7 250	7 250	7 250
Taiteen perusopetuksen opiskelijoita	12	68	20	20	20
Opetustuntien lukumäärä	75	166	100	100	100
Musiikkiopetuksen oppilaspaidat	33	33	33	30	25
<i>Kulttuuri</i>					
Museokäynnit	553	500	700	700	700
Kulttuuritalo/kävijät	21 200	35 000	25 000	25 000	25 000
<i>Kirjasto</i>					
Lainausten määrä	179 412	177 000	177 000	177 000	177 000
Käyntikerrat	132 769	130 000	130 000	130 000	130 000
Verkkokäynnit	187 797	136 000	180 000	180 000	180 000

Tulosalueen käyttötalon perustelut vuodelle 2014

Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää henkilöstön yhteistyön toimivuutta. Toimintakulttuuri tulisi työyhteisössä olla avoin ja vuorovaikutteinen. Museon kävijämäärän pitäminen vuoden 2013 tasolla edellyttää museon näyttelyiden uusimista vuosittain. Lisäksi museorakennuksia on kunnostettava. Uusien näyttelyiden saaminen edellyttää henkilöresursseja. Kulttuuritalon pitäminen elinvoimaisena tarvitsee vetoimaisia tapahtumia sekä markkinoinnin onnistumista. Mikäli taloudelliset resurssit pienentyvät, täytyy arvioida joiden palvelujen laajuutta uudelleen, esimerkiksi Ylä-Savon musiikkiopiston oppilaspaidkojen määrää.

Kiuruveden kirjasto on mukana yhteisjärjestelmässä Rutakko – kirjastojen kanssa. Kirjasto siirtyy Rutakko – järjestelmän mukana uuteen atk – järjestelmään, joka vaatii taloudellisia resursseja. Kaikessa toiminnassa tulee ottaa huomioon kestävä kehitys ja ilmastomuutoksen tuomat haasteet.

Tuloarviot ja määrärahat sekä laskennalliset kustannukset

SIVISTYSPALVELUT	TP 2012	TA 2013	LTK 2014	TA 2014	Muutos %	TS 2015	TS 2016
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	154 097	132 350	129 500	129 500	-2,2	129 500	129 500
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0		0	0
Toimintamenot	-1 527 870	-1 632 008	-1 609 839	-1 599 187	-2,0	-1 609 839	-1 609 839
Toimintakate(netto)	-1 373 773	-1 499 658	-1 480 339	-1 469 687	-2,0	-1 480 339	-1 480 339
Laskennalliset kustannukset							
Poistot ja arvonalentumiset	-148 550	-147 518	-120 252	-120 252	-18,5	-115 571	-115 388
Muut laskennalliset kustannukset	-56 147	-62 670	-52 083	-58 868	-6,1	-58 868	-58 868
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-1 732 567	-1 842 196	-1 782 174	-1 778 307	-3,5	-1 784 278	-1 784 095

VAPAA-AIKAPALVELUT

Vastuuhenkilö: Liikuntas sihteeri

Tulosalueen toimintastrategia

Liikunta- ja nuorisopalvelujen päätehtävänä on luoda edellytyksiä vapaa-ajan viettämiselle turvallisessa ja miellyttävässä ympäristössä sekä ohjata ja aktivoida kaikenikäisiä kaupunkilaisia vastuullisiksi ja itsenäisiksi toimijoiksi oman hyvinvointinsa suhteen. Tuetaan nuoria (17 – 25 v.) kokonaisvaltaisesti työ- ja yksilövalmennuksen sekä etsivän nuorisotyön keinoin.

Tulosalueen tavoitteet suunnitelmakaudelle 2015 – 2016

1. Kehitetään etsivän nuorisotyön monialaisen verkoston kanssa tehtävää yhteistyötä nuorisotakuun toteutumiseksi.
2. Kehitetään liikunta- ja nuorisotiloja sekä harrastuspaikkoja paremmin asiakkaita palveleviksi.
3. Tehostetaan liikuntapaikkojen hoitosuunnitelmia.
4. Turvataan laadukkaat ja monipuoliset liikunta- ja nuorisopalvelut.
5. Kehitetään ja tehostetaan edelleen uudistetun kuntosalin toimintaa ja markkinointia ottaen huomioon kaikki asiakasryhmät.

Tulosalueen palvelusuunnitelman kuvaus vuodelle 2014

Vapaa-aikapalvelujen tulosalueen tehtävänä on tuottaa kaupunkilaisille laadukkaat ja monipuoliset vapaa-ajan palvelut, jossa lisäksi huomioidaan syrjäytymisvaarassa olevat nuoret.

Tehdään selvitys liikunta- ja nuorisopalvelujen yhteisen toimipisteen toteuttamisesta Kuorevirran alueelle.

Kehitetään edelleen uudistetun kuntosalin sekä uuden keinonurmen markkinointia, jossa otetaan huomioon kaikki asiakasryhmät.

Kehitetään nuoriso- ja liikuntapalvelujen tarjoamia palveluja kouluttamalla monipuolisesti henkilökuntaa.

Tulosalueen käyttötalouden tavoitteet ja tunnusluvut vuodelle 2014

1. Etsivän nuorisotyön avulla pyritään tukemaan nuorta selviytymään arjen asioissa. Etsimään harjoittelupaikkaa, selvitellä erilaisia opiskeluvaihtoehtoja, auttaa keskeytymisvaarassa olevia opintoja, tukea etuus, asunto ja raha-asioiden hoitamisessa tai muutoin tukea kiinnittymään alueen olemassa oleviin palveluihin. Etsivä nuorisotyö tarjoaa nuorelle varhaista tukea, jos nuori sitä itse haluaa. Prosessissa edetään pienin askelin ja pienin tavoittein. Selvitetään mahdollisuutta vakinaistaa etsivän nuorisotyön toimintaa.

2. Selvitetään mahdollisuutta keskittää liikunta- ja nuorisopalvelut samalle alueelle ja yhteisiin tiloihin.
3. Selvitetään puutyöpajan laajennus- ja korjausmahdollisuutta nuorisotalolla.
4. Selvitetään nuorten työpajan auto- ja metallipajan työvalmentajan toimen vakinaistamista.

TUNNUSLUVUT	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Uimahallin kävijämäärä	44 000	44 000	44 000	44 000	44 000
Jäähallin käyttötuntimäärä			1 600	1 600	1 600
Nuorisotalon kävijämäärä	24 000	24 000	25 000	25 000	25 000

Tulosalueen käyttötalous perustelut vuodelle 2014

Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää vapaa-ajan palvelujen tulosalueen henkilöstön osaamisen koulutusta ja entistä tiiviimpää yhteistyötä eri toimijoiden ja sidosryhmien kanssa.

Valmistellaan nuorten työpajan (puutyöpajan) muutostyöt. Ilmastoinnin tehostaminen/uusiminen ja tehokkaamman poistoimurin hankkiminen puupölyn vähentämiseksi. Nuorisotalolla on vanhentunut valvontakamerajärjestelmä. Nuorisotalon käyttö on lisääntynyt huomattavasti ja valvontakamerajärjestelmä ja kulunvalvonta tulee olla kunnossa asiakkaiden turvallisuuden takaamiseksi.

Tuloarviot ja määrärahat sekä laskennalliset kustannukset

VAPAA-AIKAPALVELUT	TP 2012	TA 2013	LTK 2014	TA 2014	Muutos %	TS 2015	TS 2016
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	384 274	415 083	420 424	425 574	2,5	420 424	420 424
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0		0	0
Toimintamenot	-1 343 194	-1 438 606	-1 426 871	-1 427 271	-0,8	-1 426 871	-1 426 871
Toimintakate(netto)	-958 920	-1 023 523	-1 006 447	-1 001 697	-2,1	-1 006 447	-1 006 447
Laskennalliset kustannukset							
Poistot ja arvonalentumiset	-201 354	-200 972	-214 290	-214 290	6,6	-214 290	-215 872
Muut laskennalliset kustannukset	-33 879	-36 352	-24 056	-32 301	-11,1	-32 301	-32 301
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-1 578 427	-1 675 930	-1 665 217	-1 673 862	-0,1	-1 673 462	-1 675 044

TEKNINEN LAUTAKUNTA / TEKNINEN PALVELUKESKUS

Teknisen palvelukeskuksen johtaja: Tekninen johtaja

Tulosalueet: Hallinto, rakennusvalvonta, tiet ja alueet, kiinteistöt, vesi- ja viemärilaitos

Toimielimen toimintastrategia

Tekninen lautakunta turvaa kaupunkilaisten kuntatekniset palvelut lakien ja asetusten mukaisesti. Viihtyvyyttä edistetään sopusuhtaisen ja turvallisen kaupunkirakenteen suunnittelulla ja rakentamisella. Kaavoituksella ja ympäristön yleisilmeen kehittämällä tavoitellaan viihtyisää ja luonnonläheistä asumista. Kuntalaisten vesihuolto- ja liikennepalvelut sekä kaupungin kiinteistöomaisuus turvataan rakennus- ja peruskorjaustoiminnoin.

Pelastustoimen palveluiden tuottamisesta vastaa Pohjois-Savon aluepelastuslaitos ja ympäristönsuojelun palveluista Ylä-Savon SOTE – kuntayhtymä.

HALLINTO (Tekpa)

Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja

Tulosalueen toimintastrategia

Teknisen palvelukeskuksen hallinto huolehtii teknisen lautakunnan toimialaan kuuluvien asioiden valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävistä, keskitetysti palvelukeskuksen tulosalueiden toimisto- ja tukipalveluista sekä monipuolisesta ja sujuvasta asiakaspalvelusta. Hallinto mahdollistaa teknisen lautakunnan, sen jaostojen, toimintayksiköiden, viranhaltijoiden ja työntekijöiden sujuvan ja tehokkaan työskentelyn. Hallinto luo osaltaan edellytykset kaupungin yleis- palvelukeskuksen ja muun organisaation tulokselliselle toiminnalle ja tukee niitä.

Tulosalueen tavoitteet suunnitelmakaudelle 2015 – 2016

1. Säännöllinen johtoryhmä- ja lautakuntatyöskentely
2. Jatkuvat ja läheiset yhteydet muihin hallintokuntiin
3. Henkilöstön työssä jaksamista tuetaan; koulutus, kehityskeskustelut, resurssit

Tulosalueen palvelusuunnitelman kuvaus vuodelle 2014

Hallinto – tulosalue järjestää ja tuottaa palvelukeskuksen tulosalueiden toimisto- ja tukipalvelut mukaan lukien luottamushenkilöorganisaation toimintaan liittyvät hallinnolliset tehtävät. Hyvä ja sujuva yhteistyö muiden hallintokuntien kanssa tukee kaikkien osapuolten tuloksellisuutta. Joka toinen viikko laadittavat työtunti-ilmoitukset sekä vesi- ja yleislaskutuksen menestyksellinen hoitaminen vaativat paljon työaikaa.

Tulosalueen käyttötalouden tavoitteet ja tunnusluvut vuodelle 2014

1. Niistä muiden palvelukeskusten hankkeista, joissa tekninen palvelukeskus on osallinen, laaditaan vuoden alussa toteuttamisaikataulu ja todetaan vastuuhenkilöt.
2. Vesi- ja yleislaskutuksessa minimoidaan maksutappiot.
3. Tuetaan henkilöstöresursseja käyttämällä sesonkiluonteisesti tilapäisiä opiskelijoita tai työharjoittelijoita.

Tulosalueen käyttötalouden perustelut vuodelle 2014

Tavoiteltavien hankkeiden tulee olla hyvin suunniteltuja ja toteutettuja. Maksutuottojen keräämiseen liittyy haasteita ja epävarmuustekijöitä. Henkilöstön työmäärän ja työssä jaksamisen tulee olla tasapainossa.

Tuloarviot ja määrärahat sekä laskennalliset kustannukset

HALLINTO (TEKPA)	TP 2012	TA 2013	LTK 2014	TA 2014	Muutos %	TS 2015	TS 2016
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	2 522	700	1 350	1 350	92,9	1 350	1 350
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0		0	0
Toimintamenot	-941 833	-952 277	-957 821	-954 821	0,3	-957 821	-957 821
Toimintakate(netto)	-939 311	-951 577	-956 471	-953 471	0,2	-956 471	-956 471
Laskennalliset kustannukset							
Poistot ja arvonalentumiset	-8 802	0	0	0		0	0
Muut laskennalliset kustannukset	-6 245	-7 055	-4 323	-5 201	-26,3	-5 201	-5 201
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-956 880	-959 332	-962 144	-960 022	0,1	-963 022	-963 022

RAKENNUSVALVONTA

Vastuuhenkilö: Rakennustarkastaja

Tulosalueen toimintastrategia

Teknisen lautakunnan rakennusvalvontajaosto toimii maankäyttö- ja rakennuslain mukaisena rakennusvalvontaviranomaisena. Jaoston tavoitteena on luoda terveellinen, turvallinen ja viihtyisiä elinympäristö edistämällä hyvää rakennustapaa sekä valvomalla rakennustoimintaa ja rakennettua ympäristöä kaupungissa. Jaoston alainen rakennusvalvonta huolehtii maankäyttö- ja rakennuslain sekä maa-aineslain mukaisista luvista ja tarkastuksista sekä valvonnasta ja neuvonnasta kestäväen kehityksen mukaisesti.

Tulosalueen tavoitteet suunnitelmakaudelle 2015 – 2016

1. Käsitellään lupahakemuksia ja myönnetään rakennus- ja toimenpidelupia sekä käsitellään rakentamisilmoituksia maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti.
2. Käsitellään lupahakemuksia ja myönnetään lupia maa-aineslain mukaisesti.
3. Käsitellään avustushakemuksia ja tehdään päätöksiä korjaus- ja energia-avustuksista asuntojen korjaus-, energia- ja terveyshaitta-avustuksista annetun lain ja asetuksen mukaisesti.
4. Neuvotaan ja opastetaan rakennushankkeeseen ryhtyviä siten, että he tiedostavat hyvän suunnittelun merkityksen ja edellytetään, että rakennussuunnitelmien laatijat ja työnjohtajat ovat ammattitaitoisia. Vaaditaan tarpeen mukaan erityissuunnitelmia ja valvotaan suunnitelmien toteutumista työmaalla. Tarpeen mukaan pidettävissä aloituskokouksissa rakennushankkeeseen ryhtyvälle painotetaan tämän vastuun ja velvollisuuksien tuntemista, jotta rakentamisen riskit voidaan minimoida ja samalla varmistua rakentamisen laadusta.
5. Vaaditaan, että vastaavat työnjohtajat suorittavat rakennusluvan mukaiset tehtävät ja tarkastukset. Lisäksi rakennustarkastaja suorittaa rakennustyön aikaisia katselmuksia pistokoelutoisesta sekä myönnetyn luvan mukaisesti.
6. Valvotaan, että rakennuskanta ympäristöineen pidetään rakennusluvan ja kaavan mukaisessa kunnossa, sekä valvotaan maa-ainesten ottotoimintaa ja korjaus- ja energia-avustusten käyttöä.
7. Annetaan yleistä rakentamisneuvontaa sekä neuvontaa jätevesien käsittelystä haja-alueilla, myönnetään tarvittavat luvat ja valvotaan niiden toteuttamista.
8. Tuotetaan rakennushanketietoja rakennus- ja huoneistorekisteriin sekä ylläpidetään rakennuslupa-arkistoa.

Tulosalueen palvelusuunnitelman kuvaus vuodelle 2014

Rakennusvalvonta on viranomaistoimintaa, joka edistää hyvää rakennustapaa, turvallisen, terveellisen ja viihtyisän rakennetun ympäristön toteutumista sekä tasokkaan ja omaleimaisen kuntakuvan säilymistä ja kehittymistä. Maa-aineslupia käsitellessään ja myöntäessään rakennusvalvonta edistää kauniin maisemakuvan säilymistä. Rakennusvalvontaan kuuluvat myös ARA:n korjaus-, energia- ja terveyshaitta-avustuksiin liittyvät tehtävät. Rakennusvalvonta huolehtii myös lupiin kuuluvista arkisto- ja tietopalveluista.

Rakennusvalvonnan tavoitteena on kaupungin rakennetun ympäristön turvallisuus, terveellisyys, kauneus ja kestävyys sekä tarkoituksenmukaisen lopputuloksen toteutuminen, jolla taataan myös käyttäjän tyytyväisyys.

Tulosalueen käyttötalouden tavoitteet ja tunnusluvut vuodelle 2014

1. Lupien käsittelyaika pidetään kohtuullisena.
2. Rakennetun ympäristön katselmuksia tehdään muun katselmustoiminnan ohessa erityisesti keskusta-alueella viihtyvyyden ja maisemakuvan parantamiseksi
3. Rakennusvalvontojen yhteistyötä pyritään lisäämään ja siinä yhteydessä muun muassa rakennusvalvonnan hakemus- ja muut lomakkeet sekä tarkastus- ja muut asiakirjat yhtenäistetään Ylä-Savon alueella

TUNNUSLUVUT	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TA 2016
Myönnettyjen lupien määrä (kpl)					
Rakennusluvut	92	100	90	90	90
Toimenpideluvat	23	25	22	25	25
Rakentamislomakkeet	43	30	40	40	40

Tulosalueen käyttötalouden perustelut vuodelle 2014

Rakentamisen arvioidaan jatkuvan ja rakennus- ja muiden lupien määrän arvioidaan pysyvän nykyisellä tasolla. Tästä syystä myös rakennusvalvonnan tulojen arvioidaan pysyvän nykyisellä tasolla. Menopuolella huomattavaa lisäystä on tullut muun muassa palkka- ja eläkeperusteisiin sekä vyörytysmenoihin. Sen sijaan muihin menoihin ei ole tehty korotuksia tähän vuoteen verrattuna.

Tuloarviot ja määrärahat sekä laskennalliset kustannukset

RAKENNUSVALVONTA	TP 2012	TA 2013	LTk 2014	TA 2014	Muutos %	TS 2015	TS 2016
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	74 086	64 750	64 800	64 800	0,1	64 800	64 800
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0		0	0
Toimintameno	-132 092	-156 771	-157 596	-154 596	-1,4	-157 596	-157 596
Toimintakate(netto)	-58 006	-92 021	-92 796	-89 796	-2,4	-92 796	-92 796
Laskennalliset kustannukset							
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0		0	0
Muut laskennalliset kustannukset	-3 019	-4 066	-4 585	-5 850	43,9	-5 850	-5 850
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-135 111	-160 837	-162 181	-160 446	-0,2	-163 446	-163 446

TIET JA ALUEET

Vastuuhenkilö: Ympäristöinsinööri

Tulosalueen toimintastrategia

Tulosalueen tehtävänä on huolehtia kaupungin rakennetun ja luonnonympäristön kehittämisestä ja kunnossapidosta siten, että se tarjoaa toimivan, turvallisen ja viihtyisän elin- ja asuin- ympäristön sekä tasapuoliset liikkumisolosuhteet koko kunnan alueella.

Yhdyskuntasuunnittelun vastuualue huolehtii maankäytön suunnittelusta, paikkatietojärjestelmästä ja mittaustoimesta.

Liikenneväylät ja alueet - vastuualue huolehtii katuverkon ja muiden liikenneväylien sekä yleisten alueiden rakentamisesta ja ylläpidosta. Vastuualueen tehtäviin kuuluvat myös yksityistiehallinto ja kaupungin maa- ja metsätilojen hoito sekä erilliset vesi- ja ympäristöhankkeet.

Tulosalueen tavoitteet suunnitelmakaudelle 2015 – 2016

1. Vireillä olevat rantaosayleiskaavat laaditaan valmiiksi ja jatketaan taajaman lähialueen rakentamista ohjaavien yleiskaavojen (kyläkaava) laatimista ja valmistelua. Selvitetään tarve taajaman osayleiskaavan tarkistamiseen. Pidetään asemakaava tarpeen mukaan ajan tasalla.
2. Suunnittelun, rakentamisen ja kunnossapidon pohjana olevaa paikkatietoaineistoa täydennetään jatkuvasti ja sen ylläpito- ja käyttöjärjestelmä rakennetaan nykyistä toimivammaksi.
3. Liikenneväylien kunnossapidolla turvataan ensisijaisesti katujen ja kevyen liikenteen väylien päivittäinen liikennöitävyys ja luodaan edellytykset turvalliseen liikkumiseen taajama-alueella. Painotus on talvikunnossapidon kehittämisessä, tehostamisessa ja kustannussäästöissä.
4. Taajaman kokoojaväylien ja asuntokatujen perusparantamista jatketaan. Hankkeet sovitaan yhteen vesi- ja viemäriverkoston sekä kunkin alueen ilmajohto- kaapeli- ja kaukolämpöverkoston saneerauksen ja rakentamisen kanssa. Keskenäiset asuntoalueet rakennetaan valmiiksi. Teollisuusalueiden kehittämisessä haetaan alueella toimivien yritysten kanssa yhteistyössä laajempia kokonaisuuksia ja selvitetään tapauskohtaisesti mahdollisuudet ulkopuoliseen rahoitukseen.
5. Puistojen, leikkikenttien, uima- ja venerantojen sekä muiden yleisten alueiden peruskunnostamista jatketaan osa-alue kerrallaan tavoitteena luonnonmukaiset ja esteettömät aluekokonaisuudet sekä kestävä ja laajan ikäryhmän käytössä toimivat kalusteratkaisut. Viher- ja muiden yleisten alueiden hoitoluokitukset ja -ohjelmat päivitetään vastaamaan kaavoitus- ja rakentamistilannetta sekä jatkuvasti tiukentuvia turvallisuusmääräyksiä.

Tulosalueen palvelusuunnitelman kuvaus vuodelle 2014

Maankäytön suunnittelu painottuu yleiskaavoitukseen. Rantojen yleiskaavoitusta jatketaan kaavavalituksista saatavien päätösten pohjalta. Taajaman lähikyliin, jotka ovat kysytyimpiä asuinpaikkoja, käynnistetään osayleiskaavoitustyö (kyläkaava). Asemakaavoituksessa saneerataan vielä jäljellä olevia vanhoja asemakaava-alueita.

Paikkatietojärjestelmällä tuotetaan, tallennetaan ja esitetään paikkatietoa, joka palvelee suunnittelua, valmistelua ja päätöksentekoa. Paikkatietojärjestelmä saatetaan aineistoltaan ajan tasalle ja käytettävyydeltään nykyistä paremmalle tasolle.

Liikenneväylien ylläpidossa haasteellisena tavoitteena on sovittaa eri toimijoiden tekemät kunnossapitotyöt ja yhteen niin, että ylläpitotaso säilyy samantasoisena riippumatta siitä kenen ylläpitämä piha-, väylä- tai tieosuus on. ELY -keskuksen ja kaupungin yhteisenä tehtävänä on luoda nykyiselle kevyen liikenteen väyläverkolle mahdollisimman turvalliset ja esteettömät sekä yhtenäiset kevyen liikenteen laatukäytävät. Toisaalta väylien ylläpidossa joudutaan hakemaan kustannussäästöjä ja selvästi suurin osa-alue on talvikunnossapito. Keinoina ovat mm. työalueiden rajapintojen ja toiminta-aikojen tarkentaminen, päällekkäisyyksien vähentäminen, reuna-alueiden kunnossapitotason tarkistaminen sekä toiminta-aikojen seuranta. Katuvalaisimien uusimisessa tavoitteena on toisaalta energiansäästö ja toisaalta valaistuksen laadun parantaminen. Aikataulun määrää elohopeahöyrylampputen poistuminen markkinoilta.

Viheralueilla toteutetaan luokitukseen perustuvaa hoito-ohjelmaa. Viheralueuokitus päivitetään vastaamaan kaavoitus- ja rakentamistilannetta. Leikkikenttien ja uimarantojen omavallvonnan osaksi on tullut uusia turvallisuusvaatimuksia, joita toteutetaan suunnittelukaudella. Kesäaikaan kiinnitetään erityistä huomioita keskustajaman ympäristöön, mutta ylimääräistä ja osittain kiinteistöille kuuluvaa puhtaanapitotyötä karsitaan. Vesireitin ylläpidossa huomioidaan merenkulupiirin vaatimukset.

Tulosalueen tavoitteet ja tunnusluvut vuodelle 2014

1. Sulkavanjärven rantaosayleiskaava saa lainvoiman. Rytkyn rantaosayleiskaava etenee hyväksymisvaiheeseen ja Kalliojärven - Hautajärven rantaosayleiskaava mitoitusvaiheeseen. Käynnistetään Haapakummun osayleiskaava. Korkeakankaan asemakaavan muutos valmistuu. Sähköinen paikkatietojärjestelmän nykypuutteet korjataan niin, että palvelee kaikkia käyttäjiä sovitulla tavalla.
2. Liikenneväylien talvikunnossapidon työalueet järjestellään osittain uudelleen. Alueellinen kunnossapitotaso ja toiminta-ajat määritellään nykyistä tarkemmin. Sekä omaa että urakoitsijoiden konekalustoa kehitetään nykyistä monikäyttöisemmäksi ja samalla kalustoyksiköiden kokonaismäärää vähennetään.
3. Jatketaan katuvalaisimien uusimista vähemmän energiaa kuluttaviin malleihin asuntokauduilla ja kevyen liikenteen väylillä. Ylivanhaa valaistusta uusitaan yhdessä sähkön jakeluverkon maakaapeloinnin kanssa sekä selvitetään valaistuksen ajoittaista vähentämistä ja muita energiaa säästäviä säätömahdollisuuksia.
4. Tarkistetaan ydinkeskustan puhtaanapidon nykykäytäntö ja ajankäyttö sekä määrätään yleisten alueiden ja kiinteistöjen työalueet kunnossa- ja puhtaanapitolaissa säädetyn vastuun mukaisiksi.

Tulosalueen käyttötalouden perustelut vuodelle 2014

Rantaosayleiskaavoitus saadaan jatkumaan Korkeimman hallinto-oikeuden Sulkavanjärven rantaosayleiskaavaa koskevan ratkaisun jälkeen. Taajaman lähialueiden rakentamista ryhdytään ohjaamaan yleiskaavoilla. Kiireellisiä asemakaavan muutoksia ei ole tiedossa, ja kaavamutoksia laaditaan maankäytön ohjaustarpeen mukaan.

EU-asetus kieltää elohopeahöyrylampputen markkinoille saattamisen vuonna 2015. Kaupungilla on omaa katuvaloverkkoa noin 35 km ja noin 1100 valopistettä. Viime vuosien uudet kohteet on tehty vaatimukset täyttäväksi, mutta pääosa on vielä vanhaa elohopeahöyrykalustoa. Vanhimmat linjat on rakennettu 70-luvulla ja ne ovat jo elinkaarensa päässä. Valaisimia vaihdetaan yleensä katujen peruskunnostuksen tai sähköverkon maakaapeloinnin yhteydessä uusimalla koko katuosuus pylväineen, kaapelointineen ja valaisimineen kokonaan. Uudemmillä ja hyväkuntoisilla linjaosuuksilla päästään pelkän valaisinkaluston vaihdolla. Tällä hetkellä yleisin käytetty vaihtoehto on keltasävyistä valoa tuottava suupainenatriumvalaisin, sillä siitä on pitkät käyttökokemukset, se sopii nykyisiin pylväsväleihin, energiansäästö entiseen verrattuna on selkeä ja elinkaari pitkä. Led-valaistustekniikalla toteutetuista kohteista on vielä vähän käyttökokemuksia, eikä hinta ole kilpailukykyinen. Katuvaloinvestointi on osa kaupungin energiansäästökampanjaa ilmastonmuutostalkoissa.

Eläköityminen ja osa-aikatyöratkaisut ovat vaikuttaneet ja vaikuttavat jatkossakin tulosalueen toimintaan ja edellyttävät uusia järjestelyjä. Ympäristöhoitotoissa joudutaan ottamaan huomioon myös mahdolliset erityis- ja pitkäaikaistyöttömyydestä aiheutuvat kausiluonteiset työhön sijoitukset. Tämä sitoo työnjohdon resursseja ja se on pois muusta työnjohdosta ja työmaiden suunnittelusta.

Yksityistiet

- Käyttötalous: Kunnossapitoavustus 130 000 €, jolla voidaan tukea yksityisteiden kunnossapitoa keskimäärin 50 prosentilla (tavoite: läpiajotieto 70 % ja muut tiet 60 %).
- Investoinnit: Määrärahavaraus 80 000 €, joka käytetään ensisijaisesti valtionavustuskelpoisten yksityisteiden perusparannushankkeiden kuntaosuuteen (20 – 30 %). Osa määrärahasta voidaan yhteisesti hyväksytyin ohjeistuksen pohjalta käyttää kunnossapitoavustuksena.

Metsätilat

- Nuorten metsien hoito-ohjelma 2012 -2015; kasvatushakkuuta noin 108 ha alueella, nuoren metsän hoito ja taimikonhoito noin 31 ha.

TUNNULUVUT	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
<i>Tiet ja alueet</i>					
Asemakaavat, ha	584	584	584	584	584
Kunnossapidettävät kadut, tiet, väylät, km	55	55	56	56	56
Avustettavat yksityistiet, km	370	386	370	370	370
Puistot ja yleiset alueet, ha	88	89	89	89	89
Peltopinta-ala	89	89	89	89	89
Metsäpinta-ala	826	826	826	826	826
Vuokralle annetut alueet, ha	114	114	114	114	114
Konekeskuksen käyttötunnit, lkm	3 509	3 300	3 300	3 300	3 300

Tuloarviot ja määrärahat sekä laskennalliset kustannukset

TIET JA ALUEET	TP 2012	TA 2013	LTK 2014	TA 2014	Muutos %	TS 2015	TS 2016
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	380 311	297 240	306 050	305 050	2,6	305 050	305 050
Valmistus omaan käyttöön	26 999	25 500	27 000	27 000	5,9	27 000	27 000
Toimintamenot	-1 165 626	-1 169 872	-1 160 357	-1 144 914	-2,1	-1 160 357	-1 160 357
Toimintakate(netto)	-758 316	-847 132	-827 307	-812 864	-4,0	-828 307	-828 307
Laskennalliset kustannukset							
Poistot ja arvonalentumiset	-625 637	-654 281	-669 981	-669 981	2,4	-707 766	-743 573
Muut laskennalliset kustannukset	-26 596	-28 663	-25 948	-38 585	34,6	-38 585	-38 585
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-1 817 859	-1 852 816	-1 856 286	-1 853 480	0,0	-1 906 708	-1 942 515

KIINTEISTÖT**Vastuuhenkilö: Kiinteistöpäällikkö****Tulosalueen toimintastrategia**

Kiinteistöt pidetään kunnossa ja ennakoidaan eri rakennusten käyttäjien tarpeet käyttöasteen mukaisiksi.

Pienet ja kiireelliset kunnostus- ja korjaustyöt tehdään omana työnä. Isommat rakennusinvestointikohteet kilpailutetaan ja rakentamisen suorittaa urakoitsija. Rakennusinvestointien suunnittelu kilpailutetaan ja ostetaan ulkopuoliselta konsultilta. Rakennuttaminen ja työn valvonta hoidetaan pääosin omana työnä.

Tulosalueen tavoitteet suunnitelmakaudelle 2015 – 2016

1. Kiinteistöjen energiakulutusta vähennetään Esco – ohjelman mukaisesti.
2. Rakennusten käyttöaste pidetään mahdollisimman korkeana. Käyttämättömistä kiinteistöistä luovutaan myymällä tai purkamalla.

Tulosalueen palvelusuunnitelman kuvaus vuodelle 2014

1. Uusi päiväkotij ja terveyskeskuksen keittiö rakennetaan valmiiksi
2. Valmistellaan terveyskeskuksen vanhan osan peruskorjaus- ja muutostöiden käynnistämistä
3. Tehdään energiasäästöhanke A – vaiheen (Esco – hanke) toimenpiteet, joilla parannetaan kiinteistöjen energiataloutta ja sisäilman laatua. B – vaiheesta tehdään uusi hanke-suunnitelma

4. Toteutetaan valtuuston päättämät rakennusinvestointikohteet
5. Tehdään kiinteistöjen vaatimat ylläpito-, huolto- ja kunnostustoimenpiteet

Tulosalueen tavoitteet ja tunnusluvut vuodelle 2014

1. Kiinteistöjen ylläpitokulut ja – tuotot pidetään tasapainossa
2. Kaupungin omistuksessa olevat rakennukset pidetään tehokkaassa käytössä. Tyhjästä ja tarpeettomista kiinteistöistä luovutaan. Tyhjät kiinteistöt myydään julkisella tarjouskilpailulla. Huonokuntoiset rakennukset puretaan. Hyvänä käyttöasteena pidetään 90 – 100 %
3. Kiinteistöjen energian kulutusta vähennetään energiasäästöohjelman avulla. Säästötavoitteeksi vuoden 2008 – 2012 keskiarvosta mitattuna asetetaan 9 prosenttia.

Tulosalueen käyttötalouden perustelut vuodelle 2014

Kaupungin rakennuksiin on kertynyt paljon korjausvelkaa. Osa aikaisemmista korjaustoimenpiteistä on epäonnistunut huonon suunnittelun, riittämättömän rahoituksen, puutteellisen valvonnan, virheellisen käytön tai huoltotoimenpiteiden laiminlyönnin johdosta.

Rakennustöiden valvontaan tulee panostaa niin, että suunnittelijoiden valintaan kiinnitetään erityisiä huomioita. Suunnittelijoilla tulee olla kyllin hyvät tiedot ja resurssit alansa suunnittelusta ja työmaan valvonnasta. Kaupungin työmaavalvojan työsuhde päättyy elokuun lopussa. Isommilla ja vaativimmilla työmailla tulisi olla myös jatkossa paikallisvalvoja, joka ehtii paanuetua perusteellisesti suunnitelmiin ja työmaan toteutuksen seurantaan.

Korjauskohteista ei aina voida tehdä tarkkoja kustannusarvioita. Rakenteita avattaessa löytyy viallisia rakenteita, joiden korjaaminen on taloudellisempaa silloin, kun korjattavat rakenteet ovat vielä esillä. Korjauskohteiden ylläpitävyys tuo epävarmuutta talousarvion toteutumiseen.

Kiinteistöjen rakennusautomaatiikkateknikka on osittain vanhentunutta. Vanhoihin automaatiikkakeskuksiin ei enää saa varaosia. Epäkuntoinen automatiikka aiheuttaa sisäilmaongelmia, joka taas aiheuttaa hallitsemattomia korjausinvestointeja. Energiatehokkuushakkeen yhteydessä voidaan selvittää ja korjata rakennusautomaatiikan ongelmakohtia.

Kaupungin ja Soten sisäilmatyöryhmät ovat hyvänä apuna sisäilmaongelmien kartoituksessa, tilojen kätöstä ja korjauksesta päätettäessä.

Kiinteistöjen tehokas ja taloudellinen käyttö vaatii jatkuvaa tilasuunnittelua ja seurantaan Tulosalueen esimiehen aikaa vie laskujen tiliointi sekä taulukoiden laatiminen ja vanhojen tietojen kerääminen kaupungin eri toimijoille ja yhteistyökumppaneille. Henkilöresurssien kohdentaminen toisi lisäresursseja tilasuunnitteluun, kunnossapitoon sekä investointien toteutukseen ja valvontaan.

TUNNUSLUVUT	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
<i>Kiinteistöt</i>					
Kiinteistöjen lukumäärä	36	34	37	37	37
Rakennuksien lukumäärä	61	58	61	61	61
Huoneistoala, m ²	54 044	55 327	54 044	54 044	54 044

Tuloarviot ja määrärahat sekä laskennalliset kustannukset

KIINTEISTÖT	TP 2012	TA 2013	LTK 2014	TA 2014	Muutos %	TS 2015	TS 2016
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	3 394 354	3 441 288	3 515 838	3 515 838	2,2	3 515 838	3 515 838
Valmistus omaan käyttöön	18 480	16 000	16 240	16 240	1,5	16 240	16 240
Toimintamenot	-3 011 047	-2 926 468	-2 832 396	-2 794 883	-4,5	-2 831 396	-2 831 396
Toimintakate(netto)	401 787	530 820	699 682	737 195	38,9	700 682	700 682
Laskennalliset kustannukset							
Poistot ja arvonalentumiset	-398 811	-411 412	-471 093	-471 093	14,5	-471 093	-506 098
Muut laskennalliset kustannukset	-67 486	-63 431	-46 701	-68 229	7,6	-68 229	-68 229
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-3 477 344	-3 401 311	-3 350 190	-3 334 205	-2,0	-3 370 718	-3 405 723

VESI- JA VIEMÄRILAITOS

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja

Tulosalueen toimintastrategia

Vesihuoltolaitos jakaa puhdasta talousvettä asiakkailleen sekä vastaanottaa ja käsittelee asiakkaidensa jätevedet ylläpitämällä, saneeraamalla ja rakentamalla verkostojaan sekä niihin liittyviä kunnallisteknisiä laitteita ja rakennelmia.

Tulosalueen tavoitteet suunnitelmakaudelle 2015 – 2016

1. Tehdään vuonna 2012 hyväksytyn jätevesipuhdistamon kehittämissuunnitelman mukaiset toimenpiteet oikea-aikaisesti.
2. Jatketaan viemäriverkoston vuotovesien vähentämiseen tähtäviä toimenpiteitä. Päivitetään vuotovesiselvitys sekä siihen liittyvä toimenpideohjelma vuonna 2015.

Tulosalueen palvelusuunnitelman kuvaus vuodelle 2014

Hakemus jätevesipuhdistamon ympäristöluvan tarkistamiseksi on jätetty vuoden 2012 loppuun mennessä. Lupapäätös saataneen syksyllä 2013. Ellei lupapäätöksestä muuta johdu, nykyisen puhdistamon saneeraus toteutetaan kahdessa vaiheessa. Ensimmäisen vaiheen rakentamiseen varaudutaan vuonna 2015 ja toisen vaiheen toteutukseen noin vuonna 2010 – 2021. Saneerauksen ensimmäinen vaihe sisältää noin 0,5 milj. euron investoinnit ja toinen vaihe noin 2,9 milj. euron investoinnit.

Taksat 1.1.2013 lukien (tekninen lautakunta 28.8.2012):

VESIMAKSU

Käyttömaksu on 1,51 €/m³ (alv 0 %) eli 1,85 €/m³ (alv 24 %)

Mittarikohtainen perusmaksu:

Mittarikoko	Kerroin k	Perusmaksu, €/vuosi	
		alv 0 %	alv 24 %
15 -20 mm	44	66,44	81,72
25 -30 mm	250	377,50	464,32
40 mm	600	906,00	1114,38
50 mm	1800	2718,00	3343,14
≥ 80 mm	2000	3020,00	3714,60

JÄTEVESIMAKSU 1.1.2014 lukien (tekninen lautakunta 8.10.2013):

Käyttömaksu on 1,50 €/m³ (alv 0 %) eli 1,86 €/m³ (alv 24 %).

Arvonlisäveroton liittymismaksu on 0,73 € rakennuksen kerrosalan ja rakennuspaikan pinta-alan yhteenlaskettua täyttä neliometriä kohden. Liittymismaksun määrä riippuu kuitenkin rakennuksen ja tontin pinta-alojen suhteesta toisiinsa sekä mahdollisesta myöhemmästä lisärakentamisesta.

Tulosalueen tavoitteet ja tunnusluvut vuodelle 2014

1. Käynnistetään jätevesipuhdistamon 1. vaiheen saneeraus (lietteenkäsittely).
2. Jätevesiviemäreitä saneerataan noudattaen pääsääntöisesti vuotovesiselvityksen 5.8.2005 toimenpideohjelmaa (valtuusto 3.10.2005).
3. Saneeraustoimia suoritetaan katujen perusparannushankkeisiin sovittaen käytettävissä olevan määrärahan puitteissa muun muassa osa-alueilla L (Tukkitie), O (Lystimetsä), H (Yhtylän vanha kaava-alue) sekä P (Harrinpolku).

Tulosalueen käyttötalouden perustelut vuodelle 2014

Lupaharkinta, jätevesien asianmukainen käsittely ja puhdistamon nykyinen ikä edellyttävät merkittäviä investointeja. Kiireellisin tehostamistarve on lietteen käsittelyn saneeraus. Pian tämän jälkeen olisi rakennettava toinen jälkiselkeytysallas ja tehtävä puhdistamon rakenteellinen saneeraus sekä koneiston ja sähkö-, automaatio- ja instrumentointijärjestelmän saneeraus.

Vuotovesiä on järjestelmällisesti vähennetty vuotovesiselvitysten mukaisesti jo yli 20 vuoden ajan. Silti vuotovesien osuus on 40 -50 % kokonaisvirtaamasta. Viimeksi laaditun selvityksen aikataulusta ollaan muutama vuosi jäljessä. Samaan aikaan verkoston saneerausvelka on kasvanut.

Vuoto- ja hulevedet haittaavat puhdistamon prosessitoimintaa pienentäen puhdistustulosta eikä niiden pumpaaminen jäteveden mukana ole kustannussyistä järkevää. Vuoto- ja hulevesien määrän tulisi olla mahdollisimman pieni; niiden osuus kokonaisvirtaamasta saisi olla enintään noin 30 %.

TUNNUSLUVUT	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
<i>Vesi- ja viemärilaitos</i>					
Myyty vesimäärä, m ³	680 549	710 000	717 000	717 000	717 000
Vesijohtoa, m	436 155	436 000	440 400	440 400	440 400
Kulutuspaikkojen lkm (vesi)	2 818	2 825	2 860	2 860	2 860
Laskutettu jätevesimäärä, m ³	263 659	275 000	265 000	265 000	265 000
Jätevesiviemäriä, m	36 912	36 500	38 000	38 000	38 000
Sadevesiviemäriä, m	18 210	17 900	19 200	19 200	19 200
Sekaviemäriä, m	13 888	14 400	13 800	13 800	13 800
Kulutuspaikkojen lkm (jätevesi)	1 127	1 130	1 180	1 180	1 180

VESI- JA VIEMÄRILAITOS (laskennallisesti eriytetty taseyksikkö)

	TP-2012	TA-2013	LTK 2014	TA 2014	Muutos %	TS 2014	TS 2016
Liikevaihto	1 759 187	1 798 300	1 822 850	1 822 850	1,4	1 822 850	1 822 850
Valmistus omaan käyttöön		12 300	12 400	12 400	0,8	12 400	12 400
Liiketoiminnan muut tuotot	5 782	5 850	5 900	5 900	0,9	5 900	5 900
Materiaalit ja palvelut							
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-522 149	-543 650	-545 600	-543 600	0,0	-545 600	-545 600
Palvelujen ostot	-169 893	-166 187	-159 050	-154 450	-7,1	-159 050	-159 050
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-273 270	-267 924	-284 803	-284 803	6,3	-284 803	-284 803
Henkilöstösivukulut							
Eläkekulut	-60 980	-60 961	-64 451	-64 451	5,7	-64 451	-64 451
Muut henkilösivukulut	-14 629	-15 480	-16 461	-16 461	6,3	-16 461	-16 461
Henkilöstökulut yhteensä	-348 880	-344 365	-365 715	-365 715	6,2	-365 715	-365 715
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-418 738	-446 582	-425 198	-425 198	-4,8	-425 198	-437 698
Liiketoiminnan muut kulut	-33 634	-38 653	-41 623	-62 209	60,9	-62 209	-62 209
Liikelylijäämä	271 675	277 013	303 964	289 978	4,7	283 378	270 878
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korkokulut							
Korvaus jäännöspääomasta	-173 501	-175 000	-170 500	-170 500	-2,6	-170 500	-170 500
Muut rahoituskulut							
Ylijäämä ennen varauksia	98 174	102 013	133 464	119 478	17,1	112 878	100 378
Vapaaehtoisten varausten lisäys	0			0			
Tilikauden ylijäämä	98 174	102 013	133 464	119 478	17,1	112 878	100 378

Valtuustoon nähden sitova erä on ylijäämä ennen varauksia.

4.2 KÄYTTÖTALOUS TULOSALUEITTAIN (valtuustoon nähden sitova taso)

(ulkoiset ja sisäiset)

	TP 2012	TA 2013	LTK 2014	TA 2014	Muutos %	TS 2015	TS 2016
YLEISHALLINTO							
Tuotot	109 772	25 500	39 050	43 350	70,0	39 050	39 050
Kulut	-2 277 620	-2 306 980	-2 225 300	-2 214 345	-4,0	-2 225 300	-2 225 300
Toimintakate	-2 167 848	-2 281 480	-2 186 250	-2 170 995	-4,8	-2 186 250	-2 186 250
RUOKAHUOLTO							
Tuotot	2 405 993	2 435 708	2 464 386	2 464 386	1,2	2 464 386	2 464 386
Kulut	-2 266 213	-2 332 410	-2 337 770	-2 332 770	0,0	-2 337 770	-2 337 770
Toimintakate	139 780	103 298	126 616	131 616	27,4	126 616	126 616
ELINKEINOJEN KEHITTÄM.							
Tuotot	135 385	223 750	75 000	70 150	-68,6	75 000	75 000
Kulut	-949 761	-995 208	-1 196 021	-760 549	-23,6	-746 021	-746 021
Toimintakate	-814 376	-771 458	-1 121 021	-690 399	-10,5	-671 021	-671 021
MAASEUTUHALLINTO							
Tuotot	306 032	351 950	325 668	396 390	12,6	325 668	325 668
Kulut	-484 602	-614 059	-562 907	-625 629	1,9	-562 907	-562 907
Toimintakate	-178 570	-262 109	-237 239	-229 239	-12,5	-237 239	-237 239
TYÖLLISYYDEN HOITAMINEN							
Tuotot	90 704	125 000	100 000	120 500	-3,6	100 000	100 000
Kulut	-349 763	-369 676	-407 665	-392 611	6,2	-407 665	-407 665
Toimintakate	-259 059	-244 676	-307 665	-272 111	11,2	-307 665	-307 665
SOS.TOIMI JA TERV.HUOLTO							
Tuotot	17 028	0	197 025	197 025		172 700	172 700
Kulut	-32 213 881	-32 098 170	-33 695 569	-33 592 069	4,7	-33 671 244	-33 671 244
Toimintakate	-32 196 853	-32 098 170	-33 498 544	-33 395 044	4,0	-33 498 544	-33 498 544
VARHAISKASVATUS							
Tuotot	350 808	361 250	359 250	359 250	-0,6	358 850	383 050
Kulut	-4 071 763	-4 057 952	-4 033 882	-4 006 497	-1,3	-3 942 388	-3 971 290
Toimintakate	-3 720 955	-3 696 702	-3 674 632	-3 647 247	-1,3	-3 583 538	-3 588 240
PERUSKOULUTUS							
Tuotot	557 783	430 159	477 693	503 093	17,0	477 693	477 693
Kulut	-7 822 954	-8 147 091	-8 132 269	-8 102 222	-0,6	-8 036 432	-8 020 967
Toimintakate	-7 265 171	-7 716 932	-7 654 576	-7 599 129	-1,5	-7 558 739	-7 543 274
LUKIOKOULUTUS							
Tuotot	105 085	62 118	67 220	67 220	8,2	67 220	67 220
Kulut	-1 275 897	-1 329 298	-1 221 197	-1 206 866	-9,2	-1 221 197	-1 221 197
Toimintakate	-1 170 812	-1 267 180	-1 153 977	-1 139 646	-10,1	-1 153 977	-1 153 977

	TP 2012	TA 2013	LTK 2014	TA 2014	Muutos %	TS 2015	TS 2016
SIVISTYSPALVELUT							
Tuotot	154 097	132 350	129 500	129 500	-2,2	129 500	129 500
Kulut	-1 527 870	-1 632 008	-1 609 839	-1 599 187	-2,0	-1 609 839	-1 609 839
Toimintakate	-1 373 773	-1 499 658	-1 480 339	-1 469 687	-2,0	-1 480 339	-1 480 339
VAPAA-AIKAPALVELUT							
Tuotot	384 274	415 083	420 424	425 574	2,5	420 424	420 424
Kulut	-1 343 194	-1 438 606	-1 426 871	-1 427 271	-0,8	-1 426 871	-1 426 871
Toimintakate	-958 920	-1 023 523	-1 006 447	-1 001 697	-2,1	-1 006 447	-1 006 447
HALLINTO (TEKPA)							
Tuotot	2 522	700	1 350	1 350	92,9	1 350	1 350
Kulut	-941 833	-952 277	-957 821	-954 821	0,3	-957 821	-957 821
Toimintakate	-939 311	-951 577	-956 471	-953 471	0,2	-956 471	-956 471
RAKENNUSVALVONTA							
Tuotot	74 086	64 750	64 800	64 800	0,1	64 800	64 800
Kulut	-132 092	-156 771	-157 596	-154 596	-1,4	-157 596	-157 596
Toimintakate	-58 006	-92 021	-92 796	-89 796	-2,4	-92 796	-92 796
TIET JA ALUEET							
Tuotot	380 311	297 240	306 050	305 050	2,6	305 050	305 050
Kulut	-1 165 626	-1 169 872	-1 160 357	-1 144 914	-2,1	-1 160 357	-1 160 357
Toimintakate	-785 315	-872 632	-854 307	-839 864	-3,8	-855 307	-855 307
KIINTEISTÖT							
Tuotot	3 394 354	3 441 288	3 515 838	3 515 838	2,2	3 515 838	3 515 838
Kulut	-3 011 047	-2 926 468	-2 832 396	-2 794 883	-4,5	-2 831 396	-2 831 396
Toimintakate	383 307	514 820	683 442	720 955	40,0	684 442	684 442
VESI- JA VIEMÄRILAITOS							
Tuotot	1 764 965	1 804 150	1 828 750	1 828 750	1,4	1 828 750	1 828 750
Kulut	-1 047 911	-1 063 452	-1 081 385	-1 074 785	1,1	-1 081 385	-1 081 385
Toimintakate	717 054	740 698	747 365	753 965	1,8	747 365	747 365
KAIKKI YHTEENSÄ							
Tuotot	10 233 199	10 170 996	10 372 004	10 492 226	3,2	10 346 279	10 370 479
Kulut	-60 882 027	-61 590 298	-63 038 845	-62 384 015	1,3	-62 376 189	-62 389 626
Toimintakate	-50 648 828	-51 419 302	-52 666 841	-51 891 789	0,9	-52 029 910	-52 019 147

Tämä raportti ei sisällä valmistusta omaan käyttöön (tuottoja on 55.640 euroa vähemmän kuin tuloslaskelmassa).

4.3 TULOSLASKELMA (ulkoiset)

	TP 2012	TA 2013	LTK 2014	TA 2014	Muutos %	TS 2015	TS 2016
Toimintatuotot	6 798 743	6 806 542	6 874 310	6 995 532	2,8	6 849 585	6 873 785
Myyntituotot	4 163 258	4 122 913	4 090 147	4 181 269	1,4	4 090 147	4 090 147
Maksutuotot	577 025	651 658	656 040	661 040	1,4	656 040	679 040
Tuet ja avustukset	654 200	737 816	582 855	607 955	-17,6	582 905	583 655
Muut toimintatuotot	1 358 781	1 240 355	1 489 628	1 489 628	20,1	1 464 853	1 465 303
Valmistus omaan käyttöön	45 479	53 800	55 640	55 640	3,4	55 640	55 640
Toimintakulut	-57 402 371	-58 172 044	-59 485 511	-58 831 681	1,1	-58 823 855	-58 837 292
Henkilöstökulut	-16 781 606	-17 136 305	-16 892 499	-16 842 833	-1,7	-16 718 068	-16 723 655
Palkat ja palkkiot	-11 971 862	-12 145 790	-11 921 287	-11 822 748	-2,7	-11 779 275	-11 783 667
Henkilösivukulut	-4 809 744	-4 990 515	-4 971 212	-5 020 085	0,6	-4 938 793	-4 939 988
Eläkekulut	-4 170 486	-4 285 791	-4 282 472	-4 336 855	1,2	-4 258 247	-4 259 153
Muut hlösivukulut	-639 258	-704 724	-688 740	-683 230	-3,0	-680 546	-680 835
Palvelujen ostot	-35 793 750	-35 992 719	-37 066 570	-36 943 906	2,6	-37 063 770	-37 066 920
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 197 014	-3 153 184	-3 082 013	-3 046 613	-3,4	-3 073 963	-3 078 213
Avustukset	-1 352 990	-1 493 900	-1 922 600	-1 476 500	-1,2	-1 472 600	-1 472 600
Muut toimintakulut	-277 011	-395 936	-521 829	-521 829	31,8	-495 454	-495 904
Toimintakate	-50 603 628	-51 365 502	-52 611 201	-51 836 149	0,9	-51 974 270	-51 963 507
Verotulot	22 433 081	22 787 000	23 200 000	24 100 000	5,8	24 100 000	24 100 000
Valtionosuudet	28 523 203	29 715 000	30 000 000	30 000 000	1,0	30 000 000	30 000 000
Rahoitustuotot ja -kulut	726 848	482 254	344 700	344 700	-28,5	361 945	379 942
Korkotuotot	42 179	33 254	26 200	26 200	-21,2	23 445	21 442
Muut rahoitustuotot	1 060 682	815 000	700 000	700 000	-14,1	700 000	700 000
Korkokulut	-330 574	-304 000	-320 000	-320 000	5,3	-300 000	-280 000
Muut rahoituskulut	-45 439	-62 000	-61 500	-61 500	-0,8	-61 500	-61 500
Vuosikate	1 079 504	1 618 752	933 499	2 608 551	61,1	2 487 675	2 516 435
Poistot ja arvonalentumiset	-2 406 373	-2 514 438	-2 627 569	-2 627 569	4,5	-2 746 322	-2 828 172
Tilikauden tulos	-1 326 869	-895 686	-1 694 070	-19 018	-97,9	-258 647	-311 737
Poistoeron lisäys tai vähennys	19 070	19 018	19 018	19 018	0,0	19 018	19 018
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 307 799	-876 668	-1 675 052	0	-100,0	-239 629	-292 719
Tunnusluvut:							
Vuosikate, euroa/asukas	121	181	104	290		277	280
Vuosikate/Poistot, %	45	32	35	99		91	89

4.4 TULOSLASKELMA (ulkoiset ja sisäiset)

	TP 2012	TA 2013	LTk 2014	TA 2014	Muutos %	TS 2015	TS 2016
Toimintatuotot	10 278 712	10 224 796	10 427 644	10 547 866	3,2	10 401 919	10 426 119
Myyntituotot	5 351 387	5 294 814	5 358 800	5 448 922	2,9	5 357 800	5 357 800
Maksutuotot	605 741	718 558	707 118	712 118	-0,9	707 118	730 118
Tuet ja avustukset	658 200	741 816	586 855	611 955	-17,5	586 905	587 655
Muut toimintatuotot	3 617 905	3 415 808	3 719 231	3 719 231	8,9	3 694 456	3 694 906
Valmistus omaan käyttöön	45 479	53 800	55 640	55 640	3,4	55 640	55 640
Toimintakulut	-60 882 339	-61 590 298	-63 038 845	-62 384 015	1,3	-62 376 189	-62 389 626
Henkilöstökulut	-16 781 606	-17 136 305	-16 892 499	-16 842 833	-1,7	-16 718 068	-16 723 655
Palkat ja palkkiot	-11 971 862	-12 145 790	-11 921 287	-11 822 748	-2,7	-11 779 275	-11 783 667
Henkilösivukulut	-4 809 744	-4 990 515	-4 971 212	-5 020 085	0,6	-4 938 793	-4 939 988
Eläkekulut	-4 170 486	-4 285 791	-4 282 472	-4 336 855	1,2	-4 258 247	-4 259 153
Muut hlösivukulut	-639 258	-704 724	-688 740	-683 230	-3,0	-680 546	-680 835
Palvelujen ostot	-36 928 905	-37 172 600	-38 304 901	-38 181 237	2,7	-38 301 101	-38 304 251
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 278 837	-3 212 104	-3 163 413	-3 128 013	-2,6	-3 155 363	-3 159 613
Avustukset	-1 356 990	-1 497 900	-1 926 600	-1 480 500	-1,2	-1 476 600	-1 476 600
Muut toimintakulut	-2 536 001	-2 571 389	-2 751 432	-2 751 432	7,0	-2 725 057	-2 725 507
Toimintakate	-50 603 627	-51 365 502	-52 611 201	-51 836 149	0,9	-51 974 270	-51 963 507
Verotulot	22 433 081	22 787 000	23 200 000	24 100 000	5,8	24 100 000	24 100 000
Valtionosuudet	28 523 203	29 715 000	30 000 000	30 000 000	1,0	30 000 000	30 000 000
Rahoitustuotot ja -kulut	726 848	482 254	344 700	344 700	-28,5	361 945	379 942
Korkotuotot	42 179	33 254	26 200	26 200	-21,2	23 445	21 442
Muut rahoitustuotot	1 234 137	990 000	870 500	870 500	-12,1	870 500	870 500
Korkokulut	-330 574	-304 000	-320 000	-320 000	5,3	-300 000	-280 000
Muut rahoituskulut	-218 894	-237 000	-232 000	-232 000	-2,1	-232 000	-232 000
Vuosikate	1 079 505	1 618 752	933 499	2 608 551	61,1	2 487 675	2 516 435
Poistot ja arvonalentumiset	-2 406 373	-2 514 438	-2 627 569	-2 627 569	4,5	-2 746 322	-2 828 172
Tilikauden tulos	-1 326 868	-895 686	-1 694 070	-19 018	-97,9	-258 647	-311 737
Poistoeron lisäys tai vähennys	19 070	19 018	19 018	19 018	0,0	19 018	19 018
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 307 798	-876 668	-1 675 052	0	-100,0	-239 629	-292 719

4.5 RAHOITUSLASKELMA

	TP 2012	TA 2013	LTK 2014	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	1 079 476	1 618 752	933 499	2 593 051	2 487 675	2 516 435
Satunnaiset erät	0	0	0		0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-6 915		0		0	0
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-3 891 392	-5 903 530	-5 985 000	-4 970 000	-4 515 000	-3 050 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	150 323	315 200	6 000	6 000	45 000	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	99 871	110 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 568 639	-3 859 578	-5 035 501	-2 360 949	-1 972 325	-523 565
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset	-3 810	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	90 064	51 584	113 211	113 211	86 301	40 234
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	5 749 326	7 955 622	5 281 070	4 769 356	3 136 663
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 308 721	-2 941 332	-3 033 332	-3 033 332	-2 883 332	-2 653 332
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 999 383	0	0			
Oman pääoman muutokset	0	0	0		0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	1 258	0			0	0
Vaihto-omaisuuden muutos	17 825	0	0		0	0
Saamisten muutos	344 404	0	0		0	0
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	518 901	0			0	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	-909 333	-1 000 000	0	0	0	0
Kassavarat 31.12	6 272 166	5 272 166	5 272 166	5 272 166	4 272 166	3 272 166
Kassavarat 1.1	7 181 500	6 272 166	5 272 166	5 272 166	4 272 166	3 272 166
Rahavarojen muutos	-909 333	-1 000 000	0	0	0	0
Tavoitteet ja tunnuslukujen tavoitearvot						
Lainanhoitokate	0,39	0,59	0,37	0,87	0,88	0,95
Kassan riittävyys, pv	35	29	28	29	23	18

* Vuonna 2013 sijoitusvarojen käyttöä 1 000 000 euroa

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2. Lainanhoitokyky on tyydyttävä kun tunnusluvun arvo on 1-2 ja lainanhoitokyky on heikko, kun tunnusluvun jää alle yhden. Kiuruveden kaupungin lainanhoitokyky on heikko.

4.6 INVESTOINNIT

	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS -2015	TS -2016
Kaupunginhallitus					
Maa-alueet					
Maan hankinta, menot	-87 977	-25 000	-25 000	-25 000	-25 000
Maan myynti, tulot	45 246	10 000	10 000	10 000	10 000
Rakennukset					
Tk:n keittiön suunnittelu ja saneeraus, menot	-82 683	-1 000 000	-200 000		
Tk:n ensiapu ja vast.ottotilojen peruskorjaus, menot	-7 452	-200 000		-700 000	-500 000
Terveyskeskuksen korjaukset	-22 335	-20 000			-20 000
Virranrannan korjaukset (vesikatto ja yläpohja), menot	-74 184	-100 000	-100 000	-120 000	-100 000
Leivonen korjaukset	-56 813	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
Koskelo / Leppäkerttu ulkomaalaus		-10 000			
Rakennukset, menot yhteensä	-243 467	-1 350 000	-320 000	-840 000	-640 000
Rakennukset, tulot yhteensä	0	0	0	0	0
Koneet ja laitteet					
Ict-investoinnit (ml. Skanneri), menot	-51 047	-20 000	-25 000		
Ict-investoinnit, tulot	6 881				
Tk:n osastovaunujärjestelmä		-70 000			
Tk:n laiteinvestoinnit		-430 530	-15 000	-15 000	
Ruokapalvelut/keskuskeittiö	-22 663				
Ruokapalvelut/Yläkoulu/korikuljetinkone				-25 000	
Ruokahuolto /Satumetsän päiväkot			-45 000		
Koneet ja laitteet, menot yhteensä	-73 710	-520 530	-85 000	-40 000	0
Koneet ja laitteet, tulot yhteensä	6 881	0	0	0	0
Sijoitukset ja muut pitkävaikutteiset menot					
Pääomasijoitus/Yrityskiinteistöt Oy	-400 000	-350 000	-400 000		
Laajakais.Hanke/Maakunnall. tietoverkkoyhtiö		-400 000	-360 000		
Osakepääoma/Eläinsairaala			-60 000		
Kesäteatterihanke/Maalaiskaupungin teatteri	-23 957				
Hanhilammen ampumakeskusosuus	-20 000				
Haapakummun ampumarata	-10 000				
Sijoitukset ja muut pitkävaik.menot yhteensä	-453 957	-750 000	-820 000	0	0
Kaupunginhallitus					
Menot / Määräraha yhteensä	-859 111	-2 645 530	-1 250 000	-905 000	-665 000
Tulot / Tuloarvio yhteensä	52 127	10 000	10 000	10 000	10 000
Netto	-806 984	-2 635 530	-1 240 000	-895 000	-655 000

	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS -2015	TS -2016
Opetuslautakunta					
Rakennukset					
Yläkoulun sisäpintojen korjaus	-8 249	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Yläkoulun ikkunat	-70 609				
Yläkoulun lvi-saneeraus(fys,kemia,kotit,hall.siiپی)	-19 736	-150 000			
Yläkoulun liikuntasalin vesikatto ja yläpohja, menot	-56 057				
Yläkoulun liikuntasalin vesikatto ja yläpohja, tulot	458				
Lukion korjaustyöt	-34 514	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Lukion sadekatokset, menot	-16 772				
Lukion sadekatokset, tulot	954				
Lukion muutostyöt (esi- ja perusopetuksen 5 luokkaa)				-250 000	
Nivan koulun palo-ovet	-12 040				
Nivan koulun kunnostus		-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Kyläkoulujen kunnostus (v. 2014 Rytky)	-24 519	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
Luupuveden koulun korjaukset	-41 448	-40 000	-60 000		
Luupuveden koulun vesikatot/päärak2012/sivurak2013, tulot	954				
Kalliokylän koulun korjaus, menot	-95 513				
Kalliokylän koulun korjaus, tulot	813				
Kalliokylän koulun vesikatto				-50 000	
Satumetsän päiväkodin rakentaminen	-100 740	-700 000	-1 550 000	-100 000	
Puistolan päiväkodin kunnostus			-50 000		
Yhtylän päiväkodin myynti (tasearvo v. 2013)		100 000			
Yhtylän ja Lähteen maanpinta	-1 393				
Rakennukset, menot yhteensä	-481 590	-940 000	-1 710 000	-450 000	-50 000
Rakennukset, tulot yhteensä	3 179	100 000	0	0	0
Kiinteät rakenteet ja laitteet					
Lähteen pvk/terminaalin rak/lähiliikuntapaikan siirrot		-70 000	-10 000	-300 000	
Koulujen ja päiväkotien piha-alueet	-17 705	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
Nivan koulun pysäköintialueen laajentaminen	-34 157				
Kiinteät rakenteet ja laitteet, menot yhteensä	-51 862	-90 000	-30 000	-320 000	-20 000
Koneet ja laitteet					
Varhaiskasvatuksen ohjelmat ja kalusteet	-5 635				
Päiväkodin kalusteet			-200 000		
Koulujen pulpetit/kyläkoulut			-20 000		
Koneet ja laitteet, menot yhteensä	-5 635		-220 000	0	0
Opetuslautakunta					
Menot / Määräraha yhteensä	-539 087	-1 030 000	-1 960 000	-770 000	-70 000
Tulot / Tuloarvio yhteensä	3 179	100 000	0	0	0
Netto	-535 908	-930 000	-1 960 000	-770 000	-70 000

	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS -2015	TS -2016
Sivistyslautakunta					
Rakennukset					
Uimahallin allastilojen ja suihkuhuoneen laatoitus * kust.arvio 1.200.000				-30 000	-500 000
Nuorten työpajan muutostyöt			-50 000		
Jää-,liikunta-, uimahallin ja nuor.talon kunnostus	-77 906	-40 000	-20 000	-50 000	-35 000
Kotiseutumuseon kattojen uusinta		-40 000	-50 000		
Kotiseutumuseon kattojen uusinta - avustus 20%		10 000	6 000		
Esinemuseon katon uusinta		-20 000			
Kulttuuritalo, kirjastosalin jäädytys		-15 000			
Rakennukset, menot yhteensä	-77 906	-115 000	-120 000	-80 000	-535 000
Rakennukset, tulot yhteensä	0	10 000	6 000	0	0
Kiinteät rakenteet ja laitteet					
Liik.alueen parkkipaikkojen ja kaukalon suunnittelu				-15 000	-300 000
Urheilualueen piha-alueiden liikenne- ja parkkialueet	-223 403				
Kuorevirran keinonurmi, menot	-117 243	-94 000			
Kuorevirran keinonurmi, tulot	59 250	37 600			
Kuorevirran keinonurmi, netto	-57 993	-56 400			
Valaistun kuntopolun valaisimien uusiminen	-25 157		-30 000	-30 000	
Moottorikelkkareitti Kiuruvesi-Pyhäjärvi, menot	-70 476				
Moott.kelkkareitti Kiuruvesi-Pyhäjärvi, tulot	81 771				
Frisbee-golfrata				-20 000	
Luupuveden lähiliikuntapaikka, menot				-120 000	
Luupuveden lähiliikuntapaikka, tulot (valtionavustus)				20 000	
Yläkoulun lähiliikuntapaikka, menot				-150 000	
Yläkoulun lähiliikuntapaikka, tulot (valtionavustus)				25 000	
Kiinteät rakenteet ja laitteet, menot yhteensä	-436 279	-94 000	-30 000	-335 000	-300 000
Kiinteät rakenteet ja laitteet, tulot yhteensä	141 021	37 600	0	45 000	0
Koneet ja laitteet					
Liikunta/jäänhoitokone	-65 500				
Puutarhatraktori				-35 000	
Koneet ja laitteet, menot yhteensä	-65 500	0	0	-35 000	0
Sivistyslautakunta					
Menot / Määräraha yhteensä	-579 685	-209 000	-150 000	-450 000	-835 000
Tulot / Tuloarvio yhteensä	141 021	47 600	6 000	45 000	0
Netto	-438 664	-161 400	-144 000	-405 000	-835 000

	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS -2015	TS -2016
Tekninen lautakunta					
Kiinteistöt					
Kiinteistöjen sisäilma- ja kuntoselvitykset	-19 314	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
Kaup.talon korjaukset (sisä- ja ulkopuoliset, hissi 2015)	-45 184	-20 000	-20 000	-50 000	-20 000
Palolaitoksen automaattinen paloilm.järjestelmä		-10 000			
Varikon ovien kunnostus ja hallin väliseinä	-35 952			-40 000	
Ennalta arvaamattomat korjaustyöt	-63 945	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Pirtalan lvi-peruskorjaus		-20 000			
Lassi-Pekan paik. alueen rakentaminen			-20 000	-170 000	
Energiansäästöhanke B-vaiheen hankesuunnittelu			-70 000		
Kiinteistöjen myynnit, tulo	40 829				
Kiinteistöt, menot yhteensä	-164 395	-120 000	-180 000	-330 000	-90 000
Kiinteistöt, tulot yhteensä	40 829	0	0	0	0
Tiet ja alueet					
Yhdyskuntasuunnittelu					
Kiuruveden rantaosayleiskaavat	-6 200	-20 000	-30 000	-30 000	-30 000
Paikkatietojärjestelmä	-8 048	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Asemakaavan saneeraus	-21 713	-30 000	-20 000	-20 000	-20 000
Sulkavanjärven rantakaava	-1 956				
Rytlyn rantakaava	-1 548				
Rantakylän rantakaava	-822				
Niemiskylän rantaosayleiskaava	-1 879				
Sahan alueen suunnittelu			-25 000		
Yhdyskuntasuunnittelu, menot yhteensä	-42 166	-60 000	-85 000	-60 000	-60 000
Kadut					
Yleinen kaavatiesuunnittelu	-6 693	-10 000	-15 000	-15 000	-15 000
Kirkkoharjuntien perusparannus	-203 902				
Ratakatu		-160 000	-70 000		
Katupäällysteiden uusiminen	-24 123	-40 000	-100 000	-60 000	-60 000
Asuntokatujen korjaus (viemäriverk. Saneerauskoht.)	-54 757	-100 000	-200 000	-200 000	-200 000
Uudet asuntoalueet (Yhtyläntie-Hyvölänniementie)	-160 141	-100 000		-200 000	-200 000
Teollisuusalueen kadut (Sahatie, Timontie)	-24 448	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
Teollisuustien jatke, Sermetintie, menot	-26 638	-485 000			
Teollisuustien jatke - EAKR-avustus, tulot	0	200 200			
Teollisuustien jatke, netto	-26 638	-284 800			
Harjukadun parantaminen	-29 465				
Hakapolku-Norontie	-132 089				
Kaijanlammentie	-65 908				
Kirkkokadun alueenperusparann. (Lystimetsä)			-50 000	-200 000	-200 000
Kaavatiet, menot yhteensä	-728 164	-925 000	-465 000	-705 000	-705 000
Kaavatiet, tulot yhteensä	0	200 200	0	0	0
Kevyt liikenne (Raivaajapuisto, LT-kohteet)	-15 670	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000
* Liikenneturvallisuus, menot	-24 613				
Yksityistiet (perusparannushankkeet)	-60 041	-80 000	-80 000	-80 000	-80 000

	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS -2015	TS -2016
Tievalaistus (val. vaihto, Teollisuustie)	-58 542	-80 000	-80 000	-80 000	-40 000
Koneet ja kalusto					
Ict-laitteet	-1 036				
Työkoneet (iso ruohonleikkuri -14)	-180 276	-10 000	-20 000		
Tiet ja alueet koneet ja kalusto, menot yhteensä	-181 312	-10 000	-20 000		
Puistot , yleiset alueet, vesialueet					
Puistot	-43 020	-40 000	-30 000	-30 000	-30 000
Leikkikentät	-28 523	-25 000	-25 000	-25 000	-25 000
Muut alueet (Savikon hyötyjätealue)	-7 035	-15 000	-15 000	-10 000	-10 000
Veneilyreitti ja satamat	-6 605	-15 000			
Uimarantakalusteet, uimalaiturit			-15 000	-15 000	
Kiurujärven kunnostus		-10 000	-10 000	-20 000	-60 000
Niemisjärven kunnostus		-50 000	-50 000	-20 000	
Kunnostushankkeiden suunnittelu ja hoitotyöt	-1 366	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Puistot, yleiset alueet ja vesialueet menot yhteensä	-86 549	-165 000	-155 000	-130 000	-135 000
Tiet ja alueet, menot yhteensä	-1 197 057	-1 360 000	-925 000	-1 095 000	-1 060 000
Tiet ja alueet, tulot yhteensä	0	200 200	0	0	0
Vesi- ja viemärlaitos					
Vesilinjat ja vesihuolto					
Koivujärven vesihuolto	-18 942	-48 000	-45 000		
Vesihuollon suunnittelu	-15 068	-20 000	-15 000	-15 000	-15 000
Jätevesiviemärit		-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
Taloliittymät rakentaminen	-75 054	-75 000	-75 000	-75 000	-75 000
Vesiverkoston saneeraus vuosittain	-10 339	-20 000	-10 000	-10 000	-10 000
Paajakantie vesilinja	-1 372				
Pienet jv työt	-27 179				
Harjukatu jv	-35				
Norontien jv	-94 482				
Raivaajanpuiston jv	-50 745				
Muut jv	-2 424				
Kalliokujan vesihuolto	-54 812				
Kitinkaula, uuden asemakaavatien rakentaminen	-130				
Hyvölänsaari I-vaihe, linjapit. 900 m, jv-pumpp	-101 393				
Sermetin alue 705 m, menot	-12 245	-186 000			
Sermetin alue 705 m - EAKR, tulot	6 122	67 400			
Sermetin alue 705 m , netto	-6 123	-118 600			
Yhtyläntie, linjapit. 450 m					-70 000
Kukkomäki, linjapit. 500 m				-70 000	
Vesilinjat ja vesihuolto, menot yhteensä	-464 220	-499 000	-295 000	-320 000	-320 000
Vesilinjat ja vesihuolto, tulot yhteensä	6 122	67 400	0	0	0

	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS -2015	TS -2016
Vesihuollon muut kiinteät rakenteet					
Vesilaitoksen katto, pinnoitus, lisäeriste	-24 580				
Vesitormin katto, pinnoitt. uusiminen 380 m2		-30 000			
Niemiskylän paineenkorotusasemat	-12 962				
Jätevedenpuhdistamon saneeraus			-200 000	-600 000	
Vesihuollon muut kiinteät rakenteet, menot yhteensä	-37 542	-30 000	-200 000	-600 000	
Vesihuoltoavustukset	-2 938	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Johtokartat	-112				
Vuotovesiselvityksen laatiminen				-35 000	
Koneet ja kalusto / Huoltoauto	-35 508				
Puhdistamon ympäristöluvan uusiminen	-11 738				
Vesi- ja viemärilaitos, menot yhteensä	-552 058	-539 000	-505 000	-965 000	-330 000
Vesi- ja viemärilaitos, tulot yhteensä	6 122	67 400	0	0	0
Tekninen lautakunta					
Menot / Määräraha yhteensä	-1 913 510	-2 019 000	-1 610 000	-2 390 000	-1 480 000
Tulot / Tuloarvio yhteensä	46 951	267 600	0	0	0
Netto	-1 866 559	-1 751 400	-1 610 000	-2 390 000	-1 480 000
KOKO KAUPUNKI / INVESTOINNIT YHTEENSÄ:					
MENOMÄÄRÄRAHAT YHTEENSÄ	-3 891 393	-5 903 530	-4 970 000	-4 515 000	-3 050 000
TULOARVIOT YHTEENSÄ	243 278	425 200	16 000	55 000	10 000
NETTO	-3 648 115	-5 478 330	-4 954 000	-4 460 000	-3 040 000

4.7 POISTOSUUNNITELMA

	Poistomenetelmä
Aineettomat hyödykkeet	Tasapoisto/
Aineettomat oikeudet	5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	3 – 5 vuotta
Perustamis- ja järjestelymenot	3 vuotta Tasesuositus: kuluksi
Tutkimus- ja kehittämismenot	
ATK-ohjelmat	
- laaja ohjelmat	5 vuotta
- muut ohjelmat	3 vuotta
Muut menot	3 -20 vuotta
- esim. rahoitusosuudet muiden yhteisöjen pysyvien vast. hankintamenoihin meillä yksityistiet 20 v.)	
- tavanomaista suuremmat kaavoitusmenot (5 vuotta)	
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat	Tasapoisto/
Hallinto- ja laitosrakennukset	
- kiviset	50 vuotta
- puiset	40 vuotta
Tehtas- ja tuotantorakennukset	
- kiviset	30 vuotta
- puiset	20 vuotta
Talousrakennukset	15 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	
- kiviset	50 vuotta
- puiset	40 vuotta
Asuinrakennukset	40 vuotta
Muut rakennukset	40 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Kadut, tiet	25 vuotta
Tori	30 vuotta
Puistot, urheilu- ja piha-alueet, sillat	20 vuotta
Laiturit	10 vuotta
Vedenjakelu- ja viemäriverkosto	40 vuotta
Vedenottamo	50 vuotta
Vesilaitoksen ja puhdistamon koneet	10 – 50 vuotta
Vesistöjen kunnostus	20 vuotta
Ulkovalaistus, sähköjohdot, muuntoasemat	20 vuotta
Puhelinverkko, keskusasema, alakeskukset	10 vuotta
Muut kaapeliverkot	15 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet, hissit ja rakenteet	15 vuotta
Koneet ja kalusto	Tasapoisto/
Kuljetusvälineet	5 vuotta
Liikkuvat työkoneet	5 vuotta
Muut raskaat koneet	10 vuotta
Muut kevyet koneet	5 vuotta
Atk-laitteet	3 – 5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	3 – 5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	
Luonnonvarat	Käytön mukaan
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoa
Keskeneräiset hankinnat	Ei poistoa
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	
Osakkeet ja osuudet	Ei poistoa
Pienhankintojen aktivointiraja 10.000 euroa.	

Liitteet

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 2012 -2016 /VAKINAINEN HENKILÖSTÖ

	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
YLEISPALVELUKESKUS					
Yleishallinto					
Kaupunginjohtaja	1	1	1	1	1
Kaupunginsihteeri	1	1	1	1	1
Kaupunginkamreeri	1	1	1	1	1
Kaupunginjohtajan sihteeri	1	1	1	1	1
Lähettilä	1	1	1	1	1
Suunnittelupäällikkö (osa-aikainen)	1				
Suunnittelija		1			
Toimistosihtööri	3	3	3	3	3
Arkistosihtööri	1	1	1	1	1
Laskentasihtööri	2	2	2	2	2
Pääkirjanpitäjä	1	1	1	1	1
Yleishallinto yhteensä	13,0	13,0	12,0	12,0	12,0
Ruokahuolto					
Ruokapalvelupäällikkö	1	1	1	1	1
<i>Terveyskeskuksen keittiö</i>					
Ravitsemistyönjohtaja	1	1	1	2	2
Ravitsemistyöntekijä	19	19	19	19	19
Dieettikeittäjä	1	1	1	1	1
<i>Keskuskeittiö</i>					
Ravitsemistyönjohtaja	1	1	1	0	0
Keittäjä	3	3	3	0	0
Ruoanjakaja-siivooja	2	2	2	3	3
Vastaava ruoanjakaja-siivooja	2	2	2	3	3
Yhdistelmätyöntekijä	4	4	4	4	4
Ruokahuolto yhteensä	34,0	34,0	34,0	33,0	33,0
Elinkeinojen kehittäminen					
Yhteyspäällikkö (ostopalvelu)	1	1	1	1	1
Kehittämispäällikkö(sivuvirka)					
Yhteyssihteeri	1	1	1	1	1
Maaseutuasiamies	1	1	1	1	1
Maidontarkastamo/laborantti	0,8	0,8	0,8		
Elinkeinojen kehittäminen yhteensä	3,8	3,8	3,8	3,0	3,0
Maaseutuhallinto (yhteistoiminta-alue 2012 lukien)					
Maataloussihteeri	1	1	1	1	1
Maaseutusihiteeri	2	2	2	2	2
Palvelusihteeri	2	2	2	2	2
Maaseutuhallinto yhteensä	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
YLEISPALVELUKESKUS					
YHTEENSÄ	55,8	55,8	54,8	53,0	53,0

	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
TEKNINEN PALVELUKESKUS					
Hallinto					
Tekninen johtaja	1	1	1	1	1
Toimistosihtööri	2	2	2	2	2
<i>Yhteiset toiminnot yhteensä</i>	<i>3,0</i>	<i>3,0</i>	<i>3,0</i>	<i>3,0</i>	<i>3,0</i>
Rakennusvalvonta					
Rakennustarkastaja	1	1	1	1	1
Toimistosihtööri	1	1	1	1	1
<i>Rakennusvalvonta yhteensä</i>	<i>2,0</i>	<i>2,0</i>	<i>2,0</i>	<i>2,0</i>	<i>2,0</i>
Tiet ja alueet					
Ympäristöinsinööri	1	1	1	1	1
Mittausteknikko (osa-aikainen)	0,5	1	0,5	0,5	0,5
Kaavoittaja	1	1	1	1	1
Kartoittaja	1	1	1	1	1
Puutarhuri	1	1	1	1	1
Puistotyönjohtaja	1	1	1	1	1
Yhdyskuntateknikko	1	1	1	1	1
Tekninen avustaja (osa-aikainen)	1	1	0,5	0,5	0,5
Konekuljettajat ja puistotyöntekijät	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5
<i>Tiet ja alueet yhteensä</i>	<i>14,0</i>	<i>14,5</i>	<i>13,5</i>	<i>13,5</i>	<i>13,5</i>
Kiinteistöt					
Kiinteistöpäällikkö	1	1	1	1	1
Kiinteistönhoitaja	4,5	4,7	4,7	4,7	4,7
Autonkuljettaja (ruoankuljettaja)	1	1	1	1	1
Kirvesmies	2	2	2	2	2
Maalari	1	1	1	1	1
Siivoustyönohjaaja	1	1	1	1	1
Laitoshuoltaja	13	9	10	10	10
<i>Kiinteistöt yhteensä</i>	<i>23,5</i>	<i>19,7</i>	<i>20,7</i>	<i>20,7</i>	<i>20,7</i>
Vesi- ja viemärlaitos					
Työmaamestari	1	1	1	1	1
Ammattimies (yksi osa-aikainen)	3,5	4	4	4	4
Putkiasentaja	2	2	2	2	2
<i>Vesi- ja viemärlaitos yhteensä</i>	<i>6,5</i>	<i>7,0</i>	<i>7,0</i>	<i>7,0</i>	<i>7,0</i>
TEKNINEN PALVELUKESKUS					
YHTEENSÄ	49,0	46,2	46,2	46,2	46,2

	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
OPETUS- JA SIVISTYSPALVELUKESKUS					
Sivistyspalvelut					
Kansalaisopiston rehtori (osa-aikainen)	1	1	1	1	1
Suunnittelijaopettaja	1	1	1	1	1
Tekstiilityönopettaja	1	1	1	1	1
Toimistosihteer	1	1	1	1	1
Opintosihteer, kansalaisopisto	0,7	0,55	0,4	0,4	0,4
Opintosihteer, kulttuuri			0,15	0,15	0,15
Musiikinohjaaja, kansalaisopisto	0,7	0,7	0,7		
Musiikinohjaaja, kulttuuritalo	0,3	0,3	0,3		
Musiikinopettaja				1	1
Kirjastonjohtaja	1	1	1	1	1
Kirjastonhoitaja	2	2	2	2	2
Kirjastosihteer	2	2	2	2	2
Kirjastoavustaja (osa-aikainen)	1	1	1	1	1
Kirjastoautovirkailija	1	1	1	1	1
Informaatikko	1	1	1	1	1
Kulttuurisihteer	1	1	1	1	1
Näyttämömestari				1	1
Sivistyspalvelut yhteensä	14,7	14,55	14,55	15,55	15,55
Vapaa-aikapalvelut					
Liikuntasihteer	1	1	1	1	1
Liikunnanohjaaja	1	1	1	1	1
Erityisliikunnanohjaaja	1	1	1	1	1
Liikuntapaikkamestari	1	1	1	1	1
Liikuntapaikkahoitaja (3, joista kaksi osa-aikaista)	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3
Uinninohjaaja	2	2	2	2	2
Nuorisosihteer	1	1	1	1	1
Nuorisonohjaaja	1	1	1	1	1
Yksilövalmentaja	1	1	1	1	1
Työvalmentaja (tekstiili, puu, autopaja)	2	2	2	2	2
Vapaa-aikapalvelut yhteensä	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3
Varhaiskasvatus					
Varhaiskasvatuksen johtaja	1	1	1	1	1
Perhepäivähoidonohjaaja	1	1	1	1	1
Perhepäivähoitaja	33	33	32	32	32
Perhepäivähoitaja (varahoito)	2	2	2	2	2
Lastenhoitaja/lähihoitaja	2	2	2	2	2
Kerho-ohjaaja			1	1	1
Kerho-ohjaaja/osa-aikainen	3	4	2	2	2
Erityislastentarhanopettaja	1	1	1	1	1
Erityisavustaja	5	5	5	5	5
Päiväkodin johtaja	2	2	2	2	2
Lastentarhanopettaja	7	7	7	7	7
Lastenhoitaja	10	11	11	11	11
Päiväkotiapulainen	4	4	4	4	4
Varhaiskasvatus yhteensä	71,0	73,0	71,0	71,0	71,0

	2013		2014		2015		2016		2017	
	Lv. 2012-2013		Lv. 2013-2014		Lv. 2014-2015		Lv. 2015-2016		Lv. 2016-2017	
	Kokoaik	Osa-aik	Kokoaik	Osa-aik	Kokoaik	Osa-aik	Kokoaik	Osa-aik	Kokoaik	Osa-aik
Sivistysjohtaja	1		1		1		1		1	
Toimistosihtööri	2		2		2		2		2	
Peruskoulutus										
Rehtori	2		2		2		2		2	
Koulusihtööri	2		2		2		2		2	
Lehtori	22	1	21	2	21	2	21	2	21	2
Luokanopettaja	31		29	2	31		31		31	
Esiluokanopettaja	7		7		1	4	1	4	1	3
Erityisluokanopettaja	6		5	1	6		6		6	
Erityisopettaja	2		2		2		2		2	
Tuntiopettaja	1	5	1	6	1	4	1	4	1	4
Koulunkäynninohjaaja	7	21	7	21	7	18	7	18	7	18
Koulukuraattori	1		1		1		1		1	
Koulupsykologi	1		1		1		1		1	
Peruskoulutus yht.	85	27	81	32	78	28	78	28	78	27
Lukiokoulutus										
Rehtori	1		1		1		1		1	
Koulusiht./opintosiht.		0,45		0,45		0,45		0,45		0,45
Lehtori	10		10		10		10		10	
Tuntiopettaja										
Lukiokoulutus yht.	11	0,45	11	0,45	11	0,45	11	0,45	11	0,45

KAUPUNGIN VAKINAINEN HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ

	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
YLEISPALVELUKESKUS					
YHTEENSÄ	55,8	55,8	54,8	53,0	53,0
TEKNINEN PALVELUKESKUS					
YHTEENSÄ	49,0	46,2	46,2	46,2	46,2
OPETUS- JA SIVISTYSPALVELUKESKUS					
YHTEENSÄ	222,45	225,3	216,3	217,25	216,3
VAKINAINEN HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	327,25	327,3	317,3	316,5	315,5

MÄÄRÄAIKAINEN HENKILÖSTÖ 2012 -2016 (pl. sijaiset)

	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
YLEISPALVELUKESKUS					
Ruokahuolto					
Ravitsemisyöntekijä 0,5		1			
Keittäjä	1	1	1		
Keittiöapulainen 0,5		1			
Elinkeinojen kehittäminen					
Hanketyöntekijä	1	1	1	1	1
Työllisyyden hoitaminen					
Työnsuunnittelija (työllisyysvaroin)	1	1	1	1	1
Tukityöllistetty osa-aikaisia	15	20	20	20	20
TEKNINEN PALVELUKESKUS					
Kiinteistöt					
Rakennustyönvalvoja		1	1		
Siivoaja		2	3	3	3
OPETUS- JA SIV.PALVELUKESKUS					
Sivistyspalvelut					
Museoamanuenssi 3 kk		1			
Vapaa-aikapalvelut					
Työvalmentaja (autopaja), projekti	1	1	1	1	1
Työvalmentaja		1			
Etsivän nuoristotyön ohjaaja	2	2	2	2	2
Iltaohjaaja		1			
Varhaiskasvatus					
Perhepäivähoitaja (varahoito)	1		1		
Peruskoulutus					
Koulunkäynninohjaaja, osa-aikaisia		4	3		
MÄÄRÄAIKAINEN HENKILÖSTÖ					
YHTEENSÄ	22	38	34	28	28

KIINTEISTÖ OY KIURUVEDEN KIURUNKULMA

Toimintastrategia

Kiuruveden kaupungin kaupunkistrategian 2013 -2016 mukaan päästrategian yksi painopistealue on väestö ja asuminen. Tämän painopistealueen yhtenä tavoitteena on muuttotappiokehityksen loiventaminen.

Asumispalvelut kuuluvat kaupungin omiin palveluihin. Kaupunkistrategian mukaan omien palvelujen yhtenä tavoitteena on, että kaupungin kiinteistöt ovat kunnossa ja tehokkaassa käytössä. Strategian mukainen toimenpide tähän on, että kiinteistöt hoidetaan suunnitelmallisesti ja asukkaille tarjotaan turvallisia ja edullisia huoneistoja.

Toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle 2015- 2016

1. Kaikista yhtiön omistuksessa olevista kiinteistöistä laaditaan kuntoarviot ja korjaussuunnitelmat. Kuntoarvioissa otetaan erityiseen tarkasteluun energian säästämismahdollisuudet.
2. Vuosittain toteutetaan yksi laajempi peruskorjaushanke.
3. Asuinympäristöistä ja asunnoista tehdään entistä viihtyisimpiä uusimalla istutuksia, nurmikoi- ta, leikkivälineitä ja pihakalusteita sekä korjaamalla ja lasittamalla parvekkeita.

Toiminnalliset tavoitteet ja tunnusluvut vuodelle 2014

1. Kaupungin keskustaan valmistuu kerrostalo.
2. Vuokrasaatavien määrä pienenee vuoteen 2013 verrattuna.
3. Laaditaan konkreettinen, nykyajan tarpeisiin vastaava toimenpidesuunnitelma, jonka noudat- tamisen tavoitteena on lisätä entisestään asuntojen käyttöastetta.

TUNNUSLUVUT	TP 2012	TA 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Vuokratut m2	34 940	34 940	34 940	35 592	35 592	35 592
Vuokratulot, euroa	3 227 351	3 234 487	3 237 373	3 309 800	3 407 800	3 441 000
Henkilöstömäärä	3+4 osap.	3+4 osap.	3+4 osap.	3+4 osap.	4+2 osap.	4+2 osap.
Henkilöstökustannukset euroa	-261 259	-251 683	-262 802	-268 100	-273 500	-279 000

Taloudelliset tavoitteet vuodelle 2014 ja suunnitelmavuosille 2015 -2016

TULOSLASKELMA	TP 2012	TA 2013	TA 2014	Muutos%	TS 2015	TS 2016
(euroa)				2013-14		
Liikevaihto	3 227 351	3 237 373	3 309 800	2,2	3 407 800	3 441 000
Ostot						
Henkilöstökulut	-261 259	-262 802	-268 100	2,0	-273 500	-279 000
Poistot	-612 767	-580 000	-620 000	6,9	-600 000	-580 000
Muut kulut/						
Kiinteistön hoitokulut	-1 773 195	-1 971 449	-2 010 200	2,0	-2 040 400	-2 061 000
Liikevoitto	580 130	423 122	411 500	-2,7	493 900	521 000
Rahoitustuotot/kulut	-334 587	-276 390	-256 004	-7,4	-278 000	-280 000
Satunn.tuotot/kulut	531					
Asuintalovaraus	-246 071	-146 750	-155 500	6,0	-215 900	-241 000
Tulos	3	-18	-4		0	0

RAHOITUSLASKELMA	TP 2012	TA 2013	TA 2014	Muutos%	TS 2015	TS 2016
(euroa)				2013-14		
<i>Rahanlähteet</i>						
Liikevaihto	3 227 351	3 237 373	3 309 800	2,2	3 407 800	3 441 000
Muut tulot	941	0	0		0	0
Korkotuotot	15 812	17 000	17 000	0,0	17 000	17 000
Nostetut luotot	3 700 000	800 000	1 600 000	100,0	300 000	300 000
Opo:n kor/var.purku	0	0	0		0	0
Rahanlähteet yhteensä	6 944 104	4 054 373	4 926 800	21,5	3 724 800	3 758 000
<i>Rahan käyttö</i>						
Kiint.hoito+henk.kulut	2 034 454	2 234 251	2 278 300	2,0	2 313 900	2 340 000
Korko/rah.kulut	350 279	293 390	273 004	-6,9	295 000	297 000
Investoinnit	253 136	820 000	1 620 000	97,6	320 000	320 000
Lainojen lyhennykset	4 230 081	724 315	722 533	-0,2	810 000	810 000
Satunn.kulut	410	0	0		0	0
Rahan käyttö yhteensä	6 868 360	4 071 956	4 893 837	20,2	3 738 900	3 767 000
Toimintapääoman muutos	75 744	-17 583	32 963		-14 100	-9 000

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden perustelut 2014

Kiinteistö Oy Kiuruveden Kiurunkulma on Kiuruveden kaupungin tytäryhtiö (omistus 100 %).

Kiinteistö Oy Kiuruveden Kiurunkulmalla on toimitusjohtaja, kokoaikainen ja osa-aikainen (0,5) toimistosihiteeri, kaksi osa-aikaista (0,5) kirjanpitäjää ja kirvesmies. Henkilökuntaa ei ole tarvetta lisätä. Talonmiestehtäviä hoitavat kiinteistönhoitoyhtiöt sekä osassa taloissa asukkaat itse.

Kiurunkulma isännöi Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:n omistamia teollisuustiloja ja huolehtii myös Yrityskiinteistöt Oy:n uusien teollisuustilojen rakentamisesta ja vanhojen korjauksista. Rakennuttamistoiminasta yhtiö saa tuloja, jotka se voi käyttää huoneistokorjauksiin ja yhtiön kehittämiseen.

Yhtiö on panostanut ja panostaa huonokuntoisten piha-aitojen uusimiseen. Tulevissa kerrostalojen peruskorjauksissa kiinteistöt varustetaan hisseillä, mikäli se rakenteellisesti on mahdollista.

Lainojen hoitokulut vuonna 2014 (euroa)

Lainat 31.12.2013		Korot	Lyhennykset
12 740 951		273 004	722 533

KIURUVEDEN YRITYSKIINTEISTÖT OY

Toimintastrategia

Kiuruveden kaupungin kaupunkistrategian 2013 -2016 mukaan päästrategian yksi painopistealue on elinkeinopohjan vahvistaminen. Tämän painopistealueen tavoitteena on muun muassa, että teollisuustilojen käyttöaste on korkea.

Teollisuustilojen vuokraaminen on osa kaupungin elinkeinopalveluja, jotka kuuluvat kaupungin omiin palveluihin. Kaupunkistrategian mukaan omien palvelujen yhtenä tavoitteena on, että kaupungin kiinteistöt ovat kunnossa ja tehokkaassa käytössä. Strategian mukainen toimenpide tähän on, että kiinteistöt hoidetaan suunnitelmallisesti.

Toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle 2015- 2016

1. Kaikista yhtiön omistuksessa olevista kiinteistöistä laaditaan kuntoarviot ja korjaussuunnitelmat. Kuntoarvioissa otetaan erityiseen tarkasteluun energian säästämismahdollisuudet.
2. Yhtiö huolehtii siitä, että kaupunkiin tuleville tai kaupungissa oleville yrityksille on tarjolla edullisia ja yritysten tarpeisiin sopivia teollisuustiloja. Yhtiöllä on tarvittaessa valmius rakentaa uusia teollisuustiloja nopealla aikataululla.

Toiminnalliset tavoitteet ja tunnusluvut vuodelle 2014

1. Muutos- ja korjaustyöt kilpailutetaan hankintalain mukaisesti vuosille 2014 -2016. Vuodelle 2014 muutos- ja korjaustöitä varten on varattu noin 300.000 euroa.
2. Vuokrasaatavien määrä pienenee vuoteen 2013 verrattuna.

TUNNUSLUVUT	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Vuokratut m2	14 036	15 534	15 534	15 534	15 534
Vuokratulot, euroa	854 476	936 245	966 900	986 000	1 005 000
Henkilöstömäärä	0	0	0	0	0
Valmistuneet/ostetut m2	621	1 050	0	0	0

Taloudelliset tavoitteet vuodelle 2014 ja suunnitelmavuosille 2015 -2016

TULOSLASKELMA	TP2012	TA 2013	TA 2014	Muutos%	TS 2015	TS 2016
(euroa)				2013-14		
Liikevaihto	854 473	936 245	966 900	3,3	986 000	1 005 000
Ostot						
Henkilöstökulut	-4 926	-7 300	-8 200	12,3	-8 500	-8 500
Poistot	-373 389	-410 000	-405 000	-1,2	-398 000	-391 000
Muut kulut/						
Kiinteistön hoitokulut	-939 704	-965 667	-990 000	2,5	-1 010 000	-1 030 000
Liikevoitto	-463 546	-446 722	-436 300	-2,3	-430 500	-424 500
Rahoitustuotot/kulut	-114 238	-131 917	-101 601	-23,0	-110 000	-105 000
Satunn.tuotot/kulut	556					
Kaupungin avustus	350 000	350 000	350 000	0,0	400 000	400 000
Tulos	-227 228	-228 639	-187 901	-17,8	-140 500	-129 500

RAHOITUSLASKELMA	TP2012	TA 2013	TA 2014	Muutos%	TS 2015	TS 2016
(euroa)				2013-14		
<i>Rahanlähteet</i>						
Liikevaihto	854 473	936 245	966 900	3,3	986 000	1 005 000
Rahoitustuotot	1 512	0	0		0	0
Kaupungin avustus	350 000	350 000	350 000	0,0	400 000	400 000
Nostetut luotot	5 900 000	270 000	300 000	11,1	250 000	250 000
Polaina/sij.vap.po:n rahasto	400 000	350 000	400 000	14,3	435 700	430 700
Käyttöom.myynti/saat.lyh.	2 219	0	0		0	0
Satunn/Inv.avustukset	556	612 690	0		0	0
Rahanlähteet yhteensä	7 508 760	2 518 935	2 016 900	-19,9	2 071 700	2 085 700
<i>Rahan käyttö</i>						
Kiint.hoito+henk.kulut	944 630	972 967	998 200	2,6	1 018 500	1 038 500
Korko/rah.kulut, arvon al.	101 825	131 917	101 601	-23,0	110 000	105 000
Investoinnit/keskener.	2 730 730	270 000	300 000	11,1	250 000	250 000
Lainojen lyhennykset	3 430 152	1 101 427	710 700	-35,5	725 700	725 700
Satunn.kulut	0	0	0		0	0
Rahan käyttö yhteensä	7 207 337	2 476 311	2 110 501	-14,8	2 104 200	2 119 200
Toimintapääoman muutos	301 423	42 624	-93 601		-32 500	-33 500

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden perustelut 2014

Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy on kaupungin omistama tytäryhtiö (omistus 99,6 %).

Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:llä ei ole palkattua henkilökuntaa. Yhtiön toimitusjohtajana toimii Kiinteistö Oy Kiuruveden Kiurunkulman toimitusjohtaja Jukka Linnilä. Yhtiön teollisuustilojen isännöinnin ja yhtiön kirjanpidon sekä rahaliikenteen hoitaa Kiinteistö Oy Kiuruveden Kiurunkulma. Kiinteistöhoitoyhtiöt hoitavat talonmiestehtävät.

Yhtiöllä on tällä hetkellä suorassa omistuksessa Teollisuustalot I, II, III, IV ja V, Kehäkymppi, Puuyrityshautomo I, Puuyrityshautomo II, Kirjapainorakennus, Levytehdas, Puutavarakuivaamo, Lumola ja liiketiloja Kiuruportissa, Linja-autoasemalla, Toritalossa ja Kiinteistö Oy Mansikissa. Vuoden 2012 loppupuoliskolla valmistuu kaksi uutta teollisuushallia, Milletti -halli ja Pajarinkihalli. Lisäksi Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy vuokraa Leivosen ja Metallihallin tiloja, joka ovat kaupungin omistuksessa. Kaupunki ei ole perinyt yhtiöltä vuokraa ko. tiloista.

Yritystilojen tarvitsemien muutos- ja korjaustöiden toteutuksesta päättää Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:n hallitus.

Lainojen hoitokulut vuonna 2014 (euroa):			
Lainat 31.12.2013		Lyhennykset	Korot
6 178 200		710 700	101 601
Lainojen korot ja lyhennykset yhteensä			812 301